

72145

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**KARS YÖRESİ HALK MÜZİĞİ VE HALK OYUNLARINDA
"NANAY VE YALLI" HAVALARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Derya DEVECİ

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih: 2 Kasım 1998

Tezin Savunulduğu Tarih: 20 Ekim 1998

Tez Danışmanı: Süleyman ŞENEL

Diğer Jüri Üyeleri: Doç. Fikret DEĞERLİ

Öğr.Gör. Cihangir TERZİ

EKİM 1998

ÖNSÖZ

Kars ili, tarih boyunca çok renkli bir etnik yapıya sahip olmuştur. Bu renklilik diğer alanlarda olduğu gibi yörenin folklor yapısında etkilemiş ve şekillendirmiştir. Dolayısıyla Kars, çok değişik kültür özellikleri ve çok zengin folklor unsurlarını bünyesine alarak günümüze kadar getiren bir il olmuştur.

İlin bu özelliği, geçmişten günümüze birçok araştırmacı ve halk bilimcilerini kendine çekmesinde en büyük etkenlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Biz de, buradan yola çıkarak yörenin kendine has bir özelliği olan "nanay ve "yallı" adı ile anılan, müzikal yapıdan ve hareket (oyun) açısından önem taşıyan bu konu ile ilgili bir araştırma ve çalışma yapma gereği duyduk.

Konunun ortaya çıkması ve hazırlanmasında çok büyük yardımlarını gördüğümüz sayın Süleyman Şenel hocamıza, yine konuyla yakından ilgili olan Anadolu Folklor Vakfı Genel Sekreteri sayın Mustafa Turan hocamıza ve yaptığımız derleme çalışmaları sırasında bize kaynak teşkil eden ve yardımlarını esirgemeyen bütün yöre insanlarına teşekkürlerimizi sunarız.

Yine bizden yardımlarını esirgemeyen Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı, Müzikoloji Bölümü başkanı Sayın Doç. Ertuğrul Bayraktar'a ve Araştırma Görevlisi Sayın Günay Günaydın'a teşekkür ederiz.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET.....	v
SUMMARY.....	vi
KISALTMALAR.....	xi
	1
BÖLÜM 1. GİRİŞ.....	1
BÖLÜM 2. KARS İLİNE GENEL BAKIŞ.....	4
2.1. KARS TARİHİ.....	4
2.2. COĞRAFİ KONUMU.....	7
2.3. SOSYO-KÜLTÜREL YAPISI.....	9
BÖLÜM 3. NANAY VE YALLI.....	12
3.1. KARS BÖLGESİ MUSİKİ HAYATINDA NANAY VE YALLILARIN YERİ.....	14
3.2. NANAY-YALLI SÖYLEME GELENEĞİ.....	14
3.2.1. Nanay Söylemede Mekân.....	15
3.2.2. İcra Özellikleri.....	16
3.2.3. Yallıya Çıkmak/Yallı Tutmak.....	16
3.2.4. Nanaylarda Çevirme (Dönderme).....	17
3.3. NANAY-YALLILARIN EDEBİ YAPISI.....	19
3.3.1. Ağız/Vezin/Biçim/Kafiye.....	19
3.3.2. Konuları.....	27
3.4. HALK AĞZINDAN DERLENMİŞ NANAY GÜFTELERİ.....	28
3.5. NANAY/YALLILARIN MELODİK YAPISI	35
3.5.1. Melodi/Biçim, Usul/Ritm.....	35
3.6. NANAY/YALLILARIN HAREKET (OYUN) OLARAK İCRASI.....	42
3.6.1. Grupların Sayısı ve Kümeleşme.....	42
3.6.2. Diziliş.....	43
3.6.3. Figür.....	44

BÖLÜM 4. EZGİLERİN BİLGİ FİŞLERİ VE	
KAYNAK KİŞİ BİYOGRAFİLERİ.....	45
4.1. BİLGİ FİŞLERİ.....	45
4.2. KAYNAK KİŞİ BİYOGRAFİLERİ.....	92
SONUÇ.....	96
BİBLİYOGRAFYA.....	99
DİZİN: DERLENEN EZGİLERİN ALFABETİK SIRALAMASI.....	101
EKLER: EZGİLERİN NOTALARI.....	103
ÖZGEÇMİŞ.....	145

ÖZET

Kars ilinin zengin ve çok çeşitlilik gösteren kültürel yapısı, il folklorunun her alanının, ayrı bir araştırma kaynağı olmasına ve günümüze kadar gelmesine yolaçmıştır. "Nanay ve Yallı" olarak adlandırılan ezgili oyunlar ise üzerinde inceleme yapılacak derecede yöreye ve kendine has özelliklere sahiptir. Çalışmamız bu konu üzerine yoğunlaşmış ve bir sonuca varılmıştır.

Öncelikle konuya bir giriş niteliği taşıyan ve yöre hakkında kısa bir ön bilgi teşkil edecek, tarihi konusunda bilgiler verilmiştir. Bir takım fikirler edinmek açısından adının kaynağı, tarihte kimlerin himayesine geçtiği ve Türkiye Cumhuriyeti topraklarına ne zaman katıldığı yine coğrafi konumu, komşuları, iklim ve tarih boyunca yörenin kendine has kültürel yapısının oluşmasını sağlayan etnik gruplardan sözedilmiştir.

İlin folklor yapısı içinde yer alan "Nanay ve Yallı" ezgili oyun türleri hakkında açıklayıcı bilgiler verilmiştir. Bunların özellikleri, geleneksel yaşam içindeki yeri ve önemi açıklanmıştır. Hangi zamanlarda, ne şekilde ve niçin söylendiği ve oynandığı, kimlerin söylediği ve oynadığı, bir araya gelen grupların oyun esnasında ne şekilde sıralandıkları, nasıl el ve kol tuttıkları açıklanmaktadır.

Yine nanaylar melodi ve güfte bakımından incelenmekte edebi ve müzikal yapıları ortaya çıkartılmaktadır. Bu çalışmalarla ortaya çıkarılmış derleme parçaları bulunmakta, derlemeleri aldığımız yöre insanların biyografileri ve derleme parçalarının bilgi fişleri yer almaktadır.

SUMMARY

City of Kars has been a settlement province and a transit way for many nomad tribes since ancient times. It has arde as uniting Anatolia and Turkish tribes. This situation has resulted in enrichment and forming of cultural structure. Furthermore, its climate ant geographic structure have had also an important role on it. Many various ethnic groups settled in Kars which lived together, so as are sult of these interactions, they formed a cultural structure showing a lot of assortments. There ffore, the city is a rich source to explore.

Although "Nanay"s are seen only in Kars, they are also met in some other cities in different names or forms. Many Turkish tribes, which had spread out in other cities such as Erzurum and Artvin, carried same traditions to these cities that were kept on. For this reason, it is not true if it is said that "Nanay"s are seen only in Kars. It is inevitable that same thigs are found in those provinces in Anatolia where various groups settled having a lot of common cultural elements.

"Nanay" and "Yallı" melodies have a distinctive importance in Kars. Singing "Nanay" in this province becomes a tradition. Entertainments of thecity cannot bi thought without "Nanay"s. Especially, in rural life it is seen more clearly. In urban life, some difficulties and struggles caused a slight

dissappearance of "Nanay"s. Therefore, they are more frequently seen in rural life. Dances are also performed while singing "Nanay"s when public meets for different occasions such as wedding ceremonies, nights when henna is tinged, harvests, heaps, washing and combing wool, excursion festivals etc... "Nanay"s are known as lyrics. Lyrics are completed by melodies. There are generally no musical instruments, they exist rarely.

If there is a musical instrument, it keeps on the melody while the lyrics are sung.

The words "Nanay-Yallı" and "Bar" are used together and in a similar meaning in this province. Some of the ethnic groups living in the city call "bar" whereas some of them call "Yallı" for all collective dances. The word "Yallı" is mostly used by Azerbaijanis or "Terekeme" people who settled in the city beforehand.

While singing "Nanay", "Yallı" is danced. It is called "yallı tutmak" which is an expression used in this province very frequently. Its meaning is to dance collectively and in various forms of fastening each other. There are also other expressions such as "yallıya çıkmak" or "nanay tutmak" in the same meaning. There are no strict numbers of dancers while dancing "Yallı". However, since they are collective dances and the number of dancers in collective dances is not less than five people, it can be said that "Nanay"s contain at least five people. This number may get bigger gradually.

The groups singing "Nanay" and dancing "Yalli" contain generally young girls and boys but adults are also included only if the dance's tempo is not too fast for them to reach. These young people collecting together form groups in different places or mixed groups.

Their figures can be collected in three types. There are slow "Yalli"s which have very slow and simple figures, fast "Yalli"s which have fast and varied figures and transitive "Yalli"s which begin slowly and then accelerate.

"Nanay"s and "Yalli"s have a distinctive importance in musical manner and also as a dance. Since they can be put in lyrics dances group, they can be examined both according to their melodies and as collective dances. How it is danced, the forms of figures, fastening each other can be examined very detailed.

Performance of "Nanay"s is also important. It has a provincial characteristics. It is generally known as that women sing them but also men do. They are sung by groups of two. The lyrics of the first group are repeated by the second group. These repeats are the main characteristics of "Nanay"s. These groups sing the same lyrics but they should begin with the last word or words of the lyrics sung by the former group or individual. This type of singing is called "çevirme" or "dönderme" (changing or spinning) in the province.

Singers' voice should be nice. Moreover, they should know alot of "mani"s and should have a capacity to produce new ones simultaneously. This type of people are invited especially to the entertainments in the province.

The themes of "Nanay"s are generally about love. They may be about yearnin, reproach, whims for lover as well as they may bi sung for boy's or girl's names. Furthermore, satiric lyrics are also met whicl are sung in a joking manner by girls or boys. This kind of "Nanay"s are also called "akışta" or "hakişti" in the province.

"Mani"s can be sung in each "Nanay" melody, in other words it is possible to sing a "mane" in different melodies. This situation doesn't cause any problems in musical structure or literary structure. This is an other characteristics of melodies and lyrics of "Nanay"s.

Data about "Nanay" and "Yalli" can be collected by interviews with provincial people. There are twenty orginal melodies has been gathered. Although they were not gathered in rural area, it can be said that they were not influenced by the urban way of life. With the introduction of communication means to the provicial people's life, some of them were effected living in and out of the city. Those people sang some foreign melodies heard from these means as "Nanay".

However, in this study, all the gathered original "Nanay" melodies have the melodic structure belonging completely to this province. They were sung by people related to various ethnic groups forming the social structure of the city. There isn't any obvious difference since they live together and are influencing each other.

Data index of these melodies was prepared. The people's age who are the main sources for the melodies, their jobs, when, how and from whom they have learned were explained. Moreover, the names of the melodies, the date when they were gathered and the place where they were gathered, the person who wrote the notes of the melodies and the person who gathered them are known and it gives more information about the melodies. In this index, the lyrics of the melodies are shown more clearly.

The biographies of the people who are the sources were prepared so that the history of the melodies is also put in sight. Information can be got in the written sources are not sufficient for this study. Much more material and sampling about the subject people. Gathered materials are presented in the study as different sections and titles.

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı geçen eser
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
F.P.	: Folklor Postası Dergisi
F.D.	: Folklor Doğru Dergisi
H.Ü.	: Hacettepe Üniversitesi
İ.T.Ü.	: İstanbul Teknik Üniversitesi
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
T.F.A.	: Türk Folklor Araştırmaları Dergisi

BÖLÜM 1. GİRİŞ

Kars ilinin, gerek doğu sınırı olması ve coğrafi konumu, gerek zengin yayla ve ovalarının bulunması, birçok Türk boylarının uğrak yeri, göçebe olarak yaşayan bu aşiretlere bir geçit veya yerleşim yeri olmasına yol açmıştır. Bu nedenle yörede zengin bir folklorik yapı göze çarpmaktadır.

İlin, bu zengin kültürel yapısı, ötedenberi birçok araştırmacının uğrak yeri olmasına yol açmıştır. Üzerinde çalışma fırsatı bulduğumuz ve yörede "Nanay/Yallı" olarak bilinen, ayrıca kendine has bir takım karakteristik özellikleri bünyesinde barındıran oyunlu ezgileri de Kars'ın kültür yaşantısının önemli unsurlarından biri olarak dikkat çeker. Hem Türk halk müziği hem de halk oyunları bünyesinde inceleme ve araştırma gerektiren, yöreye has bir özellik taşıyan bu konu, bilim ve sanat camiasında da yeterince tanınmamakta ya da yüzeysel olarak bilinmektedir.

Yöre, bu konu da zengin bir kaynağa sahip olmasına karşın, yaptığımız çalışmalar sonucu yeterli ölçüde yazılı bilgilere rastlanmamıştır. Mevcut kaynaklar da, nanaylar ve yallılar sadece sözlü ya da çalgı eşliğinde oynanan oyunlar olarak açıklanmakta ve mani örnekleri verilmektedir. Oysa ki nanay havalarının hem oyun türleri içinde ele alınması hem de melodik yapıları yönünden taşıdığı özelliklerin ortaya çıkartılması, konuya daha bir açıklık getirecektir. Hakkında çok fazla yazılı bilgiye rastlanmayan "Nanay/Yallı" oyunlu ezgileri, araştırmaya muhtaç ve tamamı yöreye has bin önem taşımaktadır. Bunun, araştırmamız da açığa çıkartılması ve yapılacak herhangi bir çalışmaya da kaynak teşkil edecek konumda olması en büyük ümidimizdir.

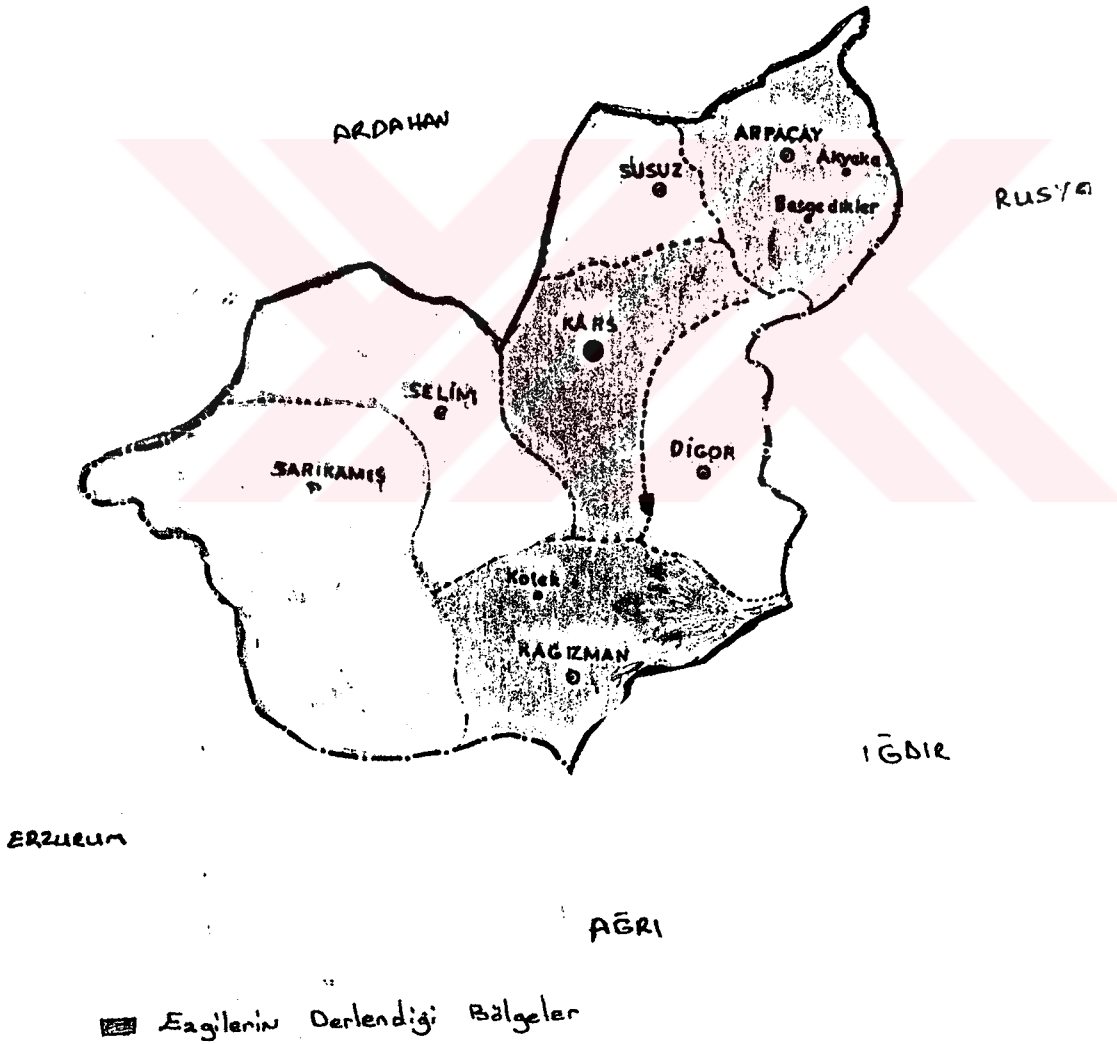
Bu konuda daha çok saha araştırmalarından ve yöre insanlarıyla farklı ortamlarda bireysel görüşmeler yoluyla materyal toplama zorunluluğu ortaya çıkmış, ayrıca kimi yazılı bilgilerle desteklenerek bir sonuca gidilmeye çalışılmıştır. Konu hakkında sağlam temellere dayalı bilgiler edinmek ve bizzat yöre insanlarıyla görüşülerek, birtakım yetersizliklerin, eksik ynlerin ve kaygıların giderilmesi ancak saha çalışması doğrultusunda olabilmekte ve daha kalıcı, daha güçlü bilgiler toplanabilmektedir.

Çalışma boyunca öncelikle bir arşiv taraması yolu izlenmiş ve bu yolla çeşitli resmi ve özel arşevler incelenerek materyal toplamaya çalışılmıştır. Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuarı Müzikoloji Bölümü arşivi materyal sağlanan resmi kuruluşlardan biridir. Bu arşivde bulunan Kars yöresi derlemeleri içinde yer alan nanaylar ve oyun havalarının bilgi fişleri incelenmiş fakat bir takım yetersizlikler nedeniyle bu çalışmaların bant kayıtları dinlenememiştir.

Yine Kültür Bakanlığı Halk Kültürünü Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü arşivinde yapılan derleme çalışmaları da bu arada gözden geçirilmiş, ancak arşivde, yazılı bilgi olmadığından video kasetlerinde kayıtlı bir kaç oyunlu nanay örneğine rastlanmıştır.

Yörede yerel bir televizyon kanalının, köy dğnleriyle ilgili yapmış oldukları bir çalışma sonucu elde edilen başka bir video kasette de, bir düğün ortamında söylenen bir kaç nanay örneğinden istifade edilmiştir. Kaynakların bu denli azlığı, daha çok kişisel görüşmelere doğru ynlenmemize olanak vermiştir. Bu konu da, oldukça geniş bir alt yapıya sahip olan yöre insanlarıyla görüşmeler yapılmış ve eldeki nanay-yallı önekleri incelenerek çok sayıda da melodik örnek toplanmıştır.

Kaynak kişiler, özellikle çalgının bulunmadığı ya da çok ender bulunduğu devirlerde düğünleri ve çeşitli eğlenceleri sadece nanay söyleyip, yallı çekerek yaptıklarında vurgulamışlardır. Bu araştırmalar sonucu elde edilen materyaller çeşitli başlıklar altında toplanarak sunulmuştur. Sahada topladığımız ezgi ve oyunlar, farklı yörelere ait olmasına karşılık, oyun, formal yapı ve özellikle edebi yapı yönünden büyük benzerlik gösterir. Derlenen parçalar ilin, Arpaçay, Kağızman, Gürhana ilçeleri ile il merkezi sınırları içinde yapılmıştır. Bu yöreler aşağıda harita üzerinde gösterilmiştir.

BÖLÜM 2. KARS İLİNE GENEL BAKIŞ

2.1. KARS'IN TARİHİ

Yapılan araştırmalara göre "KARS" adı Eski Bulgar Türklerinin Valantur boyunun, Karsak oymağından gelmektedir. Karsaklar, M.Ö.130-127 yılarında Kafkas dağları kuzeyinden ve Dağıstan'dan gelerek, bugünkü Kars çevresine yerleşmiş ve ilimize adını vermiştir. Böylece, Türkiye'deki en eski "Türkçe il" adı ünvanını kazanmıřtır¹.

Kars adı bir söylentiye göre de Gürcü dilinde "Kapı Kenti" anlamına gelen "Kars Kalaki" ye dayanmaktadır. Fakat bazı tarihçiler tarafından iddia edilen bu tez, son bulgularla geçerliliğini yitirmiştir. *Divan-ı Lügât-it Türk'te* Kars; "Deve veya koyun yününden yapılan elbise, şal kuşak dokuma" anlamındadır².

Yer olarak; Türkistan'da bir su, Dağıstan'da bir köy; Bursa, Kütahya, Maraş, Adana, Silifke, Tortum, Tercan, Afyon ve Ankara'da birer köy, Ural ırmağı civarında bir göl, köy ve dağ Makü bölgesinde bir kışlak adıdır. Ayrıca 1855 Kars zaferinin kazanılması üzerine Britanya ve Kanada'da birer kasabaya "Kars" adı verilmiřtir³.

¹ 1973 Kars İli Yılığı, Ankara 1973, s.1.

² Yener Karadeniz , *Sosyo-Kültürel ve Tarihi Açıdan Kars* , İstanbul , 1994 , s.12.

³ M. Fahrettin Kırzioğlu , *Kars Tarihi* , İstanbul 1953, C.1, s.552.

Yapılan araştırmalara göre Kars'ın tarih öncesi çağlardan bu yana yerleşim merkezi olduğu anlaşılmıştır. Kr ve Aras nehirleri boylarında yapılan kazılarda, Cilalıtaş devirlerinden itibaren yerleşme merkezi oluşu ile birlikte bir diğer özelliği de, Orta Asya Medeniyetine uygun olarak M.. 9000-8000 yıllarında hayvan ehlilleştirme ve tarım devirlerini de yaşamış olmasındır⁴.

M.. 5000 yıllarında Türkistan'a ve M.. 4000 yıllarında Azerbaycan'a Doğu Anadolu'ya yerleşen Hrriler, Kars'ın bilinen ilk sakinleridir. Hrriler, ivi yazısını da kullanarak, Doğu Anadolu'da tarih çağını aan kavim olmuştur (M.. 2000). Daha sonra M.. 9. yy.'da güneyden gelen Urartu baskısı ile bölge, Hrrilerin elinden çıkmış ve böylece Urartular'la birlikte Kars'ta yazılı tarih bařlamıřtır⁵.

Urartular 2500 yıl küçük beylikler vasıtasıyla egemenliklerini sürdürmüşlerdir. M.. 713 yılında Kimmer akınlarıyla sarsılan Urartu egemenliğinden kurtulan Kars, Aras ve oruh boylarına yerleşen İskitler'in egemenliği altına girmiştir (M..665). İskit egemenliği M.. 145 yılına kadar sürmüştür. Partlar, İskit egemenliğine son vererek Türk Arsaklı beyliğini kurmuşlardır. Arsaklılar M.. 2.yy.'dan M.S. 5.yy. ortalarına kadar Kars'ta hüküm sürmüşlerdir. 430 yılında Sasaniler'e geçen bölge uzun süre Sasani, Bizans ve Araplar arasında savaş alanı olmuş, bunlar arasında kısa sürelerle el deđiřtirmiřtir⁶.

⁴ Yener Karadeniz , a.g.e. , s.11.

⁵ Y. Karadeniz , a.g.e. , s.11.

⁶ 1973 Kars İI Yıllığı , Ankara 1970 , s.4.

Halife Ömer döneminde Arap ordusuna teslim olan Kars yöresi, 653'te Bizanslılar'ın eline geçmiş ve 1060 yılına kadar Hristiyan olarak kalmıştır. Hristiyan halk ile Müslüman Araplar arasında savaşlar çıkmış Hristiyan Türkler'in yenilmesiyle, yörenin başına Bagratlılar getirilmiştir. Daha sonra Bizanslılar, Ani Bagratlıları'nı yenerek, Kars Bagratlılarını kendine bağlamıştır⁷.

XI. yüzyıl başları, Kars ve Türk tarihi bakımından ayrı bir özellik gösterir. Zira 1000 yılından itibaren Selçuklular'a bağlı göçebe Oğuz boylarının akınları başlar. Bu akınlara hedef olan yerlerden birisi, kapı durumundaki Kars ve çevresidir. Bunun üzerine Bizans imparatorluğu Ani'deki bölgesel Bagratlı beyliğinden ve 1045 yılında yukarı Aras boyunda gelip Divin'deki Müslüman Türk Emirleri hükümetini kuran Şaddatlar'dan yardım alarak Kars'ın önemli yerlerini ve şehri zaptetmişlerdir. Alparslan'ın 1064 yılındaki Fethi, Kars'ın bir Türk yurdu olmasında ve Anadolu'nun Türkleşmesinde çok önemli bir adımdır⁸.

1200 yılında Gürcü Atabeyleri'nin eline geçen bölge, 1230'da Moğollar tarafından işgal edilmiştir. Moğollar, Anadolu'dan çekilince 1406'da Karakoyunlular'ın, 1467'de Akkoyunlular'ın eline geçmiştir. Bu iki beyliğin sürekli savaşları Kars ve çevresini çok etkilemiştir. Yerleşme merkezlerinin tahrip edilmesine ve nüfusunun azalmasına sebep olmuştur. Bölge, daha sonra Safaviler'e bırakılmıştır⁹.

1534 yılında Kanuni Sultan Süleyman döneminde Kars ve çevresi kesin olarak Osmanlı yönetimi altına girmiştir. Kanuni döneminde Safavi saldırılarına maruz kalmıştır. 37 yıl süren bu savaş Amasya Antlaşmasıyla sona ermiştir. 1603 yılında bu antlaşma bozulmuş ve Safaviler tekrar Kars'a saldırmışlardır. IV. Murat zamanında 1639'da süren barış dönemine girmiştir¹⁰.

⁷ Y. Karadeniz , a.g.e. , s.62.

⁸ M Fahrettin Kırzioğlu , Kars Tarihi , İstanbul 1953 , C.1., s.554.

⁹ 1973 Kars İI Yıllığı , Ankara 1973 , s.5.

¹⁰ 1973 Kars İI Yıllığı , Ankara 1973 , s.6.

1807'de arlık Rusya'sı, Tiflis yönünden saldırıya geçti. Bunları daha sonra İranlılar özledi. Kars 1828'de Rusları tarafından işgal edildi. Çıldır eyaletinin, merkezi Ahıska kenti ile 6 sancağı savaş tazminatı olarak Rusya'ya verildi. Fakat 1855'te Rus ordusu Kars'ı yeniden kuşattı. Yöre halkının Ruslar'a karşı çok iyi direnmesinden dolayı Kars'a "Gazi" ünvanı verildi. Kars, Ruslar'da 1856'da imzalanan Paris Antlaşması ile kurtuldu. Ayrıca 1877-1878 (93 harbi) Osmanlı-Rus harbine kadar önce İranlılar'a sonra Ruslara karşı en büyük askeri üs olmuştur. 1918'e kadar 40 yıl Rus işgalinde kalmıştır. 3 Mart 1918 yılında Ruslar'la yapılan Birest-Latovsk Antlaşması ile Kars ve Ardahan Osmanlılar'a bırakılmıştır¹¹.

30 Ekim 1918'de yapılan Mondros Mütarekesi gereği ordunun çekilmesi üzerine Karslılar, önce Milli Şura, sonra Cenûbî Garbî Kafkas hükümetlerini kurarak mücadeleye devam etmişlerdir. 30 Ekim 1920'de Kazım Karabekir yönetimindeki Türk ordusu Kars'ı Ermeniler'den alarak topraklarımıza katmıştır¹².

2.2. COĞRAFİ KONUMU

Türkiye'nin kuzeydoğusunda, Doğu Anadolu bölgesi içinde yer alan bir ilimizdir. Kars ili, kuzeyde ve doğuda (130 km) Ermenistan, güneydoğuda kısa bir sınır boyunca (45 km) İran ile komşudur. Kuzebatısından Ardahan; batısından Erzurum; güneydoğusundan Iğdır ile çevrilidir¹³.

¹¹ 1973 Kars İl Yıllığı , Ankara 1973 , s.7.

¹² Yener Karadeniz , a.g.e. , s.64.

¹³ 1973 Kars İl Yıllığı , Ankara 1973 , s.13.

Kars toprakları yapısı, yükseltisi, iklimi ve yapılaşma biçimleriyle Doğu Anadolu genelinden farklı bir coğrafi birim oluşturur. 1442 km²'lik alanı ile Türkiye topraklarının bir bölümünü kaplayan Kars, Greenwich'e göre 42-10` ve 44-49` doğu boylamlarıyla, 39-22` ve 41-37` kuzey enlemleri arasında bulunur. Deniz seviyesinden yüksekliği 1750 m. dir.

Kars'ın büyük bir plato özelliği gösteren topraklarının % 50.7'si platolarla kaplıdır. % 95'i tarıma elverişli olan topraklarının % 22'sinde bitkisel üretim yapılmaktadır. Toprakların kullanılması açısından en büyük payı % 68.5 ile çayır ve meralar alır. Halk ise geçimini genelde hayvancılıktan sağlamaktadır. Kars, kuzey Anadolu ile güney Anadolu dağlarının düğüm noktasıdır. Erzurum kuzeyinden Çıldır gölü ötesine kadar uzanan dağların en belirginini Allahuekber dağlarıdır (3125 m). İlin kuzeyinde kalan ovalar ise yüksek platolar halindedir. İlin önemli akarsuları Aras nehri ve Kars çayıdır. Gölleri ise; Aygır gölü ile kuzeydoğusunda balığıyla ünlü Çıldır gölü'dür¹⁴.

Bölge kışın Sibiryaya üzerinden gelen yüksek basınçla, yazın, Güneydoğu Anadolu üzerinden gelen alçak basıncın etkisi altında olduğundan, bölgede karasal iklim hüküm sürmektedir. Sert iklim koşulları nedeniyle ilin doğal bitki örtüsü Bozkır (step) görünümündedir¹⁵.

¹⁴ Yener Karadeniz , Sosyo-Kültürel ve Tarihi Açısından Kars , İstanbul 1994 , s.12.

¹⁵ 1973 Kars İl Yıllığı , Ankara 1973 , s.18.

2.3. SOSYO-KÜLTÜREL YAPISI

Kars kültürel açıdan oldukça değişik ve zengin bir ilimiz olup köklü temellere dayanmaktadır. Yörenin tarih boyunca renkli bir etnik yapısı olmuştur. Kars'ın toplumsal yapısı bu çeşitli ulusların kültürel gelenekleriyle şekillenmiştir. Değişik etnik grupların kültürel etkileri yöre kültürünün oluşumunda önemli yer tutmaktadır.

Sosyal yapıyla da ilgili olan bu kültürel zenginlik, yörenin stratejik özelliklerine bağlı olmaktadır. Anadolunun Kafkaslar'a açılan bir kapısı olması nedeniyle birçok Türk kavminin gelip geçmesini ve her birinin değişik değerler bırakmasını sağlamıştır. Bundan başka Kars, Eski Oğuz kültürünün Anadolu'daki beşiğidir. Saka-İskit devrinden günümüze kadar uzayan bu kültür çizgisi, çağlardan ve medeniyetlerden aldığı değerlerle de gelişerek günümüze kadar gelmiştir.

Ayrıca Kars tarihi, kültür değişimlerini zorunlu kılacak sosyal ve ekonomik olaylarla doludur. Bu değişim devrelerinde hiç bir şekilde kopukluk olmamış, aksine her değişiklik bir bütünleşme anlamında olmuştur.

Gelenek, görenek, halk hikayeciliği, maniler, türküler, aşıklık geleneği ve benzer şeylerde görülen zenginlik, Kars'ın eski bir yerleşim merkezi olması, çeşitli kavimlerin, çeşitli zamanlarda bu bölgede yaşamaları dolayısıyla olmaktadır. Bu bakımdan Türk kültürü araştırmalarına önemli katkılarda bulunabilecek bir kültüre sahiptir.

Diğer birçok ilde olduğu gibi Kars ili de hiçbir zaman kendi çevresi içine kapanıp, dıştan gelen tesirlerden kendisini uzak tutamamıştır. Dolayısıyla gelip geçen ve yerleşen birçok kavim ve toplulukların etkisini hissetmiştir. Bunun aksi olan yani kendi içine kapanan illerde ise bu etkilenmeler olmadığı gibi folklor hayatları da sönük geçmiştir. Bu konuda Prof. Dr. Ahmet Caferoğlu'nun "Doğu İlleri Ağızlarından Toplamalar" adlı eserinde şu şekilde bahsetmektedir;

Merkezden uzak bir durumda bulunan ve içerisine yeni aşiretler celbetmeyen bir ilimizin etnografik ve lingvistik hayatı ile, bir geçit mevkiinde bulunan ve birçok ihtiyaçlar dolayısıyla, birçok yeni aşiret ve uruklara bir barınma yeri vaziyetinde bulunan başka bir ilimizin hayatı arasında çok fark vardır. Birincisi hayatı mahdut ve muayyen âdet ve geleneklere bağlı, dar bir çevre içerisinde geçtiği gibi, zamanla birçok orjinal unsurlarını da kaybetmiştir. Aksine olarak coğrafik durumu elverişli olan bir il, kendi çevresine celbettiği birçok yeni Türk boy ve urukları sayesinde, fevkalâde zengin ve çeşitli folklor, âdet ve geleneklere maliktir. Bu kabil iller, ekseriyetle birer hakiki hayat kaynağıdır. Burada kabilevi hayat icâbı yapılan milli merâsim ve eğlencelerle, oldukça zengin bir halk edebiyatı ve bunu ifade eden ağız çeşitleri türemiştir. Eserin tamamını teşkil eden bu milli varlık kaynağına, şimdiye kadar ağızlarını toplamaya çalıştığım 30'a yakın Anadolu illerinin içinde ençok malik olanı Kars ilidir¹⁶.

Caferoğlu'nun da açıkça belirttiği üzere, Kars ili, içinde çeşitli etnik grupları barındırması kültürel yapının oluşmasında ve şekillenmesinde önemli bir etken olmuştur.

Kars ili'nin asıl öz yerli halkı ve muhtelif Türk boyları haricinde, çeşitli sebeplerle ilin birçok kesimine yerleşmiş Azeri Türkleri de vardır. Yine Caferoğlu'nun aynı eserinde Kars bölgesindeki etnik gruplar ağız özelliklerine göre şöyle sıralanmıştır;Karakoyunlu uruğuna bağlı olanlar (Kars genelinde birkaç

¹⁶ Prof. Dr. Ahmet Caferoğlu , Doğu İlleri Ağızlarından Toplamalar , Ankara 1995 , s. XI-XII.

köye yerleşmişlerdir); Karapapah veya Terekeme olanlar (İlin aşağı-yukarı sayısı 114'ü bulan köyüne yerleşmişlerdir); Dünbüllü veya Çarhçı olanlar (Bunların asıl adları Dünbüllü olup yerleştikleri köyün adını alarak çarhçı adıyla anılmışlardır); Kackar uruğuna bağlı olanlar (Sadece bir köyde rastlanmıştır); Türkmen uruğu (Bunlar iki gruba ayrılıp, Ardahan ve Kars Türkmenleri şeklinde 45'e yakın köye yerleşmişlerdir); Ayrım uruğu (Bunlar İğdır çevresinde aşağı-yukarı 65 köye yerleşmiş olup, bunları Rum ilinden gelenler veya Ayrım kelimesinden dolayı diğer Türk uruklarından ayrılmış olduklarını sayanlarada rastlanmıştır); Afşar uruğu (Anadolu Türkmenleri'nin en büyük uruğunu teşkil eden bu uruk, Ardahan'ın Hoçuvan nahiyesinin merkezi olan Hasköy çevresine yerleşmişlerdir); Yerli öz Kars ahalisi (Eskiden beri ilde yerleşmiş Türk halkıdır)¹⁷.

¹⁷ Prof. Dr. Ahmet Caferoğlu , a.g.e. , s.XIII.

BÖLÜM 3. NANAY VE YALLI

"Nanaylar" veya sözlü oyunlar, Kars yöresi folklorunda önemli bir yer teşkil etmektedir. Yörenin kültürel yapısı ve bünyesinde barındırdığı değişik toplulukların etkisi, diğer bütün alanlarda olduğu gibi nanay ve yallılara da yansımıştır. Öyle ki yörede "bar, nanay ve yallı" kelimeleri içiçe kullanılmaktadır. Yani bu tarz oyunlara kimi kesimler "bar" kimileri "yallı", kimileri ise doğrudan "nanay" demektedir. Fakat bazı araştırmacılar bu üç türü de birbirinden ayırmışlardır. Kemal Çilingiroğlu, T.F.A. dergisinde yayımladığı bir yazısında, nanay için "türkölü ve asla çalgı bulunmayan, çok basit figürlü oyunlar olarak bahsetmiş, yallı için türkölü ya da çalgı eşliğinde oynanan ve yer adlarına göre isim alan ve bar için ise yalnız erkekler tarafından davul-zurna veya kapalı mekan sazların eşliğinde oynanan zengin figürlü oyunlar olarak" bahsetmiştir¹⁸.

Nanaylar tam anlamıyla sözlü oyunlardır. Çalgısız oynanır. Fakat çalgı kesinlikle eşlik edemez diye bir kural yoktur. Nanaylara çalgının eşlik etmesi ise "yallıları" gündeme getirmektedir. Yani yallılar; türkölü ve çalgı eşliğinde oynandığı gibi bazen oyun figürü olarak da değişiklik gösterebilirler. Bu nedenledir ki yöre halkı nanay ve yallıyı birarada kullanmaktadırlar. Örneğin; Yaşlıların gençlere "kalkıp yallı tutun, nanay söyleyin" şeklindeki sözleri bunu açıkça ifade etmektedir. Yani "yallı tutmak" deyimi, oyun oynamak anlamındadır.

Yine bu konuda M. Fahrettin Kırzioğlu, T.F.A. dergisinde yaptığı bir açıklamada: "Nanay ve halay" kelimelerini, yörede "Ben" ve "Ban" diyenlerin kullandıklarını, "Men" diyenlerin ise her ikisine birden yani bütün toplu oyunlara "yallı" dediklerini belirtmiştir.

¹⁸ Kemal Çilingiroğlu, Kuzey Doğu Anadolu Halk Oyunları "KARS" F.P., 1945 İstanbul, C.1, S.5., s.10-11.

"Ben-diyenler: Çoğu Hanefî-Sünnî yerliler ve azı Alevî-Bektâşî Türkmenler Anadolu Lehçesiyle konuşurlar. Kibar delikanlılarına Yerliler "Dadaş", Türkmenler "Kade-Kada" derler.

Ban-diyenler: Ardahan-Posof ve Çıldır gibi Kür boyundaki kazaların Hanefî-Sünnî halkı; Gagavan-Çinçavat adlarıyla da anılırlar; Kuman/Kıpçakların diliyle Çağatay lehçesiyle karışık Anadolu Türkçesiyle konuşurlar. Daha çok eski Çıldır eyaletimizin merkezi Ahıska ile buraya bağlı Artvin halkının giyim ve âdetlerine bağlıdırlar. Kibar delikanlılarına "Dada ve Dadalı" derler.

Men-diyenler: 1746'de Nadir Şah'a kaptırdığımız İğdir ile Tuzluca ilçeleri yerlileri ile, Orta-Kür bölgesinden gelen Çıldır Terekemeleri, 1920'den sonra Kars'ın eski nahiyesi iken Ermenistan'a bırakılan Arpaçay'ı başındaki Akbaba bölgesinden gelen eski Revan Hanlığı Türkleri. Kür boylarından gelen Terekeme ve Karapapaklar, Hanefî-Sünnî; Arpaçay ile Aras boyundakiler ve Aras solundan gelenler ise Caferî-Şî-îdirler. 160 yıl içinde zaman zaman Kars topraklarına gelen Terekeme ve Şî-îlerin hepsi ile İğdir ve Tuzluca Yerlileri Azerbaycan lehçesiyle konuşurlar. Oyunları ve giyimleri ufak değişikliklerle birbirine benzer. Yiğit delikanlılarına Şî-îler "Koçu", Terekeme-Karapapaklar ise "Kağa ve Lele" derler¹⁹.

Yörede daha önceleri nanay için "mahnı" (mani) kelimesinin kullanıldığını hatırlayanlar da vardır ki, sözgelimi; araştırma da kaynak olarak yararlandığımız ve yörede Terekeme olarak bilinen gruba dahil olan İsmnaz Deveci adlı şahıs da bunu açıkça ifade ederek, genelde Terekemelerin bulunduğu köy ve çevrelerinde bu tarz ifadelerin kullanıldığını belirtmektedir²⁰.

¹⁹ M. Fahrettin Kırzioğlu , "Kars İli Halk Oyunlarının Adları" , T.F.A. İstanbul, Ocak 1967 , C.6., S.126., s.2067.

²⁰ İsmnaz Deveci , Kişisel Görüşme 12.02.1998-İstanbul.

3.1. KARS BÖLGESİ MUSİKİ HAYATINDA NANAY VE YALLILARIN YERİ

Nanaylar genelde, yöre halkının toplu olarak yaptıkları; imece, harman, kotan, erişte kesme, yün yıkama-tarama, tahıl temizleme ve özellikle düğün, kına geceleri gibi mutlu zamanlarda söylenir. Bu gibi amaçlar doğrultusunda biraraya gelen gençler nanay söyleyip oynayarak çeşitli konuları dile getirirler.

Nanay söyleme ve oynama, yöre gelenekleri içinde yerini almış ve geleneksel yaşamın bir ögesi olarak günümüze kadar gelmiştir. Yörelere ait birçok geleneğin yok olmaya yüz tuttuğu bu zamanda nanay söyleme ve oynama, yörede halen canlı olarak devam ettirilmekte ve yaşatılmaktadır. Bu da nanayların yöre insanının yaşamında önemli ve köklü bir yere sahip olduğunun kanıtıdır. Yöre halkı sadece nanay söylemek amacıyla bir araya toplanmaz. Eğer ortada herhangi bir olay varsa yani halk belli bir amaç için toplanmışsa, eğlenmek için en başta nanaylar tercih edilmektedir. Yani nanaylar, yörenin geleneksel eğlence yaşamı ile bir bütün olmaktadır.

3.2. NANAY/YALLI SÖYLEME GELENEĞİ

Nanaylar genelde toplu olarak oyun esnasında söylenir. Nanay söyleyecek kişiler güzel sesli ve çok sayıda güfte bilen kişilerdir. Bunun yanında nanay tutanlar arasında irticalen şiir söyleyebilenler de vardır ve bunlara büyük değer verilir. Nanay melodisi yörede herkesin bildiği kalıplar halinde olup, şiirler her nanay melodisine dōşenebilir ve istenildiği kadar uzatılabilir. Melodi bilinmediği takdirde ilk söylegen kişi ya da kişilerin kullandığı melodiyle devam edilir.

Bir araya toplanan gençler kendi aralarında birli ya da ikişerli gruplar oluşturur, nanay söylerken ağız ağıza verirler. Yani yüz yüze dönerler. Nanayı ilk söyleyecek olan kişi ya da kişiler baş tarafa diğerleri ise söyleme sırasına göre ortaya ve sona doğru dizilirler. Nanaylar, sadece bir kişi tarafından söylenebildiği gibi iki kişiden oluşan dört-beş hatta daha fazla gruplarla çevrilir. Bu sayı nanaya katılanların ve söylemek isteyenlerin sayılarına göre değişebilir. İlk söyleyenlerden başlayarak, diğer gruplarca tekrar edilir. Bu, nanayların en belirgin özellikleridir. Bazen nanay tek bir kişi tarafından söylenip, oyundaki diğer bütün elemanlarca da tekrar edilir. Nanayların bu özellikleri ise yörede "dönderme" veya "çevirme" olarak tabir edilir. Nanayların en önemli özelliklerinden biri de, icrasında gerçekleştirilen ve yöreye has özellik gösteren bir yapı teşkil etmesidir. Bu özellik, nanayı söyleyecek olan ikinci ve diğer grupların bir önceki grubun son mısraının son kelime ya da kelimelerinden başlayarak aynı mısraları tekrarlamasıdır. Bazan mısra başından söyledikleri de görülür. Bu tarz söyleme ise yöre halk müziğinde ayrı bir yapı olarak karşımıza çıkmaktadır. Nanaylara bazen çalgı da eşlik etmektedir. Fakat söz kısmında kesinlikle çalmaz. Çevirme yapıldıktan sonra çalgı ara nağme yapar. Burdaki amaç söyleyen kişilerin yeni maniler hatırlamalarına ve nefes almalarına imkan hazırlamaktır. Bu olay nanayın bir kişi tarafından söylenmesi sırasında gerçekleşir. Çünkü söyleyecek başka gruplar olmayınca nefes alma veya yeni sözler hatırlama zorlaşacaktır.

3.2.1. Nanay Söylemede Mekân

Nanay ve yallıların yöre geleneğinde önemli bir yere sahip olduğu araştırmalarımız sonunucu ortaya çıkmıştır. Nanay ve yallılar doğal ortamlarda söylenip oynanmaktadır. Bunlar için özellikle bir gün ya da zaman sözkonusu değildir. Yörede yapılan birçok geleneksel olay içinde kendiliğinden ve doğal olarak yapılır. Yani sadece nanay söylemek ve yallı tutmak için bir araya gelinmez. Bir düğün, kına gecesi, hasat zamanı v.s.

zamanlarda toplanan halk, en büyük eğlence yolu olan nanay ve yallıları söyleyip oynamaktadır. Özel bir mekâna gerek yoktur. Bu bir ev ortamı olabileceği gibi, bir bahçe, köy odası ahır gibi mekânlar da olabilmektedir.

3.2.2. İcra Özellikleri

Nanay ve yallıların icrasında yöreye özgü bir takım özellikler sergilenmektedir. En önemli özellik, nanayların çevrilmesi (dönderilmesi)²¹ esnasında göze çarpar. Çevirme sırasında gruplar, bir önce söylenen güftenin son kelime veya kelimelerinden başlar ve aynı güfteyi tekrar ederler. Yine nanaylar daha çok sesi güzel ve güçlü olan, çok geniş güfte repertuarına sahip ve irticalen güfteler söyleyen kişilerce okunur ve oynanır. Bu kişiler adeta topluluğu neşelendiren, yönlendiren bir konumdadırlar. Nanay ve yallıların icrasında hangi olay için toplanılmış ise, olayla ilgili güfteler söylenir. Yani toplanma amacı üzerine konular seçilir. Bu arada bazı zamanlarda çalgının eşlik ettiği de görülür. Fakat söz kısmında kesinlikle çalmadığı da göze çarpar. Derlediğimiz parçalar arasında bağlama eşliğinde söylenen nanay örneklerine de rastlanmıştır. Bu örnekler tek bir kişi tarafından söylenmiş, çevirme yapacak kişi veya kişiler olmadığından her bir mısra arasında bağlama çalınmıştır. Bunu yapmaktaki amaç ise, daha önce de belirttiğimiz gibi nefes alma ve sözleri hatırlamaktır. (Örnek: Bkz. Nota No: 33-34-35)

3.2.3. Yallıya Çıkmak/Yallı Tutmak

Nanaylar çoğu zaman genç kız ve erkeklerin beraber yallı tuttıkları zaman söylenirse de nanay denince akla ilk gelen kadınlardır. Bu nedenle bazı araştırmacılar, nanayı sadece kadınların oynadığı oyunlar olarak göstermişlerdir ki bu yanlıştır. Derlenen nanay ve yallı parçalarında, gerek

²¹ Bkz. Nanaylarda Çevirme (Dönderme) , s. 17.

video kaset gerekse teyp kaseti olsun, erkeklerin söyleyip oynadığı nanay ve yallı örneklerine rastlandığı gibi yine mahalli sanatçılarla yaptığımız derleme ve söyleşilerde de bu açıkca görülmüştür.

Yörede nanay'a "yallı", nanay tutmaya/oynamaya "yallı tutmak", "yallı çekmek", "yallıya çıkmak" da denir. "Yallı" kelimesinin tam karşılığı; toplu olarak oynanan türkölü veya çalgılı oyundur. Kökeni Azerbaycan'a dayanmak da ve ile yerleşen Azeri ve Terekemeler'ce kullanılmaktadır. "Yallı tutmak": Bir araya gelenlerin değişik tutuş şekilleriyle birbirlerine bağlanıp, çeşitli ayak figürleri yaparak, nanay söyleyip oynamalarıdır. "Bar tutmak" deyiminin de yörede bazı kesimlerce "yallı tutmak" olarak söylendiği tesbit edilmiştir. Bu terimlerin hepsi aynı anlamdadır ve yerel ağız farklarının yarattığı bir sonuçtur.

Yallıya çıkıldığı zaman oynayan kişiler "çecele parmaktan"²² tutarak oynadıkları gibi omuzlardan veya kolları, yanlardaki kişilerin arkasında bel hizasında dolayarakta oynarlar.

3.2.4. Nanaylarda Çevirme (Dönderme)

Nanayların en belirgin özellikleri değişik kişilerce söylenip tekrar edilmesidir. Söyleyen kişiler tek olabileceği gibi ikili de olabilmektedir. Bunun yanında yine tek bir kişi tarafından söylendikten sonra grupta bulunan diğer bütün kişilerce tekrar edilebilir. Bu özellik yörede "çevirme" veya "dönderme" olarak adlandırılır. Cemil Demirsipahi'nin "Halk Oyunları" adlı eserinde; "dönderme, nanayların karşılama biçiminde oynanılmasında bir sıranın söylediği maninin karşıt dizide aynı makamda ikinci kez söylenmesi ile oynanan nanaylara dendiğini görüyoruz." Şeklinde açıklamıştır. "Çevirme" yi ise bazı kesimlerin dönderme için kullandıkları terime verdikleri ad olarak belirtmiştir.

²² Çecele parmak: Yöreye özgü, küçük parmak için kullanılan tabir.

Bazı yazılı kaynaklarda, sahada ciddi çalışmalar yapmaksızın yörede halk sanatkârlarından, doğal ortamlarda değil, önceden tespit edilen mekânlarda yapılan derlemeler, nanayların çevirme özelliğini açık bir şekilde ifade etmemektedir. Bu şekilde notaya alınan parçaların "nanay"ların çevirme özelliklerini yansıtmadığıda görülmektedir. Oysa yörede ve ortamında yapılan tespitler, bu konunun teknik yönünü de açıkça ortaya koyabilecektir. Nanayların en belirgin özelliği çevirme olduğundan, ilk bakışta bunun anlaşılabilirliği bir yöntem kullanılarak notaya alınması gerekmektedir.

Derlediğimiz parçaların, çevirme (dönderme) özelliği dikkate alınarak nota yazımı yapılmıştır. Dolayısıyla bu ezgilerde çevirme açıkça görülebilmektedir. Çevirme yapan son kişi veya grup, son bitiş mısraı söylerken diğer gruplar çevirme yapmaz. Bu özellik aşağıda gösterilmiştir. (Örnek: parçanın son kıtasının son mısraıdır.) Fakat bazı parçaların güftesi bir kıta olduğundan dolayı, örnekte ki gibi bitmiştir.

(A) SEY DA YA SAL DİE Bİ Zİ NEY NİM NEY NİM NEY NİM SEY DA YA SAL DİE Bİ Zİ NEY NİM CA NE GUR BAN

(B)

(A)

B SEY DA YA SAL DİE Bİ Zİ NEY NİM NEY NİM NEY NİM SEY DA YA SAL DİE Bİ Zİ NEY NİM CA NE GUR BAN

Kıta sayısı fazla olan parçaların nota yazımı bir kıta üzerine yapıldığından yukarıda belirtilen özellik parçaların yazımında gösterilmemiştir. Çünkü ezgi sözlerinde bir kiteden diğerine geçişlerde kesinlikle bekleme ya da son mısradaki ilk grupların susması gibi bir durum söz konusu değildir. Bu sebeple parça sonlarına bitiş çizgisi, devam ettiğini göstermek amacıyla da devam işareti konulmuştur.

3.3. NANAY-YALLILARIN EDEBİ YAPISI

3.3.1. Ağız/Vezin/Biçim/Kafiye

Yörede, çeşitli yerleşik boyların bulunması, farklı ağız özelliklerini de beraberinde getirmiştir. Türküler içinde de görülen bu ağızların en belirgin ve görebildiğimiz özellikleri genel olarak, şu şekilde açıklanabilir.

é Ünlüsü= e ile i arasında, dar ve kapalı bir e ünlüsüdür. Kars'ın bütün ağızlarında vardır. Bu ünlüyü en belirgin şekilde "get" fiil kökünde görmekteyiz.

ḡ Ünlüsü: Hırıltılı, sedasız ve sızıcı arka damak ünlüsüdür, k>ḡ değişmesi (bazen h > ḡ) şeklinde görülür. Daha çok birinci derecede hece sonunda, ikinci derecede ünlüler arasında, h>h değişmesi ise kelime başında olur. (yastıḡ, barmah, goḡu, yazıḡ taḡıl, naḡır, ḡal, ḡalı gibi...)

h' Ünlüsü: Hırıltılı, sızıcı ve sedasız bir ön damak ünlüsüdür. h'nin incisi olup yapısında hafif bir -y- sesi vardır. k>h' değişmesi olarak en çok hece ve kelime sonunda ortaya çıkar. (direh', beşih', bebeh' gibi...)

ḡ Ünlüsü: Sızıcı, sedalı gırtlak ünlüsüdür. (ḡec, ḡeyal, ḡayva, ḡaḡve gibi...) ²³

Derlediğimiz nanay güftelerinde bu ağız özelliklerinin gösterilmesi, sözlerin anlaşılır olmasını ve rahat okunabilmelerini sağlama açısından iyi olacağını düşünmemize karşılık, özellikle bir dil uzmanının işine müdehale etmiş olmamak ve ayrıca; font probleminden dolayı bu ses çevirilerini gösteremedik.

Derlenen 39 sözlü nanay melodileri ve 3 estrümantal yallı havası içinde güftelirin hece vezninde yazıldığı görülür. Çoğunlukla 7'li hece vezni kullanılmakla birlikte 8'li ve 11'li hece vezninde rastlanmıştır. Kafiye düzenleri mani formunda olup, genelde a a b a şeklinde olup a a a a ve a a b b şekilleride görülmüştür. Bu güfteler, 7'li, 8'li ve 11'li hece vezinleri ile kurulmuş olmalarına rağmen biçim bakımından şu şekilde sıralanmıştır.

²³ Dr. Ahmet B. Ercilasun, "Kars İli Ağızları", Ankara 1983, s. 52, 99.

a) Her satıra bağlanan bir satır bağlantılı

11 Heceli

a _____
a _____
a _____
a _____

Örnek 1 (Nota No: 02)

Alehber dağında laleler biter

Laleler biter oy laleler biter

Lalenin gohusu âleme yeter

Âleme yeter oy âleme yeter

Gınalı barmahlar ne güzel eller

Ne güzel eller oy ne güzel eller

Ben seni sevmişem goy desin eller

Goy desin eller oy goy desin eller

7 Heceli

a _____
a _____
b _____
a _____

Örnek (Nota No: 08,10,18,39)

Portakal soyulur mu

Şal gara şalvar gara bel bağlama

Tabağa koyulur mu

O nadan ölmüş civan ölmüş yara bel bağlama

Gönülsüz giden gıza

Şal gara şalvar gara bel bağlama

Gönüle koyulur mu

O nadan ölmüş civan ölmüş yara bel bağlama

Yine yukarıdaki biçimde olup a a b b şeklinde kafiye düzeni ile kurulu bir örneğe rastlanmıştır. (Nota No:35)

b) Her satıra bağlanan bir satır değişken bağlantılı

7 Heceli

a _____ (-----)
a _____ (-----)
b _____ (-----)
a _____ (-----)
a _____ (-----)

Örnek 1 (Nota No: 01,03,04,07,14,19,16,26,30,31,34)

Elmayı nazik soydum

Neynim neynim neynim (Neynim cane gurban)

Yarım ağzına goydum

Neynim neynim neynim (Neynim cane gurban)

Afyet olsun ye yarım

Neynim neynim neynim (Neynim cane gurban)

Sen yedikçe ben doydum

Neynim neynim neynim (Neynim cane gurban)

Biçim olarak yukarıdaki örnekle aynı fakat 8'li hece vezni ile yazılmış iki örnek daha vardır. Bunlarda farklı kafiye düzeninde kurulmuştur. (a a b b ve a a a a şeklindedir.) Örnek (Nota No: 21,37)

c) Her satıra bağlanan 5 satırlık bağlantı

a _____

a _____

b _____

a _____

Örnek (Nota No: 05)

Aya bah nece gedir

Sen beni kehlilihi nacan etsen
Beni adam etsen
Telli badem etsen
Golları bezmetli gelin
Gadirimi bilmezsen

Dolanar gece gedir

Sen beni kehlilihi nacan etsen
Beni adam etsen
Telli badem etsen
Golları bezmetli gelin
Gadirimi bilmezsen

Bir elim yar goynunda

Sen beni kehlilihi nacan etsen
Beni adam etsen
Telli badem etsen
Golları bezmetli gelin
Gadirimi bilmezsen

Bir elim haca gider

Sen beni kehlilihi nacan etsen
Beni adam etsen
Telli badem etsen
Golları bezmetli gelin
Gadirimi bilmezsen

d) Her satıra bağlanan bir satırlık bağlantıların dörtlük olarak başta kullanıldığı biçim

7 Heceli

a _____

a _____

b _____

a _____

Örnek (Nota No:11,12)

Yar döne döne döne

Yar döne döne döne

Noldu sevdiğim sene

Yar döne döne döne

Giderim önüm dağdır

Yar döne döne döne

Bu ne meyveli bağdır

Yar döne döne döne

Ben kazanım yar yesin

Yar döne döne döne

Neçeki canım sağdır

Yar döne döne döne

Aylar tamam oldu gel
Sular hamam oldu gel

Ekinler ekilende

Harmana dökülende

Aylar tamam oldu gel
Sular hamam oldu gel

Ben yolunu beklerim

Harmanlar dökülende

Aylar tamam oldu gel
Sular hamam oldu gel

f) Dört satırlı biçim

7 Heceli

a _____
a _____
b _____
a _____

Örnek (Nota No: 06,13,15,20,22,25,27,32,38)

Entarını ben biçtim
Ateşine ben düştüm
Ne befasız başım var
Vefasız yara düştüm

Yine aynı formda olup a a a a kafiye düzeni ile kurulmuş bir örnek daha verebiliriz. Örnek (Nota No: 33)

8'li hece

a _____
a _____
a _____
a _____

Örnek (Nota No: 28)

11'li hece

a _____
a _____
b _____
b _____

Örnek (Nota No: 24,36)

Topladığımız diğer nanay güfteleri, vezin ve kafiye bakımından incelenebileceği gibi biçim bakımından açıklanamaz. Çünkü ezgisi bilinmeyen bu güftelerin biçimlerini ortaya çıkarmak oldukça zordur.

3.3.2. Konuları

Nanay güftelerinin konuları genellikle sevgi üzerinedir. Sevgili'ye, anneye söylenir. Bu söyleyişler sitem olabileceği gibi özlem, naz, kıskançlık şeklinde de ortaya çıkar. Yine nanayların söylendiği zamanlar da, konuların belirlenmesinde ve ortaya çıkmasında önemlidir. Hangi olay kapsamında ise o olaya ilişkin maniler söylenir. Sözgelimi, düğün ve kına gecesi için bir araya gelinmiş ise, mani sözleri genelde gelin-damat, kaynana, kız annesi, yenge, atlı (atlı: düğünde erkek tarafınan olan kişilere verilen ad) ile ilgili maniler olur.

Yine genç kızlar ve erkekler, büyüklerinden çekinip söyleyemedikleri konuları ve istekleri nanay yoluyla iletirler. Bunların yanında değişik konulu manilerde okunur. Bazen de nanay sözleri, karşılıklı gruplar halinde "atışma" ya da "taşlama" şeklinde olabilmektedir ki bu tür nanaylara "çöğürme" denir. M. Fahrettin Kırzioğlu'nun, T.F.A. dergisine yazdığı makalede, "bu tarz atışmalı nanaylara "akışta" veya "hakışta" denir." ifadesi yer almaktadır²⁴.

3.4. HALK AĞZINDAN DERLENMİŞ "NANAY" GÜFTELERİ

3.4.1. Ahmet Caferoğlu Derlemeleri²⁵

Galadan ²⁶ endim Gars'a (hezeller,)	Galadan endim ancak (hezeller)
Gavurma basdım tasa (hezeller)	Başımda yeşil sancak (gözeller)
Benim yarım çoh güzel	Ne kız oldum ne gelin
Azıcık boydan gıssa (di-gel yar)	Odlara ²⁷ yandım ancak (di-gel yar)
Galanın burcumuyum (hezeller)	Galadan galaya ben gördüm onu
Dil-bilmez gürcümüyüm (gözeller)	Maudur ²⁸ şalvarı beyazdır donu
Eller ne derse desin	Ei bülür alem bülür
Ben onun harcımiyam (di-gel yar)	Ben sevdim-oni (di-gel yar)

²⁴ Kırzioğlu bu konuda şunları yazmaktadır: "Akraba ve komşu oğlanlar ile kızların veya ayrı mahalleliler ile ayrı köylülerin karşılıklı olarak ve çoğunda "ilişme" (takılma) şeklinde görülen maniler ile oynanan nanaylara Ben-diyenler "Akışta", Men-diyenler de (ayva=hayva, ark=harık, örük=hörük, araba=haraba sözlerinin başındaki gibi katma "H" ile) "Hakışta" derler." [M. Fahrettin Kırzioğlu, "Kars İli Halk Oyunlarının Adları", T.F.A., İstanbul 1967 , C.6, S.126 , s. 2068.]

²⁵ Ahmet Caferoğlu, "Doğu İlleri Ağızlarından Toplamalar", Ankara, 1995, s. 66,92,118,123,124,173,174.

²⁶ Gala: Kale

²⁷ od: Ateş, Dert

²⁸ Mau: Mavi

Gıratın²⁹ boylamasın
Çek dizgin oynamasın
Gidersin geceden git
Sabağa galıp üreğim oynamasın

Gırat binerim seni
İlgar sürerim seni
Beni yara gavuşdur
Zerbap çullarım seni

Gıratın boynu gara
Binin gidin İlgar'a
Ya gelim ya gelmiyim
Galasın bahtı gara

Gırat bazara geldi
Tuyi gızana geldi
Benim yarım çoh güzel
Belke nazara geldi

Gırat bahçada otlar
Elim geceri³⁰ gatlar
Deseler yar evlenir
Gestinen bağrım çatlar

Gıratım boza boza
Çiynide³¹ gıçzıl goza
Yavaş yeri çer³² deymiş
Yarı buladın toza

Pamih Nanayı (Değişme)

Hanım:

Gedirdim yolca yolca
Yolun gırağı³³ yonca
İyid³⁴ ölmüş can gusmuş
Aldığın var mı mence

Erkek:

Gedirdim Orguncu'ya
Atım düşdü yoncuya
Allah yazımı yazmış
Bir nuranı gocuya³⁵

²⁹ Gırat: Kır at
³⁰ geceri: ipekli at çulu
³¹ çiyin: omuz
³² çer: beddua
³³ gırağ: kenar
³⁴ iyid: yiğit
³⁵ gocu: yaşlı

Hanım:

Gedeler gelin cütten³⁶
Gızlar çihın mecitten
Bir ele yar sevmişem
Köyneği ağılı çitden

Çıhdım ambar goluna
Bahdım yarın yoluna
Bir incecik gar yağmış
Yarın tozlu yoluna

Çıbıh kesdim meşeden
Dibi mor menefşeden
Çoh da güzel döğülsün
Gendiyi dolandırma

Aşih der nice yanım
Mum olim gece yanım
Bene yanmiyan yara
Ben ona nece yanım

Hey puşular puşular
El deymeden hışılar
Yedi yıldır severim
Yeni duydu gomşular

Gavahtan gazel indi
Dibine güzel indi
Bir öpdüm bir dişledim
Dişime nazar indi

Erkek:

Elinde günüy olaydım
Cebinde minniy olaydım
Bir güzel önnüy olaydım
Döşünde Leylan hanımın

Çıhdım aya bahmiya
Çif zırzalar³⁷ tahmiya
Ne pahıl³⁸ şenniği var
Goymaz yara bahmiya

Aşih der harayından
Guş uşmas sarayından
Gündé bir kerpiş düşer
Ömrümün sarayından

Aşih der yandı canım
İrhara galdı canım.
Desem el beni gınar
Demesem yandı canım

Gavah gazeli yarım
Dünya gözeli yarım
Anan baban beslesin
İle gezelim yarım

Bacada yatan oğlan
Kömleği keten oğlan
Babam sene gız vermez
Habersiz yatan oğlan

³⁶ cüt: ekin, çift

³⁷ zırza: süs

³⁸ pahıl: kıskanç

Hala-yben³⁹ varmıdı
İçi dolu narmıdı
Bene beşyüz veriller
Heç haberin varmıdı

Üzüm üzüm üzümsün
Benim iki gözümsün
Senetme ki unuttum
Gece gündüz sözümsün

Sarı gavun dilimi
İtirdim bülbülü mü
Çihem yüksek yerlere
Arıyım sevgülümü

Belinde kemermiyim
Dilinden emermimiyim
Bir köy bir yana olsa
Yar senden dönermiyim

Ata vurdum gantarma
Çek bahçamı otarma
Sen benimsin ben senin
Gir goynuma utanma

Eleyez elemindi
Dört yanı gelemnidi
Eleyez'den gız seven
Üreği veremnidi

Eleyez başı haça
Elim dolaşdı saça
İyid ona demişem
Sevdiğin ala gaça

Biri yağa biri nöker
Nöker olan ey cebir çeker
Ağlar pirim gan yaş töker
Bağı dolana dolana

(Atışmalı Nanay Örneği)

Eşnekli kız;
Çıhdım Talın⁴⁰ göründü
Talın galın göründü
Talının gız gelini
Ayağı yalın göründü

Talın'lı kız;
Çıhdım Eşnek göründü
Eşnek⁴¹ eşşek göründü
Eşneğin gız gelini
Tamamı eşşek göründü

³⁹ hala-yben: heybe

⁴⁰ Talın, kasaba adı

⁴¹ Eşnek: köy adı

Kız;
Çıhdım aya bahmağa
Gapiya kilit tahmağa
Oğlan hena getirip
Gız eline yahmağa

Erkek;
Durma gapı dalında
Gözüm galdı halında
Anannan izin alın
Gelim galım yanında

Kız;
Keher at nalı neyler
Gözeller halı neyler
Bir bele yarı olan
Dünyada malı neyler

Erkek;
Ay gabağınca yıldız
Ağlana gece-gündüz
Meni bu derde salan
İki gelindi bir gız

3.4.2. Dr. Ahmet Bican Ercilasun Derlemeleri⁴²

Odun kaşanda meler
Sular coşanda meler
Yar yarin gadirini bilmez
Ayrı düşende meler

Garşıda çarı neynim
Ortası sarı neynim
Yar geldi burdan geçdi
Bafasız yarı neynim

Vambarın verisine
Gün vurmuş yarısına
Ben gurban serim gurban
Güzelin sarısına

Garşı çevirmele
İçinde goyun meler
Hagigattı yar olsa
Geceyi böler geler

Galadan inene bah
Çarıhcını dönene bah
Dileği gabul olmuş
Çırası yanana bah

Galadan indim düze
Su bağladım nergize
Yeddi il hizmet ettim
Bir ala gözdü gıza

⁴² Dr. Ahmet B. Ercilasun, "Kars İli Ağızları", Ankara, 1983, s.313,362.

Galanın bedenleri
Gönderin gidenleri :
Cennet üzü görmesin
Sevif terg edenleri

Penceresi ala boya
Ben de gurban sizin soya
Sizin soyda güzel çohdur
Sevedim doya doya

Bu dağdan maral geçdi
Gaşlarını çata geçdi
Ben bu gıza gönül verdim
Bu gız benden yata geçdi

Biri nöker biri yağa
Yığılıplar bir otağa
Gaçar maral gavar buğa
Dağı dolana dolana

3.4.3. 1973 Derya Deveci Derlemeleri⁴³

(Taşlamalı Nanay Örneği)

Atın bozdu neyliyim
Çuhan tozdu neyliyim
Özün yekesen ama
Ahlin azdı neyliyim

Tren geldi uladı
Gandilleri suladı
Gelerse yarım gelsin
Özgeler ne tuladı

Alma attım yiyesen
Ser sepetim göyersen
Eğer mana gelmezsen
Seni gızken ölesen

Oğlan bir gara hindi
Duvar dibine sindi
Torpah başına oğlan
Gızlar üstüne güldü

Bacada duran oğlan
Elinde Kuran oğlan
O kurran seni vursun
Sözünden dönen oğlan

Gaya lbaşında pat pat
Kasıfsan öküzü sat
Öküzüne giymazsan
Çanın çıhsın yarsız yat

⁴³ Tarafımızdan Lütfiye Deveci'den derlenmiştir. İstanbul 1998.

Ay doğar bedir Allah
Bu sevda nedir Allah
Ya benim sevdiğimi
Ya beni öldür Allah

Evleri garşımızda
Sağ yanı başımızda
Bende bir yar sevmiştim
Bir gapı gomşumuzdu

Portakal dilim dilim
Gel otur benim gülüm
Ne dedim neden küstün
Lal olsun ağzım dilim

Enterimin pilesi
Saçımın kardelesi
Yahdı yandırdı beni
Cilavuz telebesi

Enterim üştü* benim
Düğmem gümuştü benim
Hangi dala el atsam
Emeğim puştu* benim

Evleri burda değil
Göçmüş yurdunda değil
Canım nasıl can versin
Can alan burda değil

Ay çoban eldi çoban
Gaması belde çoban
Ben seni nerde sevdim
Bir ağır elde çoban

Goyunu goyun gelsin
Postunu soyun gelsin
Gurban olum yüzbaşı
O yarı goyun gelsin

Gılınç attım paslandı
Yar okula yaslandı
Dalı yanmış vđretmen
Döndü yare herslendi*

Goyun gelmez hağıla
Südünü vermez sağıla
Çağırın bey gardaşı
Belki düşman dağıla

Kamyon gelir lillidi
Ay kız üzün çillidi
Bize bir yenge gelmiş
Maşallah ne dillidi

Garşıda medreseler
Yarın geldi deseler
Bir guş gadar canım var
Veririm isteseler

* Üştü: Üçtür
* Puştu: Boşa, ziyan

3.5. NANAY/YALLILARIN MELODİK YAPISI

3.5.1. Melodi /Biçim, Usul/Ritm

Nanay ve yallıların, yöre musiki hayatında önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Bu ezgiler genelde sözlü olup, bazen de çalgı ile icra edilir. Sözlü olduğu için en önemli unsur insan sesidir. Bu nedenle insan sesi nanay melodilerini etkileyen konuların başında gelir.

Ezgilerde, melodi tekrarı oldukça fazladır. Öyle ki sadece bir ya da iki ölçülük bir melodik yapı üzerine kurulur ve çok küçük değişikliklerle tekrar edilir. Ayrıca mani formunda değişik sözler de aynı melodi üzerine döşenebilir. Bu şekilde çok yavan olan ezgi tekrarları güftenin konusu ve nanayların, çevirme özelliği ile renkli bir hal alır. Derlediğimiz 42 orjinal parçanın melodi/biçim yapısı genelde 4 bölmeli biçim olarak karşımıza çıkmıştır.

$A[a+b(\text{bağlantı})] + A [a+b (\text{bağlantı})] + A [a+b (\text{bağlantı})] + A [a+b (\text{bağlantı})]=$
 $A+A+A+A$ şeklinde 4 bölmeli melodik biçim

Örnek: Nota No: 01,08,14,18,19,21,22,24,25,28,33,35,37

$A[a+a' (\text{bağlantı})] + A [a+a' (\text{bağlantı})] + A [a+a' (\text{bağlantı})] + A [a+a' (\text{bağlantı})]=$

$A+A+A+A = 4$ bölmeli melodik biçim

Örnek: Nota No: 02,03,04,07,10,16

* Herslenmek: Kızmak

A [a+bağlantı (x'+x²+x³+||: y+z : ||)] + A [a+bağlantı (x'+x²+x³+||: y+z : ||)] +
A [a+bağlantı (x'+x²+x³+||: y+z : ||)] + A [a+bağlantı (x'+x²+x³+||: y+z : ||)]
A+A+A+A şeklinde olan 4 bölmeli biçim

Örnek : Nota No: 05

a+a+a+a=4 bölmeli melodik biçim

Örnek: Nota No: 20

4 bölmeli melodik biçim yanında iki bölmeli melodik biçimde görülür.

A(a+a')+A(a+a')=A+A iki bölmeli biçim

Örnek: Nota No: 15,13,06

3 bölmeli melodik biçime ise iki örnek verebiliriz.

Bağ: A(a+a)+A(a+a)+Bağ: A(a+a)

A(bağ)+A+A (bağ) üç bölmeli biçim

Örnek: Nota No: 09

A(a+a')+A(a+a')+A(a+a') = A+A+A 3 bölmeli biçim

Örnek: Nota No: 17

Yine dört bölmeli biçimin girişinde bağlantı satırlarından oluşan "kita bağlantılı" biçim;

$$\begin{aligned} \text{Bağ: } & B(b+b+b+b) \\ & y(a+b) \\ & y(a+b) \\ & y(a+b) \\ & y(a+b) \end{aligned} = x (\text{Bağ}) + \text{Güfte } (y+y+y+y)$$

Örnek: Nota No: 11,12

$$\begin{aligned} \text{Bağlantı } & (a+a+b) \quad b+(x+b)+(x+b)+(x+b)+(x+b) \\ & x (a+a+b) \\ & x (a+a+b) \\ & x (a+a+b) \\ & x (a+a+b) \end{aligned}$$

Örnek Nota No: 23

$$\begin{aligned} & A (a+a')+ A (a+a')+ A (a+a')+A (a+a') \\ & A+A+A+A = \text{dört bölmeli} \end{aligned}$$

Örnek Nota No: 26

$$\begin{aligned} & A (a+b)+A (a+b)+ A (a+b)+ A (a+b) \\ & A+A+A+A = \text{dört bölmeli} \end{aligned}$$

Örnek Nota No: 30,31,32,34,36,39

A (a+b) bağlantı

X+A (a+b)

X+A (a+b)

X+A (a+b)

X+A (a+b)

Örnek Nota No: 29

A (a+b)+ A (a+b)

A+A = iki bölmeli

Örnek Nota No: 27

A = (a+b) ana melodi x tekrar sayısı

Örnek Nota No: 40,41,42

Derlenen ezgilerde dikkat çeken bir başka konu hızlı tonlanan ritmik vurgulardır. Bu konu, ülkemizde bugüne değin yapılan araştırmalarda çoğu zaman gözden kaçan bir konudur. Ve notalara yeterince yansıtılmamıştır. Biz, tempo yapısı ile bağlantılı olarak, oyun faktörünü de hesaba katarak, ezgilerin hızlı tonlamalarını nota üzerinde gösterdik. (Bkz. Örnek Nota No: 40,41)

Nanaylar ve yallılar (bazı farklı figür ve hareketleri olan yallılar dışında) genelde figür olarak 4 veya 8 zamanlı olup her bir zaman dilimine bir adım isabet etmektedir. Bu dört ve sekiz zaman dilimi ise bir ya da iki melodi cümlesi ile tamamlanmaktadır. Yani her bir adıma bir melodi ölçüsü isabet etmektedir.

Yörenin karakteristik ritm özellikleri, derlenen parçalarda görüldüğü gibi farklı usullere de rastlanmıştır. 4,5,6,9,10,12 zamanlı usullerin yanı sıra 17/8, 18/8 gibi usuller de karşımıza çıkmaktadır.

5 zamanlı

(2+3)

Örnek Nota No: 02,04,07,24,40

6 zamanlı

(3+3)

Örnek Nota No: 05

9 zamanlı

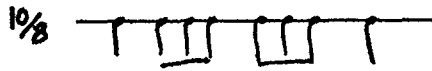
(3+3+3+)

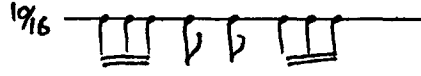
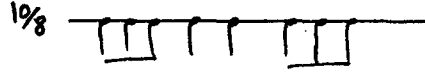
Örnek Nota No: 18

10 zamanlı

(2+3+3+2)

(3+2+2+3)

Örnek Nota No: 06,08,14,20,21,22,29

12 zamanlı

(3+2+2+2+3)

(Nota No: 09)

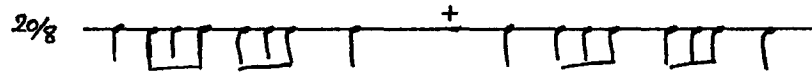
(3+3+3+3)

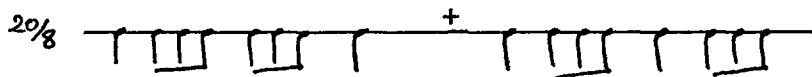
Örnek Nota No: 11,12,13,15,17,19,27,30,37,38,39

Ayrıca kimi ezgiler 10 zamanlı duyulduğu gibi iki 10 zamanlı usulün birleşmesiyle meydana gelen 20 zamanlı bir usul ortaya çıkmıştır.

(2+3+3+2)+(2+3+3+2)

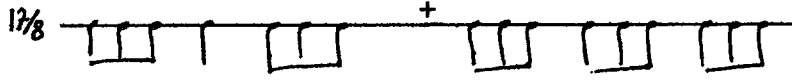
(2+3+3+2)+(2+3+2+3)

Derlenen ezgilerde dikkat çeken bir başka konuda hızlı tonlanan ritmik vurgulardır. Bu konu, ülkemizde bugüne değin yapılan araştırmalarda çoğu zaman gözden kaçan bir konudur. Ve notalara yeterince yansıtılmamıştır. Biz tempo yapısıyla bağlantılı olarak, oyun faktörünün de hesaba katarak, ezgilerin hızlı tonlamalarını nota üzerinde gösterdik (Bkz. Örnek Nota No: 40,41)

17 zamanlı

$$[(3+2+3)=8+(3+3+3)=9] 17/8$$

Örnek Nota No: 16

18 zamanlı

$$[(3+2+3)=8+(3+2+2+3)=10]=18/8$$

Örnek Nota No: 25

$$[(3+3)+(3+3)=12]+[(3+3)=6]=18/8$$

Örnek Nota No: 28

3.6. NANAY VE YALLI'LARIN HAREKET (OYUN) OLARAK İCRASI

Nanaylar ve yallıların bir önemli yönüde oyunlu oluşlarıdır. Bu yönü ile, taşıdıkları karakteristik özelliklere göre bir tür olarak değerlendirilebilmeleri mümkündür.

Nanaylar ve Yallılar sözlü oyunlardır. Bunun yanında çalgı eşliğinde de oynanabilmektedir. "Nanay tutan"⁴⁴ kişiler hem türküyü söyleyip hem de oyunu oynarlar. Hareketler sözlerin gidişatına göre ağır, orta veya hızlıdır. Bazen bu hareketler, oyun sözlerinin, vücut diliyle de anlatımı şeklinde olabilmektedir. Yani sözlerde anlatılmak istenen olay, vücut hareketleriyle de anlatılmaktadır. Nanay ve yallıları oyun olarak ele aldığımızda "yallı" teriminin oyun olarak daha çok kullanıldığını görmekteyiz.

Nanay ve yallı oyunlarının çok basit figürlü olmasına karşılık farklı figür ve adımlarla oynanan yallı ve nanaylar da vardır. Bunlar da yine adım üzerine kurulu olup, gidiş yönü ve ayak atma yönleri değişmektedir. Vücut, el, kol hareketleri de yapılmaktadır. Bu daha çok bir olayı anlatan güftelerin söylendiği nanaylarda görülür. Anlatılmak istenen olay, vücut hareketleriyle de ifade edilir. Örnek olarak Nota No: 29 "Ağca Ferihler" parçasını verebiliriz. Bu parçada söz ile anlatılmak istenen olaylar vücut dili ile de pekiştirilmektedir.

3.6.1. Grup Sayısı ve Kümeleşme

Nanaylar da halaylar, karşılamlar, horonlar gibi toplu olarak oynanır. Ancak zaman zaman karşılıklı gruplaşmalar ve tek olarakta oynanır. Toplu oyunlar en az 5 kişinin katılımıyla gerçekleşir. Bu sayının daha az olması halinde oynanan oyun toplu oyun kapsamından çıkmaktadır. Dolayısıyla toplu oyun olarak nitelendirilen nanaylar da, en az 5 kişiden oluşmaktadır. Fakat bir limiti yoktur.

⁴⁴ Nanay tutmak: Bazı kesimlerce oyuna kalkmak, oyun oynamak anlamında olup, yallı tutmak için de kullanılmaktadır.

Sayı daha da artabilmektedir. Öyle ki, içiçe halkalar yani "katarlar"⁴⁵ oluşturacak şekilde de sıralanmaktadır.

Oyuna çıkan gruplar dört değişik şekilde kümeleşirler:

- a) Sadece kız ve gelinlerden meydana gelen kümeleşme
- b) Sadece erkeklerden meydana gelen kümeleşme
- c) Kızlı, erkekli fakat bir tarafta kızlar, diğer tarafta erkekler olacak şekilde kümeleşme.
- d) Kadın ve erkek karışık şekilde kümeleşme (Bu şekilde ki kümeleşme de kadın ve erkekler arasında yakınlık derecesi gözönünde bulundurulur. Bu şekilde olan gruplara alaca adı verilir. M. Fahrettin Kırzioğlu T.F.A. dergisinde yayımlanan bir yazısında bunu belirtmektedir⁴⁶.

Yine konu hakkında Mustafa Turan'ın, Folklorla Doğru dergisinde yayınlanan yazısında da kadın ve erkeklerin karışık oynadıkları gruba alaca dediğini açıklamıştır⁴⁷.

3.6.2. Diziliş

Genel de bu tarz oyunlarda halka şeklinde tutulur. Fakat yarım ay şeklinde yine karşılıklı gruplar halinde oynanır. Bazen halkalar içiçe geçecek şekilde de sıralanabilirler.

⁴⁵ Katar: Arka arkaya üzilmiş vagon kümeleri. Yörede nanay sırasında grup sayısının fazlalaşıp içiçe halkalar oluşturması için kullanılır.

⁴⁶ M. Fahrettin Kırzioğlu, "Kars İli Halk Oyunlarının Adları, T.F.A., Ocak 1967. İstanbul , C. 6., S. 126, s.2068.

⁴⁷ Mustafa Turan, "Kars'ta Yöresel Halk Oyunları", F.D. , 1972 , S. 22. , s.23.

3.6.3. Figür

Nanay ve yallılar figür ve tempo bakımından üç grupta toplanır.

1) Yelli (hızlı) Yallılar: Bunlar da nanay sözleri hızlı söylendiği için kesik kesiktir. Nakarat kısımları kısadır. Ayrıca ya kızlar ya da erkekler tarafından söylenir. Söyleyen kişilerin nefes olmaları için çalgı da bulunur. Nanay dönderildikten sonra çalgı aranağme çalar. Figürler ise diğerlerine nazaran daha hızlı ve bazende ayak atmalar değişik olabilmektedir.

2) Geçişli Yallılar: Bu oyunlar ağır ve basit figürlerle başlar ve giderek hızlanır. Sonunda ise yöre ağzıyla tabir edilen hoppanma bölümüne yani en hızlı ve hareketli bölüme geçilir.

3) Ağır Yallılar: Oldukça uzun olur. Birkaç halka meydana gelir. Oldukça ağır ve basit figürlüdürler ve yöre de hemen herkes bu oyunu oynayabilir⁴⁸.

⁴⁸ 1973 Kars İl Yıllığı , Ankara 1973 , s.89.

BÖLÜM 4. EZGİLERİN BİLGİ FİŞLERİ VE KAYNAK KİŞİ BİYOGRAFİLERİ

4.1. BİLGİ FİŞLERİ

Nota No: 01

Parçanın adı : Elmayı Nazik Soydum
Alındığı yer ve tarih : İstanbul-Kasım/1997
Derleyen : Derya Deveci
Notaya alma tarihi : 20.02.1998
Notaya alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin adı ve yaşı: İsmnaz Deveci (60), Lütfiye Deveci (54)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Kars

İlçesi: Arpaçay

Köyü: Karakale

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Çocuk yaşta, büyüklerden ve düşünlerde.

Parçanın Metin:

Elmayı nazik soydum

Neynim⁴⁹ neynim neynim

Neynim cane gurban

Yârin ağzına koydum

Neynim neynim neynim

Neynim cane gurban

⁴⁹ neynim: ne yapayım

Afyet⁵⁰ olsun ye yârim
Neynim neynim neynim
Neynim cane gurban
Sen yedikçe ben doydum
Neynim neynim neynim
Neynim cane gurban
Narıncı⁵¹ yastih üzü⁵²
Neynim neynim neynim
Neynim cane gurban
Biz ne taneyerdih⁵³ sizi
Neynim neynim neynim
Neynim cane gurban
Biz sevdasız gezerken
Neynim neynim neynim
Neynim cane gurban
Sevdaya saldız⁵⁴ bizi
Neynim neynim neynim
Neynim cane gurban

Nota No: 02

Parçanın Adı : Alehber Dağında
Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul-Kasım/1997
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 20.02.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

⁵⁰ afyet: afiyet

⁵¹ narıncı: turuncu

⁵² üz: yüz

⁵³ taneyerdih: tanıyorduk

Söyleyenin Adı ve Yaşı: İsmnaz Deveci (60), Lütfiye Deveci (54)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Kars

İlçesi: Arpaçay

Köyü: Karakale

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Büyüklerinden, 14-15 yaşlarında düğün, kına geceleri v.s. gibi törenlerde.

Parçanın Metni:

Alehber⁵⁵ dağında lâleler biter

Lâleler biter oy lâleler biter

Lâlenin gohusu⁵⁶ âleme yeter

Âleme yeter oy âleme yeter

Gınalı barmahlar⁵⁷ ne güzel eller

Ne güzel eller oy ne güzel eller

Ben seni sevmişem goy⁵⁸ desin eller

Goy desin eller oy goy desin eller

Alehber dağında bir sürü guzu

Bir sürü guzu oy bir sürü guzu

Guzuyu otaran bir gavur gızı

Bir gavur gızı oy bir gavur gızı

Bir yana halların⁵⁹ bir yana benin

Bir yana benin oy bir yana benin

Al golun üstüne gırgala beni

Gırgala beni oy gırgala⁶⁰ beni

⁵⁴ sevdaya salmak: sevdalandırmak

⁵⁵ Alehber dağı: Allahuekber dağı

⁵⁶ gohu: koku

⁵⁷ barmah: parmak

⁵⁸ goymak: bırakmak

⁵⁹ hal: yüzdeki siyah nokta, ben

Nota No: 03

Parçanın Adı : Sandalyalar Yan Yana
Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul-Kasım/1997
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 20.02.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: İsmnaz Deveci (60), Lütfiye Deveci (54)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Kars

İlçesi: Arpaçay

Köyü: Karakale

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Nanay söyleyenlerden, düğün-derneklerde, küçük yaşta öğrenmiş.

Parçanın Metni:

(Oy) Sandalyalar⁶¹ yan yana

Dillen dillerim dillen

Canım hayranım dillen

(Oy) Ben istemem gaynana

Dillen dillerim dillen

Canım hayranım dillen

(Oy) Gaynanan öldü derler

Dillen dillerim dillen

Canım hayranım dillen

(Oy) Öldüğünne değılem

Dillen dillerim dillen

Canım hayranım dillen

(Oy) Bir top bezime yazıh⁶²

Dillen dillerim dillen

Canım hayranım dillen

⁶⁰ yırgalamak: sallamak

⁶¹ sandalya: sandalye

⁶² yazıh. yazık

Nota No: 04

Parçanın Adı : Karanfilem Biberem
Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul/-Kasım/1997
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 20.02.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: İsmnaz Deveci (60), Lütfiye Deveci (54)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Kars

İlçesi: Arpaçay

Köyü: Karakale

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Büyüklerden, çocuk yaşta düğün-derneklerde

Parçanın Metni:

(Ay) Karanfilem biberem

((Ay) Dam dalına dalına

(De) Canım gurban canına

(Ay) İçinizde bir benem

((Ay) Dam dalına dalına

(De) Canım gurban canına

(Ay) Üzün gözün eşkitme⁶³

((Ay) Dam dalına dalına

(De) Canım gurban canına

(Ay) İsteller giderem

((Ay) Dam dalına dalına

(De) Canım gurban canına

⁶³ üz-göz eşkitmek: surat asmak

(Ay) Gadifeden kesesi

((Ay) Dam dalına dalına

(De) Canım gurban canına

(Ay) Gahveden gelir sesi

((Ay) Dam dalına dalına

(De) Canım gurban canına

(Ay) Oturmuş gumar oynar

((Ay) Dam dalına dalına

(De) Canım gurban canına

(Ay) Ciğerimin köşesi

((Ay) Dam dalına dalına

(De) Canım gurban canına

Nota No: 05

Parçanın Adı : Aya Bah Nece Gedir

Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul-Kasım/1997

Derleyen : Derya Deveci

Notaya Alma Tarihi : 20.02.1998

Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: İsmnaz Deveci (60), Lütfiye Deveci (54)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Kars

İlçesi: Arpaçay

Köyü: Karakale

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Eskilerden, düğün-derneklerde.

Parçanın Metni:

Aya bah nece⁶⁴ gedir

Sen beni kehlilihi nacan etsen
Beni adam etsen
Telli badem etsen
Golları bezmetti gelin
Gadirimi⁶⁵ bilmezsen

Dolanar gece gedir

Sen beni kehlilihi⁶⁶ nacan⁶⁷ etsen
Beni adam etsen
Telli badem etsen
Golları bezmetti⁶⁸ gelin
Gadirimi bilmezsen

Bir elim yar goynunda

Sen beni kehlilihi nacan etsen
Beni adam etsen
Telli badem etsen
Golları bezmetti gelin
Gadirimi bilmezsen

Bir elim haca gedir

Sen beni kehlilihi nacan etsen
Beni adam etsen
Telli badem etsen
Golları bezmetti gelin
Gadirimi bilmezsen

⁶⁴ nece: nasıl

⁶⁵ gadir. değer

⁶⁶ kehlilihi: keyifli

⁶⁷ nacan. bircan

Nota No: 06

Parçanın Adı : Entarısı Ben Biçtim
Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul-Kasım/1997
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 20.02.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Zeynep Öztürk (42)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Kars

İlçesi: Gürhana Merkez

Köyü: Eşmeyazı

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Annesinden, 15-16 yaşlarında ve köyde.

Parçanın Metni:

Entarısı⁶⁸ ben biçtim (gülüm)
Ateşine ben düştüm

Ne befasız başım var (gülüm)

Vefasız yare düştüm

Entarısı pil pili⁷⁰ (gülüm)

Nereden öğrendim dili

Bu dil buranın değil (gülüm)

Diyarbakır bülbülü

Çekmecemin kilidi (gülüm)

Üstünü toz bürüdü

Bu nasıl sevdayıdı (gülüm)

Cebimde nar çürüdü (gülüm)

⁶⁸ bezmet: kolluk

⁶⁹ Entarı: tek parça kadın elbisesi

⁷⁰ pil pili: pileli

Nota No: 07

Parçanın Adı : Bulguru Gaynadallar
Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul-Kasım/1997
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 20.02.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: İsmnaz Deveci (60), Lütfiye Deveci (54)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Kars

İlçesi: Arpaçay

Köyü: Karakale

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: 14-15 yaşlarında, düğünlerde toplantılarda.

Parçanın Metni:

Bulguru gaynadallar

Doldur ver ay ana doldur ver

Sevmişem ay ana galdır ver

Sermeden yayladallar⁷¹

Doldur ver ay ana doldur ver

Sevmişem ay ana galdır ver

Gönülsüz giden gızı

Doldur ver ay ana doldur ver

Sevmişem ay ana galdır ver

Söyleder ağladallar

Doldur ver ay ana doldur ver

Sevmişem ay ana galdır ver

⁷¹ yaylatmak: yere sermek

Nota No: 08

Parçanın Adı : Portakal Soyulur mu
Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul-Kasım/1997
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 20.02.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: İsmnaz Deveci (60), Lütfiye Deveci (54)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Kars

İlçesi: Arpaçay

Köyü: Karakale

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Eskilerden, çocuk yaşta.

Parçanın Metni:

Portakal soyulur mu

Şal gara şalvar gara bel bağlama⁷²

Tabağa goyulur mu

O nadan ölmüş civan ölmüş yara bel bağlama

Gönülsüz giden gıza

Şal gara şalvar gara bel bağlama

Gönüle goyulur mu

O nadan⁷³ ölmüş civan ölmüş yara bel bağlama

Aya bah nece gedir

Şal gara şalvar gara bel bağlama

Dolanır gece gedir

O nadan ölmüş civan ölmüş yara bel bağlama

Bir elim yar goynunda

Şal gara şalvar gara bel bağlama

Bir elim başa gedir

O nadan ölmüş civan ölmüş yara bel bağlama

⁷² bel bağlamak: güvenmek

⁷³ nadan. genç, yiğit

Nota No: 09

Parçanın Adı : Ekinler Ekilende
Alındığı Yer ve Tarih : Ankara/ 05.02.1998
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 20.02.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Mustafa Turan (75)

Mesleği: Emekli Öğretmen, Anadolu Folklor Vakfı Genel Sekreteri

İli: Kars

İlçesi: Kağızman

Köyü: Camışlı

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Genç yaşta, köydeki çeşitli eğlencelerde, toplantılarda, büyüklerin ağzından.

Parçanın Metni:

Aylar tamam oldu gel

Sular hamam oldu⁷⁴ gel

Ekinler ekilende

Harmana dökülende⁷⁵

Aylar tamam oldu gel

Sular hamam oldu gel

Ben yolunu beklerim

Harmanlar çekilende

Aylar tamam oldu gel

Sular hamam oldu gel

⁷⁴ sular hamam oldu: sular ısındı (yaz mevsiminin gelmesi)

⁷⁵ harmana dökülende. harman zamanı

Nota No: 10

Parçanın Adı : Bu Dağda Maral Gezer
Alındığı Yer ve Tarih : Ankara/ 05.02.1998
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 20.02.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Mustafa Turan (75)

Mesleği: Emekli Öğretmen, Anadolu Folklor Vakfı Genel Sekreteri

İli: Kars

İlçesi: Kağızman

Köyü: Camışlı

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Köyde yapılan düğün ve eğlencelerde...

Parçanın Metni:

Bu dağda maral⁷⁶ gezer

Oy maral maral maral

Zülfünü tarar gezer

Gız mıdır gelin maral

Av bizim avlak⁷⁷ bizim

Oy maral maral maral

Yâdlar⁷⁸ burda ne gezer

Gız mıdır gelin maral

⁷⁶ maral: ceylan (dişi geyik)

⁷⁷ avlak: av yapılan yer

⁷⁸ yâd. yabancı, el

Bu gelen nahır⁷⁹ mıdır

Oy maral maral maral

Sararan tahıl mıdır

Gız mıdır gelin maral

Dediler yarın gelir

Oy maral maral maral

Menzile yakın mıdır

Gız mıdır gelin maral

Nota No: 11

Parçanın Adı : Giderim Önüm Dağdır
Alındığı Yer ve Tarih : Ankara/ 05.02.1998
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 20.02.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Mustafa Turan (75)

Mesleği: Emekli Öğretmen, Anadolu Folklor Vakfı Genel Sekreteri

İli: Kars

İlçesi: Kağızman

Köyü: Camışlı

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Köy düğünlerinde, kına gecelerinde, çocuk yaşta.

Parçanın Metni:

Yâr döne döne döne

Yâr döne döne döne

Noldu sevdiğim sene

Yâr döne döne döne

⁷⁹ nahır: büyük baş hayvan sürüsü

Giderim önüm dağdır
Yâr döne döne döne
Bu ne meyveli bağdır
Yâr döne döne döne
Ben gazanım⁸⁰ yar yesin
Yâr döne döne döne
Neçe⁸¹ ki canım sağdır
Noldu sevdiğim sene

Nota No: 12

Parçanın Adı : Garşıda Guş Oturur
Alındığı Yer ve Tarih : Ankara/ 05.02.1998
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 20.02.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Mustafa Turan (75)

Mesleği: Emekli Öğretmen, Anadolu Folklor Vakfı Genel Sekreteri

İli: Kars

İlçesi: Kağızman

Köyü: Camışlı

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Genç yaşta, düğün-derneklere söyleyen kişilerden.

Parçanın Metni:

Kız bel ince bel ince
Kız bel ince bel ince
Sarılamadım doyunca
Kemer uygun belince

⁸⁰ gazanmak. kazanmak

⁸¹ neçe: ne kadar

Garşıda⁸² guş⁸³ oturur
Kız bel ince bel ince
Guş guşa yem götürür
Kemer uygun bel ince
Bıldır⁸⁴ şişen gölünde
Kız bel ince bel ince
Bu yıl baykuş oturur
Sarılamadım doyunca

Nota No: 13

Parçanın Adı : Merdivandan Yukarı
Alındığı Yer ve Tarih : Ankara/ 05.02.1998
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 20.02.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Mustafa Turan (75)

Mesleği: Emekli Öğretmen, Anadolu Folklor Vakfı Genel Sekreteri

İli: Kars **İlçesi:** Kağızman **Köyü:** Camışlı

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Köy evlerinde, köy odalarında yapılan eğlence ve toplantılarda.

⁸² garşıda: karşıda

⁸³ guş: kuş

⁸⁴ bıldır: geçen yıl

Parçanın Metni:

Merdivandan yukarı
Çıksam odalarına
İki güzel yan yana
Girsem aralarına

Merdivandan enemem⁸⁵
Dört yanıma dönemem
Goynundaki memeler
Amanattır⁸⁶ veremem

Merdivanım kırk ayak
Kırkına vurdum dayak
Dediler yarın gelir
Seyirttim⁸⁷ yalın ayak

Nota No: 14

Parçanın Adı : Aya Bah Yıldıza Bah
Alındığı Yer ve Tarih : Kars-Karakale/1988
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 14.03.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Gönül Budak (44), Nebahat Budak (36)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Kars **İlçesi:** Arpaçay **Köyü:** Karakale

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Nanay söyleyenlerden,
düğünlerde, kına gecelerinde.

⁸⁵ enemem: inemem

⁸⁶ amanat: emânet

⁸⁷ seyirtmek: koşmak

Parçanın Metni:

Aya bah⁸⁸ yıldıza bah

Yar baban ölsün

Gaynanan ölsün

Suya giden gıza bah

Yar baban ölsün

Gaynanan ölsün

Gız Allahın seversen

Yar baban ölsün

Gaynanan ölsün

Bir geri dön bize bah

Yar baban ölsün

Gaynanan ölsün

Nota No: 15

Parçanın Adı	: Araz Araz Gan Araz
Alındığı Yer ve Tarih	: Karakale/1988
Derleyen	: Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi	: 14.03.1998
Notaya Alan	: Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Gönül Budak (44), Nebahat Budak (36)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Kars

İlçesi: Arpaçay

Köyü: Karakale

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Büyüklerimizden genç kızken öğrendik.

⁸⁸ bah: bak

Parçanın Metni:

Araz⁸⁹ araz gan⁹⁰ araz
Bingöl'den galhan⁹¹ araz
Yar gelif⁹² geçeriken
Bir yana galhan araz

Araz'dan gemi gelir
Gemiye hamı⁹³ gelir
Ağlasana gözlerim
Ayrılıh demi⁹⁴ gelir

Arazı ayırdılar
Gumunan⁹⁵ gayırillar
Daha ben ne idim ki
Anamnan ayırillar

Araz araz gan araz
Bingöl'den galhan araz
Yar gelif geçeriken
Bir yana galhan araz

⁸⁹ Araz: Aras nehri
⁹⁰ gan: kan
⁹¹ galhan: (kalkan)=kaynak
⁹² gelif: gelmiş
⁹³ hamı: herkes
⁹⁴ dem: zaman
⁹⁵ gumunan: kum ile

Nota No: 16

Parçanın Adı : Bir Gız Gördüm Bedende
Alındığı Yer ve Tarih : Karakale/1988
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 15.02.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Gönül Budak (44), Nebahat Budak (36)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Kars

İlçesi: Arpaçay

Köyü: Karakale

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Eskilerden

Parçanın Metni:

Bir gız gördüm bedende⁹⁶

Ana yarım vay vay

Sona yarım vay vay

Sallanıyor giden de

Ana yarım vay vay

Sona yarım vay vay

Aklını başımdan aldı

Ana yarım vay vay

Sona yarım vay vay

Bana işmar⁹⁷ eden de

Ana yarım vay vay

Sona yarım vay vay

⁹⁶ beden: yol

⁹⁷ işmar: işaret

Dağları dağladılar

Ana yarım vay vay

Sona yarım vay vay

Görenler ağladılar

Ana yarım vay vay

Sona yarım vay vay

Ayırdı zalim felek

Ana yarım vay vay

Sona yarım vay vay

Derde bağladı⁹⁸ bizi

Ana yarım vay vay

Sona yarım vay vay

Bu dağlar olmasaydı

Ana yarım vay vay

Sona yarım vay vay

Lâlesi solmasaydı

Ana yarım vay vay

Sona yarım vay vay

Ölüm Allahın Emri

Ana yarım vay vay

Sona yarım vay vay

Ayrılıh olmasaydı

Ana yarım vay vay

Sona yarım vay vay

⁹⁸ derde bağlamak: dert, üzüntü vermek

Nota No: 17

Parçanın Adı : Daş Başında Daşım Var (Ana)
Alındığı Yer ve Tarih : Karakale/1988
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 15.02.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Nazende Budak (21)

Mesleği: Ev kızı

İli: Kars

İlçesi: Arpaçay

Köyü: Karakale

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Büyüklerinden, düğünlerde.

Parçanın Metni:

Daş başında daşım var (ana)

Askerde gardaşım⁹⁹ var

Hangi asker görerem ana

Damcı damcı yaşım var

Ben bir evin genciyem (ana)

Söyledif ağlatmayın

Tehne¹⁰⁰ dolu yumurta (ana)

Bunu heç¹⁰¹ unutmayın

⁹⁹ gardaş: Erkek kardeş

¹⁰⁰ tehne(=tekne): içinde hamur yapılan geniş ve büyük kapı

¹⁰¹ heç: hiç

Nota No: 18

Parçanın Adı : Gayalığa Yaslandım
Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul/ 08.03.1998
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 15.03.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Yeter Hükümdar (41)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Kars

İlçesi: Arpaçay

Köyü: Karakale

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Köyde, düğünlerde söylenirken.

Parçanın Metni:

Gayalığa¹⁰² yaslandım

Nanay hay nanay

Nanay hay nanay

Yağmur vurdu¹⁰³ ısladım

Nanay hay nanay

Nanay hay nanay

Giden ay tutulurmu

Nanay hay nanay

Nanay hay nanay

Bala tuz gatılırmı

Nanay hay nanay

Nanay hay nanay

¹⁰² gayalığa yaslanmak: kayalık bir yere varmak

¹⁰³ Yağmur vurmak: Yağmurun aniden bastırması

Gayalar direh direh¹⁰⁴
Nanay hay nanay

Nanay hay nanay

Suyu nerden endireh¹⁰⁵

Nanay hay nanay

Nanay hay nanay

Guşlarda dil bilmiyor

Nanay hay nanay

Nanay hay nanay

Yara mehtup göndereh

Nanay hay nanay

Nanay hay nanay

Nota No: 19

Parçanın Adı : Şana Barmahlı Yarım
Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul/ 08.03.1998
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 15.03.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Yeter Hükümdar (41)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Kars

İlçesi: Arpaçay

Köyü: Karakale

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Büyüklerinden, köyde yapılan çeşitli eğlencelerde, 11-12 yaşlarında.

¹⁰⁴ gayalar direh direh: kayalar yan yana bitişik olması

¹⁰⁵ endireh: indirelim

Parçanın Metni:

Aya bah nece gedir

(Ay) Şana¹⁰⁶ barmahlı yarım

Abbası dırhanlı yarım

Dolanıf gece gedir

(Ay) Şana barmahlı¹⁰⁷ yarım

Abbası dırhanlı¹⁰⁸ yarım

Bir elim yar goynunda

(Ay) Şana barmahlı yarım

Abbası dırhanlı yarım

Bir ilem haca gedir

(Ay) Şana barmahlı yarım

Abbası dırhanlı yarım

Nota No: 20

Parçanın Adı : Hayvanın Altınan Geçtim
Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul/ 08.03.1998
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 15.03.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Yeter Hükümdar (41)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Kars **İlçesi:** Arpaçay **Köyü:** Karakale

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Eski nanay söyleyenlerden düğünlerde.

¹⁰⁶ Şana: yaba; yaba: dirgen; dirgen: ot yığınlarını herhangi bir yere toplamaya yarayan uzun saplı ve el parmaklarını andıran bir âlet

¹⁰⁷ barmah: parmak

Parçanın Metni:

Hayvanın¹⁰⁹ altınan geçtim¹¹⁰
Ben bu yere garip düştüm
Garibem vatanım yohdu
Golumnan¹¹¹ tutanım yohdu¹¹²

Nota No: 21

Parçanın Adı : Elma Attım Yuvarlandı
Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul/ 08.03.1998
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 04.04.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Yeter Hükümdar (41)
Mesleği: Ev hanımı
İli: Kars **İlçesi:** Arpaçay **Köyü:** Karakale
Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Eskiden ablalarından.

Parçanın Metni:

Elman attım yuvarlandı
Aman aman dağlar oy duman
Getti beşiğe dayandı
Aman aman dağlar oy duman
Beşihte bebeh uyandı
Aman aman dağlar oy duman
Benim yarım uyandı
Aman aman dağlar oy duman

¹⁰⁸ abbası dırmah: ince, uzun tımak

¹⁰⁹ Hayva. Ayva

¹¹⁰ geçtim. geçtim

¹¹¹ golundan tutmak: yardım etmek

Nota No: 22

Parçanın Adı : Gınayı Getir Ana
Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul/ 08.03.1998
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 18.06.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Songül Hükümdar (42)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Kars

İlçesi: Arpaçay

Köyü: Karakale

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Eskiden ablalarından, düğünlerde, kına gecelerinde.

Parçanın Metni:

Gınayı, gınayı getir ana
Barmağın, barmağın batır ana
Bu gece, bu gece misafirem
Goynunda, goynunda yatır ana

Nota No: 23

Parçanın Adı : Giderim Böylesine
Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul/ 08.03.1998
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 04.04.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

¹¹² Yohdu: yoktur

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Songül Hükümdar (42)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Kars

İlçesi: Arpaçay

Köyü: Karakale

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Düğün-kına gecesi, gelin atlanmasında.

Parçanın Metni

Üç kız bir ana

Üç kız bir ana

Dolmuşlar dama¹¹³

Ağlıyor yana yana¹¹⁴

Giderem böylesine

Üç kız bir ana

Üç kız bir ana

Dolmuşlar dama

Ağlıyor yana yana

Garagöz mehlesine¹¹⁵

Üç kız bir ana

Üç kız bir ana

Dolmuşlar dama

Ağlıyor yana yana

Garagöz evde yahtu

Üç kız bir ana

Üç kız bir ana

Dolmuşlar dama

Ağlıyor yana yana

O salah mehlesine

Üç kız bir ana

Üç kız bir ana

Dolmuşlar dama

Ağlıyor yana yana

¹¹³ Dam: Ev

¹¹⁴ Yana yana: Dertli dertli

¹¹⁵ Mehle: Mahalle

Nota No: 24

Parçanın Adı : Yüskek Minaradan Ezan Ohunur
Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul/ 08.03.1998
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 05.04.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Songül Hükümdar (42) – İsmnaz Deveci (60)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Kars

İlçesi: Arpaçay

Köyü: Karakale

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Düğünlerde, kına gecelerinde.

Parçanın Metni:

Yüskeh¹¹⁶ minaradan ezan ohunur
Ohunurda sesi bize tohunur
Ne anam var ne babam var tek gardaş
Çek atını gel bin gideh arhadaş

Nota No: 25

Parçanın Adı : Kemerin Paftaları
Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul/ 08.03.1998
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 05.04.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

¹¹⁶ Yüskek: Yüksek

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Songül Hükümdar (42) – İsmnaz Deveci (60)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Kars

İlçesi: Arpaçay

Köyü: Karakale

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Söyliyenlerden.

Parçanın Metni:

Kemerin paftaları¹¹⁷

Sayarım haftalar

Yar üstüme yar sevse

Gırarım tahtaları

Kemer ağır gahmıyor

Yar yüzüme bahmıyor

Yar üstüme yar sevmiş

Heç Allah'tan gorhmuyor

Nota No: 26

Parçanın Adı : Çayır Uzun Gezemem

Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul/ 08.03.1998

Derleyen : Derya Deveci

Notaya Alma Tarihi : 1998

Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Songül Hükümdar (42) – İsmnaz Deveci (60)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Kars

İlçesi: Arpaçay

Köyü: Karakale

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Düğün-dermekte

¹¹⁷ Pafta: Simli kuşak

Parçanın Metni:

Çayır uzun gezemem

Gel gel oyna gel oyna

Yar meydandı gel oyna

Gunduramı bezemem

Gel gel oyna gel oyna

Yar meydandı gel oyna

Benki bele¹¹⁸ güzelem

Gel gel oyna gel oyna

Yar meydandı gel oyna

Niye yarsız gezerem

Gel gel oyna gel oyna

Yar meydandı gel oyna

Nota No: 27

Parçanın Adı : Çoban İtin Gudursun

Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul/ 08.03.1998

Derleyen : Derya Deveci

Notaya Alma Tarihi : 06.04.1998

Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Songül Hükümdar (42) – İsmnaz Deveci (60)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Kars

İlçesi: Arpaçay

Köyü: Karakale

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Eskiden söylenen kişilerin ağızdan aldık.

¹¹⁸ Bele: Böyle

Parçanın Metni:

Çoban itin gudursun
Arhacından¹¹⁹ su dursun
Özünede¹²⁰ giymerem¹²¹
Bacını ilan¹²² vursun

Çoban goyuna gider
Bahar¹²³ boyuna gider
Çobanın ağ toğlusı
Nişan toyuna¹²⁴ giden

Nota No: 28

Parçanın Adı : Bayburdun İnce Yolunda
Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul/ 08.03.1998
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 06.04.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Songül Hükümdar (42) – İsmnaz Deveci (60)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Kars

İlçesi: Arpaçay

Köyü: Karakale

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Eskilerden

¹¹⁹Arhac: Koyunların toplandığı yer

¹²⁰Özü: Kendi

¹²¹Giymerem: Kıyamam

¹²²İlan: Yılan

¹²³Bahar: Bakar

¹²⁴Toy: Düğün

Parçanın Metni:

Bayburdun ince yolunda yolunda
Bin alma¹²⁵ buldum dalında dalında
Goy oda galsın heyalında¹²⁶ halında
Bayburdun ince yolunda yolunda
Bir hayva buldum dalında dalında
Goy oda galsın yar yolunda yolunda

Nota No: 29

Parçanın Adı : Ağca Ferihler
Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul/ 08.03.1998
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 06.04.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Songül Hükümdar (42) – İsmnaz Deveci (60)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Kars

İlçesi: Arpaçay

Köyü: Karakale

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Söyleyen büyüklerin ağzından.

¹²⁵ Alma: Elma

¹²⁶ Heyal: Hayal

Parçanın Metni:

Ağca¹²⁷ ferihler¹²⁸ ince ferihler
Yaylaya nasıl çihallar
Ağca ferihler ince ferihler
Ha böyle böyle çiharlar

Ağca ferihler ince ferihler
Hamuru nasıl yoğurallar
Ağca ferihler ince ferihler
Ha böyle böyle yoğurallar

Ağca ferihler ince ferihler
Künde¹²⁹yi nasıl dökerler
Ağca ferihler ince ferihler
Ha böyle böyle dökerler

Ağca ferihler ince ferihler
Lavaşı¹³⁰ nasıl çekerler
Ağca ferihler ince ferihler
Ha böyle böyle çekerler

Ağca ferihler ince ferihler
Tandıra nasıl vurallar
Ağca ferihler ince ferihler
Ha böyle böyle vurallar

¹²⁷ Ağca: Beyaz

¹²⁸ Ferih: Genç kız

¹²⁹ Künde. Hamur topları

¹³⁰ Lavaş: Bir tür ince ekmek

Nota No: 30

Parçanın Adı : Dağlarda Meşelerde
Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul/ 08.03.1998
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 08.04.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Yeter Hükümdar (41)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Kars

İlçesi: Arpaçay

Köyü: Karakale

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Köyde, büyüklerimizden.

Parçanın Metni:

Dağlarda, meşelerde

Aman aman aman
Canım sana gurban

Gülsuyu şişelerde

Aman aman aman
Canım sana gurban

Herkeş yarını almış

Aman aman aman
Canım sana gurban

Ben galdım köşelerde

Aman aman aman
Canım sana gurban

Bu dağda maral gezer

Aman aman aman
Canım sana gurban

Zülfünü darar gezer

Aman aman aman
Canım sana gurban

Dağ bizim maral bizim

Aman aman aman
Canım sana gurban

Avcı burda ne gezer

Aman aman aman
Canım sana gurban

Nota No: 31

Parçanın Adı : Bacada Duranlar
Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul/ 1998
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 16.07.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Lütfiye Deveci (54) – İsmnaz Deveci (60)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Kars

İlçesi: Arpaçay

Köyü: Karakale

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Eskilerden köyümüzde.

Parçanın Metni:

Ay bacada¹³¹ durannar

Aman sürmelim aman
Beyaz düğmelim oğlan

Karanfil gurudannar

Aman sürmelim aman
Beyaz düğmelim oğlan

Bana bir yol örgedin¹³²

Aman sürmelim aman
Beyaz düğmelim oğlan

Sevdadan kutulanlar

Aman sürmelim aman
Beyaz düğmelim oğlan

Karanfil ekdim densiz

Aman sürmelim aman
Beyaz düğmelim oğlan

Garalım¹³³ gelmir sensiz

Aman sürmelim aman
Beyaz düğmelim oğlan

Goynuna dolsun gorlar¹³⁴

Aman sürmeli aman
Beyaz düğmelim oğlan

Nasıl yatırsan mensiz

Aman sürmelim aman
Beyaz düğmelim oğlan

¹³¹ Baca: Dam

¹³² Örgedin: Öğretin

¹³³ Garalım: Moralim

¹³⁴ Gor: Ceset

Nota No: 32

Parçanın Adı : Eğil Dağlarım Eğil
Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul/ 1998
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 16.07.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Lütfiye Deveci (54) – İsmnaz Deveci (60)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Kars

İlçesi: Arpaçay

Köyü: Karakale

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Düşünlerde

Parçanın Metni:

Eğil dağlarım eğil
Zayım¹³⁵ 'ın önü çeğil¹³⁶
Zayım'da bir yar sevdim
Dediler senin değil

Ay Zayım evrilesen
Çarhınnan çevrilesen
Ben yarım alem¹³⁷ çihem¹³⁸
Himinnen devrilesen

¹³⁵ Zayım: Kars'ta bir köy adı

¹³⁶ Çeğil: Taş yığını

¹³⁷ Alem: Alıp

¹³⁸ Çihem: Çıkayım

Nota No: 33

Parçanın Adı : Ay Feridem
Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul/1998
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 23.07.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Tahsin Oymak (40)

Mesleği: Memur

İli: Kars

İlçesi: Merkez

Köyü: Cala

Nimden, nezaman ve nerede öğrendiği: Eski köy düşünlerinde

Parçanın Metni:

Ay Feridem ben gidirem gurbete
Can Feridem ben gidirem gurbete

Ay Feridem seni kime tafşırım¹³⁹
Can Feridem seni kime tafşırım

Ay Feridem sende babangilde gal
Can Feridem sende babangilde gal

Ay Feridem haber gelene gadar
Can Feridem haber gelene gadar

Ay Feridem bu yolun iki gatı
Can Feridem bu yolun iki gatı

¹³⁹ Tafşırma: Tembih etmek

Ay Feridem sürerler rahvan atı¹⁴⁰

Can Feridem sürerler rahvan atı

Ay Feridem Cala¹⁴¹'nın camahatı

Can Feridem Calı'nın camahatı

Ay Feridem nazlı yar amanatı¹⁴²

Can Feridem nazlı yar amanatı

Nota No: 34

Parçanın Adı	: Bostanı Bellediler
Alındığı Yer ve Tarih	: İstanbul/ 1998
Derleyen	: Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi	: 24.07.1998
Notaya Alan	: Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Tahsin Oymak (40)

Mesleği: Memur

İli: Kars

İlçesi: Merkez

Köyü: Cala

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Çocuk yaşta, köy düğünlerinde söyleyen kişilerden.

¹⁴⁰ Rahvan atı: Güçlü, kuvvetli at

¹⁴¹ Cala: Kars'ın bir köyü

¹⁴² Amanat: Emanet

Parçanın Metni:

Bostanı bellediler dile

Yar eylen¹⁴³ eylen eylen

Yar yavaş get bende gelim

Suyunu göllediler dile

Yar eylen eylen eylen

Ya yavaş get bende gelim

Bu ne Urum¹⁴⁴ köyüymüş dile

Yar eylen eylen eylen

Ya yavaş get bende gelim

Seveni ayırdılar

Yar eylen eylen eylen

Ya yavaş get bende gelim

Nota No: 35

Parçanın Adı : Giden Tren Dururmu
Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul/1998
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 22.07.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Tahsin oymak (40)

Mesleği: Memur

İli: Kars

İlçesi: Merkez

Köyü: Cala

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Eski söyleyenlerden.

¹⁴³ Eylene: Dur, bekle

¹⁴⁴ Urum: Rum

Parçanın Metni:

Giden tren durur mu

Boy ay tellim ay tellim
Boy öz köylüm boy mehtelim

Salam yarı bulur mu

Boy ay tellim ay tellim
Boy öz köylüm boy mehtelim

Trenin tahtaları

Boy ay tellim ay tellim
Boy öz köylüm boy mehtelim

Sayarım haftaları

Boy ay tellim ay tellim
Boy öz köylüm boy mehtelim

Nota No: 36

Parçanın Adı : Çıhtım Yaylara
Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul/1998
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 22.07.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Tahsin Oymak (40)

Mesleği: Memur

İli: Kars

İlçesi: Merkez

Köyü: Cala

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Köyde büyüklerimizden.

Parçanın Metni:

Çıhtım yaylalara
Çadırım yeşil
Gız nişanlın gelmiş
Bir gahve pişir

Daldalan daldalan
Daldan aşşağı
Saçların dökülmüş
Belden aşşağı

Nota No: 37

Parçanın Adı : Yüksük Attım Çayıra
Alındığı Yer ve Tarih : İstanbul/1998
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 22.07.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Tahsin Oymak (40)

Mesleği: Memur

İli: Kars

İlçesi: Merkez

Köyü: Cala

Kimden, ne zaman ve nerede öğrendiği: Eski düğün ve eğlencelerde.

Parçanın Metni:

Yüksük altım çayıra

Ay sine sine sine
Gel gaya¹⁴⁵ daldasına¹⁴⁶

Çayırın çiçeğine

Ay sine sine sine
Gel gaya daldasına

Gızların göyçeğine¹⁴⁷

Ay sine sine sine
Gel gaya daldasına

Nota No: 38

Parçanın Adı : Yaş Odunlar Yanmıyor
Alındığı Yer ve Tarih : Tomarlı köyü/1996
Derleyen : Serhat T.V.
Notaya Alma Tarihi : 10.04.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Kar Tomarlı köyü gençleri

İli: Kars

İlçesi: Arpaçay

Köyü: Tomarlı

¹⁴⁵ Gaya: Kaya

¹⁴⁶ Dalda: Arka

¹⁴⁷ Göyçek: Güzel

Parçanın Metni:

Yaş odunlar yanmıyor ana
Yatanlar uyanmıyor
Bu benim deli önlüm ana
Gurbete dayanmıyor

Semavarım söküldü ana
Çay bardağa döküldü
Ahmet beyin atlısı ana
Tomarlı'ya döküldü

Atlılara çay verin ana
Bardahları say verin
Sizin oğlan gocadır ana
Bizim gıza toy verin

Nota No: 39

Parçanın Adı : Yaylalar
Alındığı Yer ve Tarih : Halkışlah köyü/ 08.03.1998
Derleyen : Derya Deveci
Notaya Alma Tarihi : 09.04.1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Söyleyenin Adı ve Yaşı: Halkışlah Köyü yaşlıları (kadınlar)

Mesleği: Ev hanımı

İli: Iğdır

İlçesi:

Köyü: Halkışlah

Parçanın Metni:

Halkışlah¹⁴⁸ bir otahtır

Yaylalar ha yallalar

Gülü gucah gucahdır

Çimen bağladınız mı

Halkışlağa gız veren

Yaylalar ha yaylalar

Cennete varacahdır

Çimen bağladınız mı

Halkışlanın daşlığı

Yaylalar ha yaylalar

Cebimde gız başlığı

Çimen bağladınız mı

Gızlarının başlığı

Yaylalar ha yaylalar

Yüz entari altındı

Çimen bağladınız mı

Bu dağın ardı meşe

Yaylalar ha yaylalar

Gün gede¹⁴⁹ gölge düşe

Çimen bağladınız mı

¹⁴⁸ Halkışlah: İğdir'a bağlı bir köy

¹⁴⁹ Gede: Gitse

Nota No: 40 /1

Parçanın Adı : Yallı Havası (Ağırlama)
Alındığı Yer ve Tarih : Kars/1997
Derleyen : Serhat T.V.
Notaya Alma Tarihi : 1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Zurna : Musa Erdağı
Davul : Dağıstan Koçlu

İli: Kars **İlçesi:** Arpaçay **Köyü:** Tomarlı

Nota No: 40 / 2

Parçanın Adı : Yallı Havası (Yelli) İkinci Bölüm
Alındığı Yer ve Tarih : Kars/1997
Derleyen : Serhat T.V.
Notaya Alma Tarihi : 1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Zurna : Musa Erdağı
Davul : Dağıstan Koçlu

İli: Kars **İlçesi:** Arpaçay **Köyü:** Tomarlı

Nota No: 42

Parçanın Adı : Yallı Havası (Ağırlama)
Alındığı Yer ve Tarih : Kars/1997
Derleyen : Serhat T.V.
Notaya Alma Tarihi : 1998
Notaya Alan : Süleyman Şenel-Derya Deveci

Zurna : Musa Erdağı

Davul : Dağıstan Koçlu

İli: Kars

İlçesi: Arpaçay

Köyü: Tomarlı

4.2. KAYNAK KİŞİ BİYOGRAFİLERİ

MUSTAFA TURAN

Doğum Yeri : Kağızman/ Camışlı köyü
Doğum Tarihi : 1923
Öğrenim Durumu : Köy Enstitüsü mezunu
Yaşadığı Yer : Ankara

Kars'ın Kağızman (Bugün İğdır'a bağlı) ilçesi Camışlı köyünde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Kağızman'da yaptı. Cilavuz köy enstitüsünden mezun olduktan sonra, çeşitli bölgelerde öğretmenlik yaptı. Öğrenimi sırasında Folklorun çeşitli bölümleriyle özellikle halk oyunları ile ilgilenmeye başladı. Halk evlerinde çalışmalar yaptı. Kars Turizm ve Tanıtma Derneği başkanlığı yaptı. 1975-1981 yıllarında Uluslararası folklor kongrelerine katıldı ve bildiriler sundu. 1993 yılında Ankara'ya yerleşti ve halen burada yaşamaktadır. Ayrıca Anadolu Folklor Vakfı Genel sekreterliğini yapmaktadır.

İSMİNAZ DEVECİ

Doğum Yeri : Arpaçay/Karakale
Doğum Tarihi : 1938
Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu
Yaşadığı Yer : İstanbul

1938 yılında Kars'ın Arpaçay ilçesi, Karakale köyünde doğdu. İlkokulu Kars'ta bitirdi. 1987 yılında İstanbul'a yerleşti ve halen burada yaşamaktadır.

LÜTFİYE DEVECİ

Doğum Yeri : Arpaçay/Karakale

Doğum Tarihi : 1944

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Yaşadığı Yer : İstanbul

1944 yılında Kars-Arpaçay-Karakale köyünde doğdu. İlkokulu Kars'ta bitirdi. 1988 yılında İstanbul'a yerleşti. Halen burada yaşamaktadır.

ZEYNEP ÖZTÜRK

Doğum Yeri : Kars/Gürhana/Eşmeyazı köyü

Doğum Tarihi : 1956

Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu

Yaşadığı Yer : İstanbul

1956 yılında Eşmeyazı köyünde doğdu. İlkokulu burada bitirdi ve öğrenimine devam etmedi. 1985 yılında İstanbul'a yerleşti ve halen burada yaşamaktadır.

NEBAHAT BUDAK

Doğum Yeri : Arpaçay
Doğum Tarihi : 1962
Öğrenim Durumu : Lise mezunu
Yaşadığı Yer : İstanbul

1962 yılında Kars/Arpaçay'da doğdu. İlkokulu Karakale köyünde orta ve lise öğrenimini Arpaçay'da bitirdi. 1990 yılında İstanbul'a yerleşti ve halen burada yaşamaktadır.

GÖNÜL BUDAK

Doğum Yeri : Karakale
Doğum Tarihi : 1954
Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu
Yaşadığı Yer : İstanbul

1954 yılında Arpaçay/Karakale köyünde doğdu. İlkokulu burada tamamladı. 1989 yılında İstanbul'a yerleşti. Halen burada yaşamaktadır.

YETER HÜKÜMDAR

Doğum Yeri : Arpaçay
Doğum Tarihi : 1957
Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu
Yaşadığı Yer : İstanbul

1957 yılında Kars/Arpaçay ilçesinde doğdu. İlkokulu Karakale köyünde bitirdi. 1985 yılında İstanbul'a yerleşti. Halen burada yaşamaktadır.

SONGÜL HÜKÜMDAR

Doğum Yeri : Arpaçay
Doğum Tarihi : 1956
Öğrenim Durumu : İlkokul
Yaşadığı Yer : İstanbul

1956 yılında Arpaçay'da doğdu. İlkokulu Karakale'de bitirdi. 1978 yılında İstanbul'a yerleşti ve halen burada yaşıyor.

TAHSİN OYMAK

Doğum Yeri : Kars/Cala
Doğum Tarihi : 1958
Öğrenim Durumu : Lise mezunu
Yaşadığı Yer : İstanbul

1958'de Kars/Cala köyünde doğdu. Öğrenimini Kars'da tamamladı. 1978'de İstanbul'a yerleşti. Halen burada yaşamaktadır.

SONUÇ

Kars, Erzurum ve Kafkas bölgesindeki yaygınlığı bilinen, ancak; üzerinde yeterli araştırma ve saha çalışması yapılmamış olan Nanay/Yallı'lar, gerek hareket (oyun), gerek melodik kuruluş ve gerekse edebi yapı yönünden taşıdıkları ortak özelliklerle Türk Halk Müziği ve oyunlarının müzik/oyun türlerinden biridir.

Bu çalışma ile, Nanay-Yallı repertuarı bir külliye oluşturacak ölçüde ilk kez bir araya getirilmektedir. Çeşitli arşivlerin yayınlanmamış materyallerinde; matbu birkaç kaynakta yer alan materyallerden ve özellikle Arpaçay, Kağızman ve Kars/Merkez'e bağlı köylerden Cala ve Gürhana'lı mahalli sanatçılardan derlediğimiz toplam 42 parçada oluşan bu külliye, gerçekte büyük bir sahanın sahip olduğu zenginliği ortaya çıkartmaya yetmeyecek boyuttadır.

42 parçalık bu külliye çeşitli yönlerle incelediğimizde, elde ettiğimiz sonuçları şöyle açıklayabiliriz.

1. Gerek yayımlanmış matbu kaynaklardan ve gerek mahalli sanatçıların ağzından tespit ettiğimiz ezgilerin, tanınmaları için kullanılan "Nanay", "Yallı" ve "Bar" terimleri kendi içinde kimi zaman benzer kimi zaman da farklı anlamlar taşımaktadır. Topluca oynanan oyunlara yöre halkının bazen nanay, bazen yallı ve bar dediklerini, yani her üçünü de kullandıklarını gördük. Bu farklı terimlerin, farklı ağız özelliklerinin bir sonucu olarak ortaya çıktığını ve özünde "Nanay" teriminin "hem söz, hem oyun", "yallı" teriminin, yine "söz ve oyun", "Bar" teriminin ise "oyun"

anlamında kullanıldığı tespit edildi. Fakat "Nanay" terimi "yallı" teriminden farklı olarak, sadece "oyun esnasında söylenen güfte" anlamında da kullanılmaktadır.

2. Nanay/Yallı'larda, yörenin karakteristik ritmlerinin yanı sıra farklı ritmik yapılar da ortaya çıkarılmıştır. Bu yönü ile yeni ritmik yapılara rastlanması mümkündür. Bunun yanında ezgilerde hızlı tonlanan ritmik vurgular, kimi zaman gözardı edilmiştir ve bunlar oyun faktörünü de etkiler görmektedir. Hızlı tonlanın ritmik vurgular özenle, nota üzerinde belirtilmiştir.
3. Nanay ve Yallı oyun figürlerinin 4 ve 8 zamanlı olmasına karşılık aksak ve karma usullerle de oynandığı ve her bir adıma bir ya da iki melodik ölçünün isabet ettiği görülmektedir.
4. Ezgiler, genelde melodik biçim yönünden 4 bölmeli (A+A+A+A) 3 (A+A+A) ve 2 bölmeli (A+A) bir yapıda görülmektedir. Bunun yanında dört bölmeli biçimde olup, girişinde bağlantı satırlarından oluşan kıta bağlantılı biçime [x(Bağ) + Güfte (y+y+y+y)] de rastlanmıştır.
5. Edebi yönden ele alındığında nanay güftelerinin, derlenen bütün parçalarda genelde 7'li hece vezni ile yazıldığını görmekteyiz. 8'li ve 11'li şeklinde olan güfteler de bulunmaktadır. Güftelerin (a a b a) şeklinde kafiye düzeniyle kurulduğu ve mani formunda olduğu belirlenmiştir. Bunun yanı sıra (a a b b) ve (a a a a) şeklinde kurulu güfteler de vardır. Hemen hemen bütün nanay parçalarında bağlantı mısraları ya da dörtlükleri kullanılmış, bağlantı kullanılmayan güftelerde ise mısra tekrarları kullanılmıştır. Bağlantı mısralarının, hem vezin hem de kafiye düzeni olarak esas güfteyle uyummadığını görmekteyiz.
6. Çeşitli resmi ve özel arşivlerde rastlanan nanay parçalarının nota yazımında, en belirgin özellik olarak karşımıza çıkan çevirme (dörderme)'nin gösterildiği bir şekilde yazıma rastlanmamıştır. Bu nedenle yaptığımız çalışmada bu özellikleri gösterecek bir nota yazım tekniği geliştirilmiş ve derlenen parçaların nota yazımı bu şekilde yapılmıştır.

7. Kimi kaynaklar Nanayların, kadın oyunları olduğunu belirtmektedir. Buna karşın saha çalışmasında, erkeklerin de bunu en az kadınlar kadar söyleyip oynadıkları tespit ettik. Yine önceleri belli kişilerin nanay söylediği, belirlenmiş, fakat günümüzde bu gibi özel kişilerin sayılarının tükendiği öğrenilmiştir. Teknolojinin gelişmesi, bir takım iletişim araçlarının en ücra köşelere kadar ulaştığı, ensstrümanların çoğalıp yaygınlaştığı günümüzde, özellikle şehir merkezlerinde ve köylerde, nanaylar unutulma ve günden güne yok olma tehlikesi ile karşı karşıyadır.
8. İşte bütün bu faktörler göz önüne alınarak ve gelecekte bu konularda araştırma yapmak isteyen kişi veya kuruluşlara kaynak teşkil edecek tarzda bir arşiv oluşturulması için bir an önce resmi ya da özel, çok geniş çapta ve titiz çalışmaların yapılması gerektiği net bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

BİBLİYOGRAFYA

[1] 1973 KARS İL YILLIĞI , 1973. Ankara , Atak Matbaası.

[2] Altan GÜNDÜZ , 1962. "Göle Manileri" , T.F.A. , C.7. , S.159. , İstanbul.

[3] Ataman SADI YAVER , 1968. "Kars Halk Musikisi" , T.F.A. , C.9. ,
S.181., ,İstanbul.

[4] Bahçeci MEHMET , 1973. "Sarıkamış Sallıpınar Köyü Manileri",
Halkevleri Dergisi , S.82., Halkevleri Genel Merkezi
Yayınları,Ankara.

[5] Caferoğlu AHMET , 1995. Doğu İleri Ağızlarından Toplamalar , Türk Dil
Kurumu Yayınları , Ankara.

[6] Çilingiroğlu KEMAL , 1945. "Kuzey Doğu Anadolu Halk Oyunları KARS"
F.P. , C.1., S.5., Işık Basımevi , İstanbul.

[7] Demirsipahi CEMİL , 1975. Halk Oyunları , Türkiye İşbankası Yayınları,
Ankara.

[8] Ercilasun Dr. AHMET R. 1983. Kars İli Ağızları , Gazi Üniversitesi
Yayınları , Ankara.

[9] Karadeniz YENER , 1994. Sosyal-Kültürel ve Tarihi Açından Kars , Seviye
Yayınları, İstanbul.

- [10] Kırzioğlu M. FAHRETTİN , 1953. Kars Tarihi , C.1., İstanbul.
- [11] Kırzioğlu M. FAHRETTİN , 1967. "Kars İli Halk Oyunlarının Adları" ,
T.F.A. , C.6., S.126., M.Sıralar Matbaası,
İstanbul.
- [12] Kırzioğlu M. FAHRETTİN , 1964. "Kars İlinde Halk Saz ve Oyun
Havalarının Adları" , T.K. , S.22. , Türk Kùltür
Araştırma Enstitüsü Yayınları , Ankara.
- [13] Özer AZİZ, 1958. "Kars'ta Oynanan Milli Oyunlar Hakkında" ,
Azerbaycan, S.11. , Ayyıldız Matbaası , Ankara.
- [14] Turan MUSTAFA , 1972. "Kars'ta Yöresel Halk Oyunları" , F.P. , S.22. ,
Robert Koleji Türk Folklor Kulübü Yayınları ,
İstanbul.
- [15] Turan MUSTAFA , 1972. "Mahalli Kars" , Folkloru Doğru , S.22-24.,
Robert Koleji Türk Folklor Kulübü Yayınları , İstanbul.
- [16] Turan MUSTAFA , 1973. "Kars'ta Yerli Bölge Oyunları, Giyimleri" ,
T.F.A. , C.14. , S.286. , İstanbul.
- [17] Ülgen KASIM , 1944. "Doğu Anadolu Oyunları ve Havaları: Kars
Oyunları" , C.2. , Kars Halkevleri Yayınları , İstanbul.

DİZİN: DERLENEN EZGİLERİN ALFABETİK SIRALAMASI

1. Ağca Ferihler	(Nota No: 29)
2. Alehber (Allah-u Ekber) Dağında	(" " 02)
3. Aya Bah Nece Gedir	(" " 05)
4. Aya Bah Yıldıza Bah	(" " 14)
5. Ay Feridem	(" " 33)
6. Araz Araz Gan Araz	(" " 15)
7. Bacada Durannar	(" " 31)
8. Bayburdun İnce Yolunda	(" " 28)
9. Bir Gız Gördüm Bedende	(" " 16)
10. Bostanı Bellediler	(" " 34)
11. Bu Dağda Maral Gezer	(" " 10)
12. Bulguru Gaynadallar	(" " 07)
13. Çayır Uzun Gezemem	(" " 26)
14. Çıhtım Yaylalara	(" " 36)
15. Çoban İtin Gudursun	(" " 27)
16. Dağlarda Meşelerde	(" " 30)
17. Daş Başında Daşım Var	(" " 17)
18. Eğil Dağlarım Eğil	(" " 32)
19. Ekinler Ekilende	(" " 09)
20. Elma Attım Yuvarlandı	(" " 21)
21. Elmayı Nazik Soydum	(" " 01)
22. Estrümental Yallı Havası	(" " 40)
23. Enstrümental Yallı Havası	(" " 41)
24. Enstrümental Yallı Havası	(" " 42)
25. Entarısı Ben Biçtim	(" " 06)
26. Garşıda Guş Oturur	(" " 12)
27. Gayalığa Yaslandım	(" " 18)
28. Gınayı Getir Ana	(" " 22)
29. Giderim Böylesine	(" " 23)

30. Giderim Önüm Dağdır	("	"	11)
31. Giden Tren Durur mu	("	"	35)
32. Halkışlah Bir Otahtır	("	"	39)
33. Hayvanın Altınan Geçtim	("	"	20)
34. Karanfilem Biberem	("	"	04)
35. Kemerin Paftaları	("	"	25)
36. Merdivandan Yukarı	("	"	13)
37. Portakal Soyulur mu	("	"	08)
38. Sandalyalar Yan Yana	("	"	03)
39. Şana Barmahlı Yarım	("	"	19)
40. Yaş Odunlar Yanmıyor	("	"	38)
41. Yüskek Minarada Ezan Ohunur	("	"	24)
42. Yüksük Attım Çayıra	("	"	37)

EKLER: EZGİLERİN NOTALARI

No: 01

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
İsmi'naz Deveci
Lütfiye Deveci

M = ♩ = 68

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

ELMAYI NAZİK SOYDUM

(A) GARA 4/4

EL MA YI NA ZİK SOY DUM NEY NİM NEY NİM NEY NİM EL MA YI NA ZİK SOY DUM NEY NİM CA NE GUR BAN

(B) GARA 4/4

CA NE GUR BAN

(A)

(B) NEY NİM CA NE GUR BAN

EL MA YI NA ZİK SOY DUM NEY NİM NEY NİM NEY NİM EL MA YI NA ZİK SOY DUM NEY NİM CA NE GUR BAN

(A)

(B) NEY NİM CA NE GUR BAN

YA RI NAĞ Zİ NA GÖY DUM NEY NİM NEY NİM NEY NİM YA RI NAĞ Zİ NA GÖY DUM NEY NİM CA NE GUR BAN

(A)

(B) NEY NİM CA NE GUR BAN

YA RI NAĞ Zİ NA GÖY DUM NEY NİM NEY NİM NEY NİM YA RI NAĞ Zİ NA GÖY DUM NEY NİM CA NE GUR BAN

(A)

(B) NEY NİM CA NE GUR BAN

AF YET OL SUN YE YA RİM NEY NİM NEY NİM NEY NİM AF YET OL SUN YE YA RİM NEY NİM CA NE GUR BAN

(A)

(B) NEY NİM CA NE GUR BAN

NE YET OL SUN YE YA RİM NEY NİM NEY NİM NEY NİM AF YET OL SUN YE YA RİM NEY NİM CA NE GUR BAN

(A)

(B) NEY NİM CA NE GUR BAN

SEN VE DİK GE BEM DOY DUM NEY NİM NEY NİM NEY NİM SEN VE DİK GE BEM DOY DUM NEY NİM CA NE GUR BAN

(A)

(B) NEY NİM CA NE GUR BAN

SEN VE DİK GE BEM DOY DUM NEY NİM NEY NİM NEY NİM SEN VE DİK GE BEM DOY DUM NEY NİM CA NE GUR BAN

No: 02

Yöresi
Kars
Kırmden Alındığı
İsmi naz Deveci
Lütfiye Deveci

M = = 60

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

ALLEHBER (ALLAH-U EKBER) DAĞINDA

(A)
A LAH BE Rİ DA GIN DA LA LE LE Rİ Gİ TER LA LE LE Rİ Bİ TE ROY LA LE LE Rİ Bİ TER

(B)
Bİ TER

(A)
ROY LA LE LE Rİ Gİ TER

(B)
A LAH BER DA GIN DA LA LE LE Rİ Bİ TER LA LE LE Rİ Bİ TE ROY LA LE LE Rİ Bİ TER

(A)
LA LE NİN GO HU Sİ NA AN ME VE TER A LA ME VE TE ROY A LE ME VE TER

(B)
VE TER

(A)
ROY A LE ME VE TER

(B)
LA LE NİN GO HU Sİ NA AN ME VE TER A LA ME VE TE ROY A LE ME VE TER

(A)
Gİ NA LI BAR MAR LAR NE GÜ ZEL EL LER NE GÜ ZEL EL LE ROY NE GÜ ZEL EL LER

(B)
EL LER

(A)
LA ROY NE GÜ ZEL EL LER

(B)
Gİ NA LI BAR MAR LAR NE GÜ ZEL EL LER NE GÜ ZEL EL LE ROY NE GÜ ZEL EL LER

(A)
BEN SE Nİ SEV Nİ ŞEM Goy DE SİW EL LER Goy DE SİW EL LE ROY Goy DE SİW EL LER

(B)
Goy DE SİW EL LER

(A)
EL LER

(B)
BEN SE Nİ SEV Nİ ŞEM Goy DE SİW EL LER Goy DE SİW EL LE ROY Goy DE SİW EL LER

No: 03

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
İsmi naz Deveci
Lütfiye Deveci

M = $\frac{1}{2}$ = 84

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

SANDALYALAR YAN YANA

(A) GAZELİ
(B) GAZELİ

OY SAN DAL YA LAR YAN YA NA DİL LEN DİL LE RİM DİL LEN OY SAN DAL YA LAR YAN YA NA CA NİM HAY RA NİM DİL LEN
NİM DİL LEN

(A)
(B)

OY SAN DAL YA LAR YAN YA NA DİL LEN DİL LE RİM DİL LEN OY SAN DAL YA LAR YAN YA NA CA NİM HAY RA NİM DİL LEN
NİM DİL LEN

(A)
(B)

OY BE NİS TE MEM GAY NA NA DİL LEN DİL LE RİM DİL LEN OY BE NİS TE MEM GAY NA NA CA NİM HAY RA NİM DİL LEN
NİM DİL LEN

(A)
(B)

OY BE NİS TE MEM GAY NA NA CA NİM HAY RA NİM DİL LEN OY BE NİS TE MEM GAY NA NA CA NİM HAY RA NİM DİL LEN

(A)
(B)

OY GAY NA NAN ÖL DÜ DER LER DİL LEN DİL LE RİM DİL LEN OY GAY NA NAN ÖL DÜ DER LER CA NİM HAY RA NİM DİL LEN
NİM DİL LEN

(A)
(B)

OY GAY NA NAN ÖL DÜ DER LER DİL LEN DİL LE RİM DİL LEN OY GAY NA NAN ÖL DÜ DER LER CA NİM HAY RA NİM DİL LEN

(A)
(B)

OY ÖL DÜ GÜN MEM DE Gİ LEM DİL LEN DİL LE RİM DİL LEN OY ÖL DÜ GÜN MEM DE Gİ LEM CA NİM HAY RA NİM DİL LEN
NİM DİL LEN

(A)
(B)

OY ÖL DÜ GÜN MEM DE Gİ LEM DİL LEN DİL LE RİM DİL LEN OY ÖL DÜ GÜN MEM DE Gİ LEM CA NİM HAY RA NİM DİL LEN

(A)
(B)

OY BİR TOP BE Zİ NE YA ZİM DİL LEN DİL LE RİM DİL LEN OY BİR TOP BE Zİ NE YA ZİM CA NİM HAY RA NİM DİL LEN
NİM DİL LEN

(A)
(B)

No: 04

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
İsmi Naz Deveci
Lütfiye Deveci

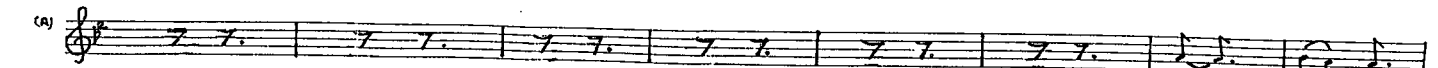
Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = $\frac{7}{8}$. 58

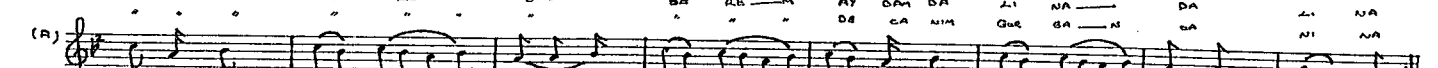
KARANFİLEM BİBEREM

(A)

(B)

(A)

(B)

(A)

(B)

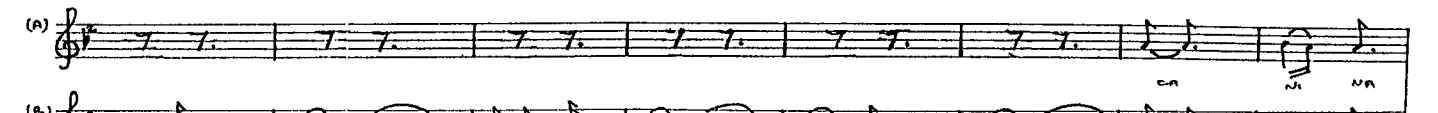
(A)

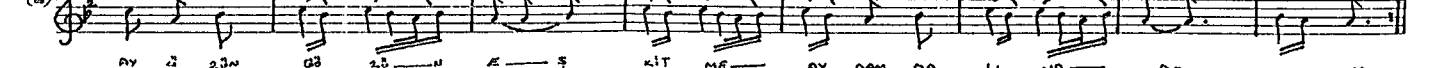
(B)

(A)

(B)

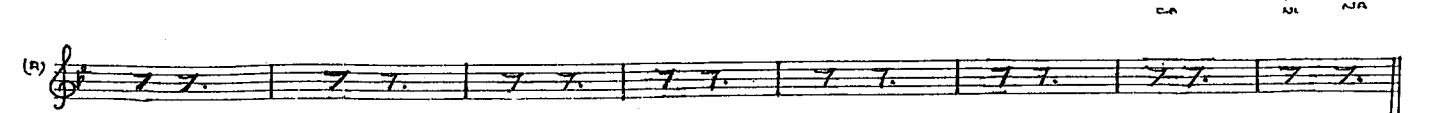
(A)

(B)

(A)

(B)

(A)

(B)

(A)

(B)

No: 05

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
İsmi'naz Deveci
Lütfiye Deveci

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = ♩ = 77

AYA BAH NECE GEDİR

(A) A YA BAH NE CE GE DİR SEN BE Nİ KEH LİH Lİ NA CAN AT SEN BE Nİ A DAM AT SEN TEL Lİ BA DEM ET SEN GÖL Lİ Rİ BEZ MET Tİ GE LİM CA Dİ Rİ Nİ BİL MEZ SEN MEZ SEN

(B) MEZ SEN

(A) A YA BAH NE CE GE DİR SEN BE Nİ KEH LİH Lİ NA CAN AT SEN BE Nİ A DAM AT SEN TEL Lİ BA DEM ET SEN GÖL Lİ Rİ BEZ MET Tİ GE LİM CA Dİ Rİ Nİ BİL MEZ SEN MEZ SEN

(B) MEZ SEN

(A) DO LA NAR CE CE Gİ DER SEN BE Nİ KEH LİH Lİ NA CAN AT SEN BE Nİ A DAM AT SEN TEL Lİ BA DEM ET SEN GÖL Lİ Rİ BEZ MET Tİ GE LİM CA Dİ Rİ Nİ BİL MEZ SEN MEZ SEN

(B) MEZ SEN

(A) DO LA NAR GE CE Gİ DER SEN BE Nİ KEH LİH Lİ NA CAN AT SEN BE Nİ A DAM AT SEN TEL Lİ BA DEM ET SEN GÖL Lİ Rİ BEZ MET Tİ GE LİM CA Dİ Rİ Nİ BİL MEZ SEN MEZ SEN

(B) MEZ SEN

(A) DİR E LİM NA CA Gİ DER SEN BE Nİ KEH LİH Lİ NA CAN AT SEN BE Nİ A DAM AT SEN TEL Lİ BA DEM ET SEN GÖL Lİ Rİ BEZ MET Tİ GE LİM CA Dİ Rİ Nİ BİL MEZ SEN MEZ SEN

(B) MEZ SEN

(A) BİR E LİM NA CA Gİ DER SEN BE Nİ KEH LİH Lİ NA CAN AT SEN BE Nİ A DAM AT SEN TEL Lİ BA DEM ET SEN GÖL Lİ Rİ BEZ MET Tİ GE LİM CA Dİ Rİ Nİ BİL MEZ SEN MEZ SEN

(B) MEZ SEN

(A) BİR E LİM NA CA Gİ DER SEN BE Nİ KEH LİH Lİ NA CAN AT SEN BE Nİ A DAM AT SEN TEL Lİ BA DEM ET SEN GÖL Lİ Rİ BEZ MET Tİ GE LİM CA Dİ Rİ Nİ BİL MEZ SEN MEZ SEN

(B) MEZ SEN

No: 06

Yöresi
Kars/Gürhana
Kimden Alındığı
Zeynep Öztürk

Derleyen
Derya Devedci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Devedci

M = ♩ ♩ ♩ ♩ = 390

ENTARISI BEN BİÇTİM

(A) GRUBU

(B) GRUBU

EN TA RI SI SEN BİÇ TİM GÜ LÜM A TE Şİ NE SEN DÜŞ TÜR M

EN TA RI SI SEN BİÇ TİM GÜ LÜM A TE Şİ NE SEN DÜŞ TÜR M

NE BE FA SIZ BA ŞIM YAR GÜ LÜM BE FA SIZ YA RA DÜŞ TÜR M

NE BE FA SIZ BA ŞIM YAR GÜ LÜM BE FA SIZ YA RA DÜŞ TÜR M

EN TA RI SI PİL Pİ Lİ GÜ LÜM NER DEN ŞE RAN DİN Dİ Lİ

EN TA RI SI PİL Pİ Lİ GÜ LÜM NER DEN ŞE RAN DİN Dİ Lİ

BU DİL BU RA NIN DE GİL GÜ LÜM Dİ YAR BA KIR GİL BÜ LÜ

BU DİL BU RA NIN DE GİL GÜ LÜM Dİ YAR BA KIR GİL BÜ LÜ

No: 07

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
İsmi'naz Devci
Lütfiye Devci

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = ♩ = 56

BULGURU GAYNADALLAR

(A) Geyikli
(B) Geyikli

Bu Bu Gü Gü GA Y NA DAL LA R DOZ DUE VE R A YA NA DAL DUE VER
MI SE M A YA NA GAL DUE VER
SEV MI SE M A YA NA GAL DUE VER

(A)
(B)

SE RI ME DEY VA Y LA DAL LA R DOZ DUE VE R A YA NA DAL DUE VER
SEV MI SE M A YA NA GAL DUE VER

(A)
(B)

SE RI ME DEY VA Y LA DAL LA R DOZ DUE VE R A YA NA DAL DUE VER
SEV MI SE M A YA NA GAL DUE VER

(A)
(B)

SE RI ME DEY VA Y LA DAL LA R DOZ DUE VE R A YA NA DAL DUE VER
SEV MI SE M A YA NA GAL DUE VER

(A)
(B)

SE RI ME DEY VA Y LA DAL LA R DOZ DUE VE R A YA NA DAL DUE VER
SEV MI SE M A YA NA GAL DUE VER

(A)
(B)

SE RI ME DEY VA Y LA DAL LA R DOZ DUE VE R A YA NA DAL DUE VER
SEV MI SE M A YA NA GAL DUE VER

(A)
(B)

SE RI ME DEY VA Y LA DAL LA R DOZ DUE VE R A YA NA DAL DUE VER
SEV MI SE M A YA NA GAL DUE VER

No: 08

Yüresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındı
İsminaz Deveci
Lütfiye Deveci

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = ♩ = 243

PORTAKAL SOYULUR MU

(A) GÜBU
(B) GÜBU

POE TA HAL SO — YU LUR MU — ŞAL GA RA ŞA — L VAK GA RA SE — L BAĞ LA MA — TA BA CA UO — YU LUR MU — O — NA DA NÜ — L MÜŞ Cİ VA NÜ — L MÜŞ YA RA SE — L BAĞ LA MA —

(A)
(B)

POE TA HAL SO — YU LUR MU — ŞAL GA RA ŞA — L VAK GA RA SE — L BAĞ LA MA — TA BA CA UO — YU LUR MU — O — NA DA NÜ — L MÜŞ Cİ VA NÜ — L MÜŞ YA RA SE — L BAĞ LA MA —

(A)
(B)

GÖ NÜL SÜL Cİ — DEN Cİ ZA — ŞAL GA RA ŞA — L VAK GA RA SE — L BAĞ LA MA — GÖ NÜ LE GO — YU LUR MU — O — NA DA NÜ — L MÜŞ Cİ VA NÜ — L MÜŞ YA RA SE — L BAĞ LA MA —

(A)
(B)

GÖ NÜL SÜL Cİ — DEN Cİ ZA — ŞAL GA RA ŞA — L VAK GA RA SE — L BAĞ LA MA — GÖ NÜ LE GO — YU LUR MU — O — NA DA NÜ — L MÜŞ Cİ VA NÜ — L MÜŞ YA RA SE — L BAĞ LA MA —

(A)
(B)

A — YA BAH NE — CE GE DİK — ŞAL GA RA ŞA — L VAK GA RA SE — L BAĞ LA MA — DO — LA NİL GE — CE GE DİK — O — NA DA NÜ — L MÜŞ Cİ VA NÜ — L MÜŞ YA RA SE — L BAĞ LA MA —

(A)
(B)

A — YA BAH NE — CE GE DİK — ŞAL GA RA ŞA — L VAK GA RA SE — L BAĞ LA MA — DO — LA NİL GE — CE GE DİK — O — NA DA NÜ — L MÜŞ Cİ VA NÜ — L MÜŞ YA RA SE — L BAĞ LA MA —

(A)
(B)

BİR E LİM YA — R GÖY NUN DA — ŞAL GA RA ŞA — L VAK GA RA SE — L BAĞ LA MA — BİR E LİM HA — CA GE DİK — O — NA DA NÜ — L MÜŞ Cİ VA NÜ — L MÜŞ YA RA SE — L BAĞ LA MA —

(A)
(B)

BİR E LİM YA — R GÖY NUN DA — ŞAL GA RA ŞA — L VAK GA RA SE — L BAĞ LA MA — BİR E LİM HA — CA GE DİK — O — NA DA NÜ — L MÜŞ Cİ VA NÜ — L MÜŞ YA RA SE — L BAĞ LA MA —

No: 09

Yöresi
Kars/Kağızman
Kimden Alındığı
Mustafa Turan

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = $\int = 12.1$

EKİNLER EKİLİNDE

The musical score is written for voice and piano. It consists of 12 systems of music. Each system has a vocal line (treble clef) and a piano accompaniment line (treble clef). The tempo is marked as $M = \int = 12.1$. The key signature is one flat (B-flat major/D minor). The time signature is 12/8. The lyrics are in Turkish and describe the process of planting crops in a field. The lyrics are: AY LA R TA MAM OL DU GE L SU LA R HA MAM OL DU GE L DU GE L AY LA R TA MAM OL DU GE L SU LA R HA MAM OL DU GE L E KI N LE R E KI LE N DE HAR MA NA DÜ KÜ LE N DE LE N DE E KI N LE R E KI LE N DE HAR MA NA DÜ KÜ LE N DE BEN YO LU NU BEK LE RİM HAR MA N LA R GE KI LE N DE LE N DE BEN YO LU NU BEK LE RİM HAR MA N LA R GE KI LE N DE AY LA R TA MAM OL DU GE L SU LA R HA MAM OL DU GE L DU GE L AY LA R TA MAM OL DU GE L SU LA R HA MAM OL DU GE L

No: 10

Yöresi
Kars/Kağızman
Kimden Alındığı
Mustafa Turan

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = $\text{♩} = 80$

BU DAĞDA MARAL GEZER

The musical score is written in 4/4 time with a tempo of 80 beats per minute. It consists of a vocal line and a piano accompaniment line. The vocal line is written in a single staff with lyrics in Turkish. The piano accompaniment is written in a single staff with a treble clef. The score is divided into several systems, each containing a vocal line and a piano accompaniment line. The lyrics are: "Bu DAĞ DA MA RA L GE ZE R OY MA RAL MA RAL MA RAL", "Bu DAĞ DA MA RA L GE ZE R OY MA RAL MA RAL MA RAL", "ZÜL FÜ NÜ DA RA R GE ZE R GİZ Mİ DİR GE LİN MA RAL", "ZÜL FÜ NÜ DA RA R GE ZE R GİZ Mİ DİR GE LİN MA RAL", "AV Bİ ZİM AV LA K Bİ ZİM OY MA RAL MA RAL MA RAL", "AV Bİ ZİM AV LA K Bİ ZİM OY MA RAL MA RAL MA RAL", "YAD LAR BUR DA NE GE ZE R GİZ Mİ DİR GE LİN MA RAL", "YAD LAR BUR DA NE GE ZE R GİZ Mİ DİR GE LİN MA RAL".

No: 11

Yöresi
Kars/Kağızman
Kimden Alındığı
Mustafa Turan

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = $\frac{7}{2}$ = 72

GİDERİM ÖNÜM DAĞDIR

(A) GRUBU

YA RI DÖ NE — DÖ NE DÖ NE YA RI DÖ NE — DÖ NE DÖ NE NO LU DU SE — V Dİ GİM SE NE YA RI DÖ NE — DÖ NE Dİ NE

(B) GRUBU

DÖ NE DÖ NE

(A)

DÖ NE DÖ NE

(B)

YA RI DÖ NE — DÖ NE DÖ NE YA RI DÖ NE — DÖ NE DÖ NE NO LU DU SE — V Dİ GİM SE NE YA RI DÖ NE — DÖ NE DÖ NE

(A)

Gİ DE Rİ — M İ NİM DAĞ DİR YA RI DÖ NE — DÖ NE DÖ NE BU NE ME — Y VA LI DAĞ DİR NO LU DU SE — V Dİ GİM SE NE

(B)

Dİ GİM SE NE

(A)

Dİ GİM SE NE

(B)

Gİ DE Rİ — M İ NİM DAĞ DİR YA RI DÖ NE — DÖ NE DÖ NE BU NE ME — Y VA LI DAĞ DİR NO LU DU SE — V Dİ GİM SE NE

(A)

SEN GA ZA — NIM YAR YE SİN YA RI DÖ NE — DÖ NE DÖ NE NE ÇE Kİ — CA NIM SAĞ DİR NO LU DU SE — V Dİ GİM SE NE

(B)

Dİ GİM SE NE

(A)

Dİ GİM SE NE

(B)

SEN GA ZA — NIM YAR YE SİN YA RI DÖ NE — DÖ NE DÖ NE NE ÇE Kİ — CA NIM SAĞ DİR NO LU DU SE — V Dİ GİM SE NE

No: 12

Yöresi
Kars/Kağızman
Kimden Alındığı
Mustafa Turan

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = $\text{♩} = 2.3.4$

GARŞIDA GUŞ OTURUR

(A) GRUBU
KI Zİ BE LİN CE BE LİN CE KI Zİ BE LİN CE BE LİN CE SA RI LA MA DİM DO YUN CA KE MER UY GUN BE LİN CE

(B) GRUBU
BE LİN CE

(A)
BE LİN CE

(B)
KI Zİ BE LİN CE BE LİN CE KI Zİ BE LİN CE BE LİN CE SA RI LA MA DİM DO YUN CA KE MER UY GUN BE LİN CE

(A)
GA RI Şİ DR GUŞ O TU RUR KI Zİ BE LİN CE BE LİN CE GUŞ GU ŞA YEM GÖ TÜRÜR KE MER UY GUN BE LİN CE

(B)
BE LİN CE

(A)
BE LİN CE

(B)
GA RI Şİ DR GUŞ O TU RUR KI Zİ BE LİN CE BE LİN CE GUŞ GU ŞA YEM GÖ TÜRÜR KE MER UY GUN BE LİN CE

(A)
Bİ Zİ DR Şİ ŞEN GÖ LİN DE KI Zİ BE LİN CE BE LİN CE BU Yİ Zİ BAY GUŞ O TU RUR KE MER UY GUN BE LİN CE

(B)
BE LİN CE

(A)
BE LİN CE

(B)
Bİ Zİ DR Şİ ŞEN GÖ LİN DE KI Zİ BE LİN CE BE LİN CE BU Yİ Zİ BAY GUŞ O TU RUR KE MER UY GUN BE LİN CE

No: 13

Yöresi
Kars/Kağızman
Kimden Alındığı
Mustafa Turan

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = = 80

MERDIVANDAN YUKARI

(A) GRA 64
ME Rİ Dİ VAN DAN YA KA RI — ME Rİ Dİ VAN DAN YA KA RI

(B) GRA 64
YA KA RI

(A)
ME Rİ Dİ VAN DAN YA KA RI — ME Rİ Dİ VAN DAN YA KA RI

(B)
YA KA RI

(A)
ME Rİ Dİ VAN DAN YA KA RI — Gİ Kİ SAM O DA LA RI NA — İ Kİ GÜ ZEL YAN YA NA — Gİ Rİ SEM A RA LA RI NA

(B)
LA RI NA

(A)
ME Rİ Dİ VAN DAN YA KA RI — Gİ Kİ SAM O DA LA RI NA — İ Kİ GÜ ZEL YAN YA NA — Gİ Rİ SEM A RA LA RI NA

(B)
LA RI NA

(A)
ME Rİ Dİ VAN DAN İ NE ME M — DÖRT YA NI MA DÖ NE MEM — GO YU NUN DA KI ME ME LE R — A MA NAT TIR VE RE MEM

(B)
VE RE MEM

(A)
ME Rİ Dİ VAN DAN İ NE ME M — DÖRT YA NI MA DÖ NE MEM — GO YU NUN DA KI ME ME LE R — A MA NAT TIR VE RE MEM

(B)
ME Rİ Dİ VAN DAN İ NE ME M — DÖRT YA NI MA DÖ NE MEM — GO YU NUN DA KI ME ME LE R — A MA NAT TIR VE RE MEM

No: 14

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
Gönül Budak
Nebahat Budak

M = ♩ = 324

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

AYA BAH YILDIZA BAH

(A) GÜZEL
(B) GÜZEL

A YA BAH YIL DI ZA BAH YA RI BA BA NÖL SÜN A YA BAH YIL DI ZA BAH GA YI NA NA NÖL

(A) SÜN
(B) SÜN A YA BAH YIL DI ZA BAH YA RI BA BA NÖL SÜN A YA BAH YIL DI ZA BAH GA YI NA NA NÖL

(A) SÜN SU YA GI DEN GI ZA BAH YA RI BA BA NÖL SÜN SU YA GI DEN GI ZA BAH GA YI NA NA NÖL
(B) SÜN

(A) SÜN
(B) SÜN SU YA GI DEN GI ZA BAH YA RI BA BA NÖL SÜN SU YA GI DEN GI ZA BAH GA YI NA NA NÖL

(A) SÜN GİZ AL LA HIN SE VER SEN YA RI BA BA NÖL SÜN GİZ AL LA HIN SE VER SEN GA YI NA NA NÖL
(B) SÜN

(A) SÜN
(B) SÜN GİZ AL LA HIN SE VER SEN YA RI BA BA NÖL SÜN GİZ AL LA HIN SE VER SEN GA YI NA NA NÖL

(A) SÜN BİR GE Rİ DEN Bİ ZE BAH YA RI BA BA NÖL SÜN BİR GE Rİ DEN Bİ ZE BAH GA YI NA NA NÖL
(B) SÜN

(A) SÜN
(B) SÜN BİR GE Rİ DEN Bİ ZE BAH YA RI BA BA NÖL SÜN BİR GE Rİ DEN Bİ ZE BAH GA YI NA NA NÖL

(B) SÜN

No: 15

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
Gönül Budak
Nebahat Budak

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = ♩ = 144

ARAZ ARAZ GAN ARAZ

(A) GÜZEL

(B) GÜZEL

A RA — 2 A RA2 GAN A — RA — 2 BİN GÖ — 4 DEN GA — 4 HAN A RAZ

HAN A RAZ

(A)

(B)

A RA — 2 A RA2 GAN A — RA — 2 BİN GÖ — 4 DEN GA — 4 HAN A RAZ

(A)

(B)

YAR GE — 4 LİF GE GE Rİ — 4 KE — N BİR YA — NA GA — 4 HAN A RAZ

HAN A RAZ

(A)

(B)

YAR GE — 4 LİF GE GE Rİ — 4 KE — N BİR YA — NA GA — 4 HAN A RAZ

(A)

(B)

A RA — 2 DAN GE Mİ GE — 4 Lİ — R GE Mİ — Y LE HA — 4 Lİ GE LİR

Lİ GE LİR

(A)

(B)

Lİ GE LİR

(A)

(B)

A RA — 2 DAN GE Mİ GE — 4 Lİ — R GE Mİ — Y LE HA — 4 Lİ GE LİR

(A)

(B)

AR LA — 4 SA NA GÖZ LE — 4 Rİ — M AY Rİ — 4 MİH DE — 4 Mİ GE LİR

Mİ GE LİR

(A)

(B)

Mİ GE LİR

(A)

(B)

AR LA — 4 SA NA GÖZ LE — 4 Rİ — M AY Rİ — 4 MİH DE — 4 Mİ GE LİR

No: 16

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
Gönül Budak
Nebahat Budak

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = $\frac{1}{2}$ = 127

BİR GİZ GÖRDÜM BEDENDE

(A+2+3)+(2+3+3)

(A) GRABLI
(B) GRABLI

BİR KIZ GÖZÜ DÜ-M BE DEN DE- A NA YA Rİ-M VAY VAY BİR KIZ GÖZÜ DÜ-M BE DEN DE- SO NA YA Rİ-M VAY VAY

Rİ-M VAY VAY

(A) GRABLI
(B) GRABLI

BİR KIZ GÖZÜ DÜ-M BE DEN DE- A NA YA Rİ-M VAY VAY BİR KIZ GÖZÜ DÜ-M BE DEN DE- SO NA YA Rİ-M VAY VAY

Rİ-M VAY VAY

(A) GRABLI
(B) GRABLI

SAL LA MI YO-R Gİ DEN DE- A NA YA Rİ-M VAY VAY SAL LA MI YO-R Gİ DEN DE- SO NA YA Rİ-M VAY VAY

Rİ-M VAY VAY

(A) GRABLI
(B) GRABLI

SAL LA MI YO-R Gİ DEN DE- A NA YA Rİ-M VAY VAY SAL LA MI YO-R Gİ DEN DE- SO NA YA Rİ-M VAY VAY

Rİ-M VAY VAY

(A) GRABLI
(B) GRABLI

AK LI MI BA ŞIM DAN AL DI- A NA YA Rİ-M VAY VAY AK LI MI BA ŞIM DAN AL DI- SO NA YA Rİ-M VAY VAY

Rİ-M VAY VAY

(A) GRABLI
(B) GRABLI

AK LI MI BA ŞIM DAN AL DI- A NA YA Rİ-M VAY VAY AK LI MI BA ŞIM DAN AL DI- SO NA YA Rİ-M VAY VAY

Rİ-M VAY VAY

(A) GRABLI
(B) GRABLI

BA NA İŞ MA-R E DEN DE- A NA YA Rİ-M VAY VAY BA NA İŞ MA-R E DEN DE- SO NA YA Rİ-M VAY VAY

Rİ-M VAY VAY

(A) GRABLI
(B) GRABLI

BA NA İŞ MA-R E DEN DE- A NA YA Rİ-M VAY VAY BA NA İŞ MA-R E DEN DE- SO NA YA Rİ-M VAY VAY

Rİ-M VAY VAY

No: 17

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
Nazende Budak
Lütfiye Deveci

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = ♩ = 2.88

DAŞ BAŞINDA DAŞIM VAR

(A)
DAŞ BA ŞIM DA DA ŞIM VAR A NA AS KER DE GA R DA ŞIM VAR

(B)
DA ŞIM VAR

(A)
DAŞ BA ŞIM DA DA ŞIM VAR A NA AS KER DE GA R DA ŞIM VAR

(B)
DA ŞIM VAR

(A)
HAN GI AS KER GÖ RE REM A NA DAM LA DAM LA YA ŞIM VAR

(B)
YA ŞIM VAR

(A)
HAN GI AS KER GÖ RE REM A NA DAM LA DAM LA YA ŞIM VAR

(B)
YA ŞIM VAR

(A)
SEN BİR E VİN GEN Cİ YEM A NA SŞY LE DİF AĞ LA T MA YIN

(B)
LA T MA YIN

(A)
SEN BİR E VİN GEN Cİ YEM A NA SŞY LE DİF AĞ LA T MA YIN

(B)
LA T MA YIN

(A)
TEH NE DO LU YA MUR TA A NA BU MU HEÇ U MU T MA YIN

(B)
MU T MA YIN

(A)
TEH NE DO LU YA MUR TA A NA BU MU HEÇ U MU T MA YIN

(B)
MU T MA YIN

No: 18

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
Yeter Hükümdar

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = ♩ = 184

GAYALIĞA YASLANDIM

(A) GEÇER
(B) ÇALINIR

GA YA LI ĞA YAS LA - N DIM NA NAY HAY NA - NA - Y GA YA LI ĞA YAS LA - N DIM NA NAY HAY NA - NA - Y
NA - NA - Y

(A)
(B)

GA YA LI ĞA YAS LA - N DIM NA NAY HAY NA - NA - Y GA YA LI ĞA YAS LA - N DIM NA NAY HAY NA - NA - Y
NA - NA - Y

(A)
(B)

YÂĞ ME VUR DU İS LA - N DIM NA NAY HAY NA - NA - Y YÂĞ ME VUR DU İS LA - N DIM NA NAY HAY NA - NA - Y
NA - NA - Y

(A)
(B)

YÂĞ ME VUR DU İS LA - N DIM NA NAY HAY NA - NA - Y YÂĞ ME VUR DU İS LA - N DIM NA NAY HAY NA - NA - Y
NA - NA - Y

(A)
(B)

Gİ DEN AY TA TA ZU - R MU NA NAY HAY NA - NA - Y Gİ DEN AY TA TA ZU - R MU NA NAY HAY NA - NA - Y
NA - NA - Y

(A)
(B)

Gİ DEN AY TA TA ZU - R MU NA NAY HAY NA - NA - Y Gİ DEN AY TA TA ZU - R MU NA NAY HAY NA - NA - Y
NA - NA - Y

(A)
(B)

BA LA DIZ GA TI ZI - R MI NA NAY HAY NA - NA - Y BA LA DIZ GA TI ZI - R MI NA NAY HAY NA - NA - Y
NA - NA - Y

(A)
(B)

BA LA DIZ GA TI ZI - R MI NA NAY HAY NA - NA - Y BA LA DIZ GA TI ZI - R MI NA NAY HAY NA - NA - Y
NA - NA - Y

No: 19

Yüresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
Yeter Hükümdar

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = ♩ = 209

ŞANA BARBAHLI YARIM

(A) GİRELLİ

(B) GİRELLİ

A YA BAH NE CE Gİ DİR AY ŞA NA BAR MAH LI YA RİM A YA BAH NE CE Gİ DİR AB BA Sİ DİR MAH LI YA RİM

(A)

(B)

A YA BAH NE CE Gİ DİR AY ŞA NA BAR MAH LI YA RİM A YA BAH NE CE Gİ DİR AB BA Sİ DİR MAH LI YA RİM

(A)

(B)

DO LA NİF GE CE GE DİR AY ŞA NA BAR MAH LI YA RİM DO LA NİF GE CE GE DİR AB BA Sİ DİR MAH LI YA RİM

(A)

(B)

DO LA NİF GE CE GE DİR AY ŞA NA BAR MAH LI YA RİM DO LA NİF GE CE GE DİR AB BA Sİ DİR MAH LI YA RİM

(A)

(B)

BİR E LİM YAR GÖY NUN DA AY ŞA NA BAR MAH LI YA RİM BİR E LİM YAR GÖY NUN DA AB BA Sİ DİR MAH LI YA RİM

(A)

(B)

BİR E LİM YAR GÖY NUN DA AY ŞA NA BAR MAH LI YA RİM BİR E LİM YAR GÖY NUN DA AB BA Sİ DİR MAH LI YA RİM

(A)

(B)

BİR E LİM HA CA Gİ DER AY ŞA NA BAR MAH LI YA RİM BİR E LİM HA CA Gİ DER AB BA Sİ DİR MAH LI YA RİM

(A)

(B)

BİR E LİM HA CA Gİ DER AY ŞA NA BAR MAH LI YA RİM BİR E LİM HA CA Gİ DER AB BA Sİ DİR MAH LI YA RİM

No: 20

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
Yeter Hükümdar

Derleyen
Derya Devedci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Devedci

M = $\int = 274$

HAYVANIN ALTININ GEÇTİM

(A) GARBUS
HAY VA NI — N AL TIN DAN GE — Ç TIM HAY VA NI — N AL TIN DAN GE — Ç TIM

(B) GARBUS
GE — Ç TIM

(A)
GE — Ç TIM

(B)
HAY VA NI — N AL TIN DAN GE — Ç TIM HAY VA NI — N AL TIN DAN GE — Ç TIM

(A)
BEN BU YE — RE GA RİP DÜ — Ş TÜM BEN BU YE — RE GA RİP DÜ — Ş TÜM

(B)
DÜ — Ş TÜM

(A)
DÜ — Ş TÜM

(B)
BEN BU YE — RE GA RİP DÜ — Ş TÜM BEN BU YE — RE GA RİP DÜ — Ş TÜM

(A)
GA Rİ — BE — M VA TA NIM YO — H TUR GA Rİ — BE — M VA TA NIM YO — H TUR

(B)
YO — H TUR

(A)
YO — H TUR

(B)
GA Rİ — BE — M VA TA NIM YO — H TUR GA Rİ — BE — M VA TA NIM YO — H TUR

(A)
GO LU — M DA — N TU TA NIM YO — H TUR GO LU — M DA — N TU TA NIM YO — H TUR

(B)
YO — H TUR

(A)
YO — H TUR

(B)
GO LU — M DA — N TU TA NIM YO — H TUR GO LU — M DA — N TU TA NIM YO — H TUR

No: 21

Yöresi :
Kars/Arpaçay
Kimden Alındı:
Yeter Hükümdar

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = $f = 233$

ELMA ATTIM YUVARLANDI

(A) GRAVİTA
EL MA NAT TIM YU VA — R LAN DI A MA — NA MAN EL MA NAT TIM YU VA — R LAN DI DAĞ LA ROY DU MAN

(B) GRAVİTA
DAĞ LA ROY DU MAN

(A)
EL MA NAT TIM YU VA — R LAN DI A MA — NA MAN EL MA NAT TIM YU VA — R LAN DI DAĞ LA ROY DU MAN

(B)
DAĞ LA ROY DU MAN

(A)
GET Tİ BE Şİ GE DA — YAN DI A MA — NA MAN GET Tİ BE Şİ GE DA — YAN DI DAĞ LA ROY DU MAN

(B)
DAĞ LA ROY DU MAN

(A)
GET Tİ BE Şİ GE DA — YAN DI A MA — NA MAN GET Tİ BE Şİ GE DA — YAN DI DAĞ LA ROY DU MAN

(B)
DAĞ LA ROY DU MAN

(A)
BE ŞİK TE BE BEK İ — YAN DI A MA — NA MAN BE ŞİK TE BE BEK İ — YAN DI DAĞ LA ROY DU MAN

(B)
DAĞ LA ROY DU MAN

(A)
BE ŞİK TE BE BEK İ — YAN DI A MA — NA MAN BE ŞİK TE BE BEK İ — YAN DI DAĞ LA ROY DU MAN

(B)
DAĞ LA ROY DU MAN

(A)
BE NİM YA RİM İ YA — N MA DI A MA — NA MAN BE NİM YA RİM İ YA — N MA DI DAĞ LA ROY DU MAN

(B)
DAĞ LA ROY DU MAN

(A)
BE NİM YA RİM İ YA — N MA DI A MA — NA MAN BE NİM YA RİM İ YA — N MA DI DAĞ LA ROY DU MAN

(B)
DAĞ LA ROY DU MAN

No: 22

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
Songül Hükümdar

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = $\frac{10}{16}$ = 2.83

GINAYI GETİR ANA

(A) GAN BU

(B) GRU BU

GI NA YI GI NA YI GE TİR A NA

NA

(A)

(B)

GI NA YI GI NA YI GE TİR A NA

(A)

(B) PAR NA GI N PAR NA GI N BA TIR A NA

NA

(A)

(B)

PAR NA GI N PAR NA GI N BA TIR A NA

(A)

(B)

BU GE CE BU GE CE Nİ SA Fİ REM

RE M

(A)

(B)

BU GE CE BU GE CE Nİ SA Fİ REM

(A)

(B)

Goy NA N DA Goy NA N DA YA TIR A NA

NA

(A)

(B)

Goy NA N DA Goy NA N DA YA TIR A NA

GİDERİM BÖYLESİNE

M = $\frac{5}{4}$ = 112.

(A) ÇARŞA
DOL MUŞ LAR DA MA— YA NA YA NA
GİZE GİZE A NA— R YA NA YA NA
GİZE GİZE A NA— R YA NA YA NA

(B) ÇARŞA
DOL MUŞ LAR DA MA— NA YA NA
GİZE GİZE A NA— R YA NA YA NA
GİZE GİZE A NA— R YA NA YA NA

(A) ÇARŞA
DOL MUŞ LAR DA MA— NA YA NA
GİZE GİZE A NA— R YA NA YA NA
GİZE GİZE A NA— R YA NA YA NA

(B) ÇARŞA
DOL MUŞ LAR DA MA— NA YA NA
GİZE GİZE A NA— R YA NA YA NA
GİZE GİZE A NA— R YA NA YA NA

(A) ÇARŞA
DOL MUŞ LAR DA MA— NA YA NA
GİZE GİZE A NA— R YA NA YA NA
GİZE GİZE A NA— R YA NA YA NA

(B) ÇARŞA
DOL MUŞ LAR DA MA— NA YA NA
GİZE GİZE A NA— R YA NA YA NA
GİZE GİZE A NA— R YA NA YA NA

(A) ÇARŞA
DOL MUŞ LAR DA MA— NA YA NA
GİZE GİZE A NA— R YA NA YA NA
GİZE GİZE A NA— R YA NA YA NA

(B) ÇARŞA
DOL MUŞ LAR DA MA— NA YA NA
GİZE GİZE A NA— R YA NA YA NA
GİZE GİZE A NA— R YA NA YA NA

No: 24

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
İsminaz Deveci
Songül Hükümdar

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = $\frac{1}{2}$ = 52

YÜSKEK MİNARADA EZAN OHUNUR

(A)
GRUBU

(B)
YÜS KE K Nİ NA RA DA E ZE N O KU NU R NAR

(A)
KU NU R NAR

(B)
YÜS KE K Nİ NA RA DA E ZE N O KU NU R NAR

(A)
O HU NAR DA SE İ Bİ ZE TO HA NU R NAR

(B)
HU NU R NAR

(A)
HA NU R NAR

(B)
O HU NAR DA SE İ Bİ ZE TO HA NU R NAR

(A)
NE A NAM VA R NE BA BAM VA R TEK GAR DA S DAŞ

(B)
GAR DA S DAŞ

(A)
GAR DA S DAŞ

(B)
NE A NAM VA R NE BA BAM VA R TEK GAR DA S DAŞ

(A)
GE KA TI Nİ GE İ Gİ DE H AR HA DA S DAŞ

(B)
HA DA S DAŞ

(A)
GE KA TI Nİ GE İ Gİ DE H AR HA DA S DAŞ

(B)
GE KA TI Nİ GE İ Gİ DE H AR HA DA S DAŞ

No: 25

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
İsminaz Deveci
Söngül Hükümdar

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = $\frac{1}{2}$ = 288

KEMERİN PAFTALARI

(A) $(3+2+3)+(3+2+2+5)$
GARBUS KE ME RİN PA—P TA— LA Rİ SA YA RİM HAF TA LA Rİ

(B) LA Rİ

(A) LA Rİ

(B) KE ME RİN PA—P TA— LA Rİ SA YA RİM HAF TA LA Rİ

(A) YA RİS Tİ ME YA—R SEY SE Kİ RA RİM TAH TA— LA Rİ

(B) LA Rİ

(A) LA Rİ

(B) YA RİS Tİ ME YA—R SEY SE Kİ RA RİM TAH TA— LA Rİ

No: 26

Yöresi
Kars/Apaçay
Kimden Alındı
İsmi Naz Deveci
Songül Hükümdar

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = ♩ = 88

ÇAYIR UZUN GEZEMEM

(A) GRUBU
(B) GRUBU

ÇA YIR İİ ZUN GE ZE MEM GEL GEL OY NA GE LOY NA ÇA YIR İİ ZUN GE ZE MEM YAR MEY DAN DI GE LOY NA

GE LOY NA

(A) (B)

ÇA YIR İİ ZUN GE ZE MEM GEL GEL OY NA GE LOY NA ÇA YIR İİ ZUN GE ZE MEM YAR MEY DAN DI GE LOY NA

(A) (B)

GUN DI RA MI GE ZE MEM GEL GEL OY NA GE LOY NA GUN DI RA MI GE ZE MEM YAR MEY DAN DI GE LOY NA

GE LOY NA

(A) (B)

GUN DI RA MI GE ZE MEM GEL GEL OY NA GE LOY NA GUN DI RA MI GE ZE MEM YAR MEY DAN DI GE LOY NA

(A) (B)

BEN KI BE ZE GÜ ZE LEM GEL GEL OY NA GE LOY NA BEN KI BE ZE GÜ ZE LEM YAR MEY DAN DI GE LOY NA

GE LOY NA

(A) (B)

BEN KI BE ZE GÜ ZE LEM GEL GEL OY NA GE LOY NA BEN KI BE ZE GÜ ZE LEM YAR MEY DAN DI GE LOY NA

(A) (B)

MI YE YAR SZ GE ZE MEM GEL GEL OY NA GE LOY NA SZ GE ZE MEM YAR MEY DAN DI GE LOY NA

GE LOY NA

(A) (B)

MI YE YAR SZ GE ZE MEM GEL GEL OY NA GE LOY NA MI YE YAR SZ GE ZE MEM YAR MEY DAN DI GE LOY NA

No: 27

Yöresel
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
İsmi naz Devedci
Songül Hükümdar

Derleyen
Derya Devedci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Devedci

M = $\frac{12}{8}$ = 92

ÇOBAN İTİN GUDURSUN

(A) GRUBU
ÇO — BA NI TİN GU DUR SUN A — R HA CI MI DA SU DUR SUN ÇO — BA NI TİN GU DUR SUN A — R HA CI MI DA SU DUR SUN

(B) GRUBU
DA SU DUR SUN

(A)
ÇO — BA NI TİN GU DUR SUN A — R HA CI MI DA SU DUR SUN ÇO — BA NI TİN GU DUR SUN A — R HA CI MI DA SU DUR SUN

(B)
DA SU DUR SUN

(A)
Ö — ZÜ ME DE GİY ME REM BA — CI MI ; LAN YUR SUN Ö — ZÜ ME DE GİY ME REM BA — CI MI ; LAN YUR SUN

(B)
; LAN YUR SUN

(A)
Ö — ZÜ ME DE GİY ME REM BA — CI MI ; LAN YUR SUN Ö — ZÜ ME DE GİY ME REM BA — CI MI ; LAN YUR SUN

(B)
; LAN YUR SUN

(A)
ÇO — BAN KO YU NA Gİ DE—R BA — HAR BO YU NA Gİ DER ÇO — BAN KO YU NA Gİ DE—R BA — HAR BO YU NA Gİ DER

(B)
YU NA Gİ DER

(A)
YU NA Gİ DER

(B)
ÇO — BAN KO YU NA Gİ DE—R BA — HAR BO YU NA Gİ DER ÇO — BAN KO YU NA Gİ DE—R BA — HAR BO YU NA Gİ DER

(A)
ÇO — BA MW AĞ TOĞ LU SU NI — ŞA MI TO YU NA Gİ DER ÇO — BA MW AĞ TOĞ LU SU NI — ŞA MI TO YU NA Gİ DER

(B)
YU NA Gİ DER

(A)
YU NA Gİ DER

(B)
ÇO — BA MW AĞ TOĞ LU SU NI — ŞA MI TO YU NA Gİ DER ÇO — BA MW AĞ TOĞ LU SU NI — ŞA MI TO YU NA Gİ DER

No: 28

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
İsmi naz Deveci
Songül Hükümdar

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = ♩ = 2.88

BAYBURDUN İNCE YOLUNDA

(A) GAUBU $[(3+3) + (3+3) = 12] + (3+3) = 6$

(B) GARIBU

BAY BUR DU NIN CE YO LUN DA YO LUN DA BAY BUR DU NIN CE YO LUN DA YO LUN DA

LUN DA

LUN DA

BAY BUR DU NIN CE YO LUN DA YO LUN DA BAY BUR DU NIN CE YO LUN DA YO LUN DA

Bİ RA-L MA BİL DİM DA LUN DA DA LUN DA Bİ RA-L MA BİL DİM DA LUN DA DA LUN DA

LUN DA

LUN DA

Bİ RA-L MA BİL DİM DA LUN DA DA LUN DA Bİ RA-L MA BİL DİM DA LUN DA DA LUN DA

GO YO DA GAL SIN HA YA LUN DA HA LUN DA GO YO DA GAL SIN HA YA LUN DA HA LUN DA

LUN DA

LUN DA

GO YO DA GAL SIN HA YA LUN DA HA LUN DA GO YO DA GAL SIN HA YA LUN DA HA LUN DA

No: 29

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
İsmi naz Deveci
Songül Hükümdar

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = ♩ = 202

AĞCA FERİHLER

(A) GARBUS
AĞ CA FE RİK LER İN CE FE RİK LER YAY LA YA NA SİL Çİ KAR LAR YAY LA YA NA SİL Çİ KAR LAR

(B) GARBUS
KAR LAR

(A)
KAR LAR

(B)
AĞ CA FE RİK LER İN CE FE RİK LER YAY LA YA NA SİL Çİ KAR LAR YAY LA YA NA SİL Çİ KAR LAR

(A)
AĞ CA FE RİK LER İN CE FE RİK LER HA BÜY LE BÜY LE Çİ KAR LAR HA BÜY LE BÜY LE Çİ KAR LAR

(B)
KAR LAR

(A)
KAR LAR

(B)
AĞ CA FE RİK LER İN CE FE RİK LER HA BÜY LE BÜY LE Çİ KAR LAR HA BÜY LE BÜY LE Çİ KAR LAR

(A)
AĞ CA FE RİK LER İN CE FE RİK LER HA MU RU NA SİL YÖĞ RAL LAR HA MU RU NA SİL YÖĞ RAL LAR

(B)
RAL LAR

(A)
RAL LAR

(B)
AĞ CA FE RİK LER İN CE FE RİK LER HA MU RU NA SİL YÖĞ RAL LAR HA MU RU NA SİL YÖĞ RAL LAR

(A)
AĞ CA FE RİK LER İN CE FE RİK LER HA BÜY LE BÜY LE YÖĞ RAL LAR HA BÜY LE BÜY LE YÖĞ RAL LAR

(B)
RAL LAR

(A)
RAL LAR

(B)
AĞ CA FE RİK LER İN CE FE RİK LER HA BÜY LE BÜY LE YÖĞ RAL LAR HA BÜY LE BÜY LE YÖĞ RAL LAR

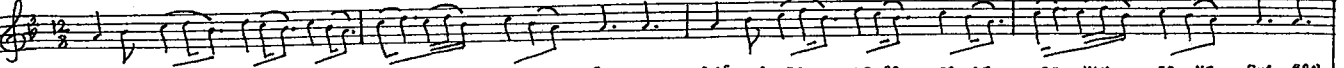
No: 30

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
Yeter Hükümdar

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

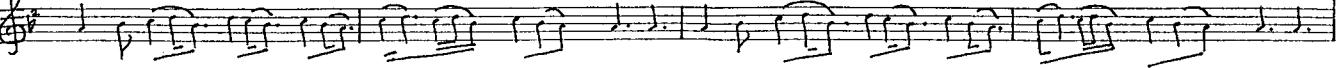
M = $\frac{1}{2}$ = 210

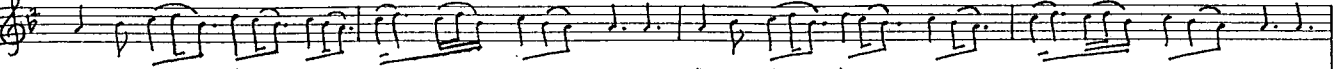
DAĞLARDA MEŞELERDE

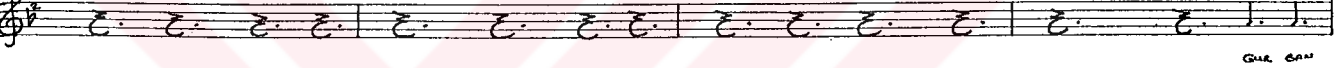
(A) GRUBU
DAĞ LAR DA — ME ŞE LER DE A MAN A MAN A MAN DAĞ LAR DA — ME ŞE LER DE CA NIM SA NA GUR BAN

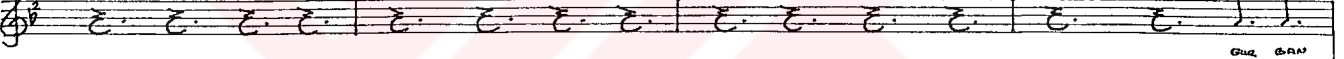
(B) GRUBU
GUR BAN

(A)
GUR BAN

(B)
DAĞ LAR DA — ME ŞE LER DE A MAN A MAN A MAN DAĞ LAR DA — ME ŞE LER DE CA NIM SA NA GUR BAN

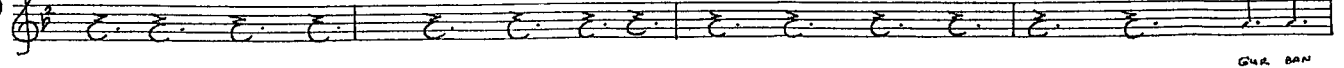
(A)
GÜL SU YU — Şİ ŞE LER DE A MAN A MAN A MAN GÜL SU YU — Şİ ŞE LER DE CA NIM SA NA GUR BAN

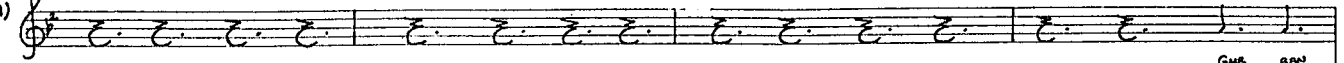
(B)
GUR BAN

(A)
GUR BAN

(B)
GÜL SU YU — Şİ ŞE LER DE A MAN A MAN A MAN GÜL SU YU — Şİ ŞE LER DE CA NIM SA NA GUR BAN

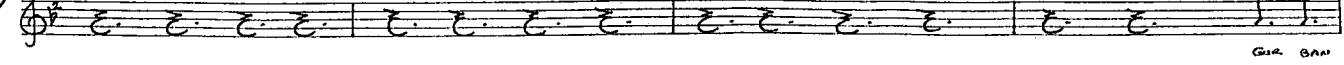
(A)
HER KES YA — RI NI BUL MUŞ A MAN A MAN A MAN HER KES YA — RI NI BUL MUŞ CA NIM SA NA GUR BAN

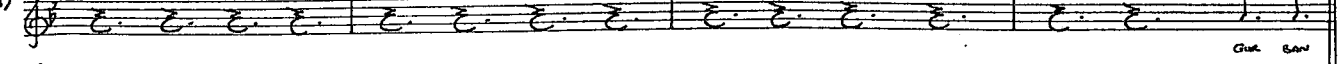
(B)
GUR BAN

(A)
GUR BAN

(B)
HER KES YA — RI NI BUL MUŞ A MAN A MAN A MAN HER KES YA — RI NI BUL MUŞ CA NIM SA NA GUR BAN

(A)
BEN GAL DI — M KÖ ŞE LER DE A MAN A MAN A MAN BEN GAL DI — M KÖ ŞE LER DE CA NIM SA NA GUR BAN

(B)
GUR BAN

(A)
GUR BAN

(B)
BEN GAL DI — M KÖ ŞE LER DE A MAN A MAN A MAN BEN GAL DI — M KÖ ŞE LER DE CA NIM SA NA GUR BAN

No: 31

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
İsmi naz Deveci
Lütfiye Deveci

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = ♩ = 2/4

BACADA DURANLAR

(A) GAZİBÜ
(B) GAZİBÜ

AY BA CA DA DA RAN NAR A MAN SÜR ME Zİ HAM MAN AY BA CA DA DA RAN NAR BE YAZ DÜĞ ME Zİ MOĞ LAN
ME Zİ MOĞ LAN

(A)
(B)

AY BA CA DA DA RAN NAR A MAN SÜR ME Zİ HAM MAN AY BA CA DA DA RAN NAR BE YAZ DÜĞ ME Zİ MOĞ LAN
DÜĞ ME Zİ MOĞ LAN

(A)
(B)

KA RAN FİL GU RU DAN NAR A MAN SÜR ME Zİ HAM MAN KA RAN FİL GU RU DAN NAR BE YAZ DÜĞ ME Zİ MOĞ LAN
DÜĞ ME Zİ MOĞ LAN

(A)
(B)

KA RAN FİL GU RU DAN NAR A MAN ME Zİ HAM MAN KA RAN FİL GU RU DAN NAR BE YAZ DÜĞ ME Zİ MOĞ LAN
ME Zİ MOĞ LAN

(A)
(B)

BA NA BİR YOL ÖR GE DİR A MAN ME Zİ HAM MAN BA NA BİR YOL ÖR GE DİR BE YAZ DÜĞ ME Zİ MOĞ LAN
ME Zİ MOĞ LAN

(A)
(B)

BA NA BİR YOL ÖR GE DİR A MAN SÜR ME Zİ HAM MAN BA NA BİR YOL ÖR GE DİR BE YAZ DÜĞ ME Zİ MOĞ LAN
YAL DÜĞ ME Zİ MOĞ LAN

(A)
(B)

SEV DA DAN KU TU LAN LAR A MAN SÜR ME Zİ HAM MAN SEV DA DAN KU TU LAN LAR BE YAZ DÜĞ ME Zİ MOĞ LAN
ME Zİ MOĞ LAN

(A)
(B)

SEV DA DAN KU TU LAN LAR A MAN SÜR ME Zİ HAM MAN SEV DA DAN KU TU LAN LAR BE YAZ DÜĞ ME Zİ MOĞ LAN
ME Zİ MOĞ LAN

No: 32

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
İsminaz Deveci
Lütfiye Deveci

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = ♩ = 284

EĞİL DAĞLARIM EĞİL

(A) GRUBU
E Ğİ—L DAĞ LA RI ME— Ğİ—L ZA YI— MI NÜ NÜ ÇE— Ğİ—L

(B) GRUBU
MI NÜ NÜ ÇE— Ğİ—L

(A)
MI NÜ NÜ ÇE— Ğİ—L

(B)
E Ğİ—L DAĞ LA RI ME— Ğİ—L ZA YI— MI NÜ NÜ ÇE— Ğİ—L

(A)
ZA YI—M DA BİR YAR SE—Y Dİ—M DE Dİ— LER SE NİN DE— Ğİ—L

(B)
LER SE NİN DE— Ğİ—L

(A)
LER SE NİN DE— Ğİ—L

(B)
ZA YI—M DA BİR YAR SE—Y Dİ—M DE Dİ— LER SE NİN DE— Ğİ—L

(A)
AY ZA— YIM ZEV Rİ— LE— SE—M ÇAR HI—N NAN ÇEV Rİ— LE— SE—N

(B)
NAN ÇEV Rİ— LE— SEN

(A)
NAN ÇEV Rİ— LE— SEN

(B)
AY ZA— YIM ZEV Rİ— LE— SE—N ÇAR HI—N NAN ÇEV Rİ— LE— SE—N

(A)
BEN YA R MI A LEM QI— HE—M Hİ Hİ—N NEN DEV Rİ— LE— SE—N

(B)
NEN DEV Rİ— LE— SEN

(A)
BEN YA R MI A LEM QI— HE—M Hİ Hİ—N NEN DEV Rİ— LE— SE—N

(B)
BEN YA R MI A LEM QI— HE—M Hİ Hİ—N NEN DEV Rİ— LE— SE—N

No: 33

Yüresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
Tahsin Oymak

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = $\frac{1}{2}$ 108

AY FERİDEM

The musical score for 'AY FERİDEM' consists of seven staves of music. The first staff is a vocal line with lyrics: 'AY FE Rİ DE M BEN Gİ Dİ RİM GİL GE TE'. The second staff is a piano accompaniment. The third staff is a vocal line with lyrics: 'AY FE Rİ DE M SE Nİ Kİ NE TAF Şİ RAM'. The fourth staff is a piano accompaniment. The fifth staff is a vocal line with lyrics: 'AY FE Rİ DE M SÂN DE BA SAN GİL DE GAL'. The sixth staff is a piano accompaniment. The seventh staff is a vocal line with lyrics: 'AY FE Rİ DE M HA BER GE ZE NE GA DAL'. The score includes various musical notations such as treble clefs, time signatures, and dynamic markings like 'Ses.....' and 'Ses.....'.

No: 34

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kımden Alındığı
Tahsin Oymak

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alınan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = $\text{♩} = 246$

BOSTANI BELLEDİLER

The musical score is written in a single system with seven staves. The first staff is a treble clef with a key signature of one flat and a 2/4 time signature. The melody is written in a simple, folk-like style. The lyrics are written in Turkish and are placed below the notes. The lyrics are: "BOS TA NI BİL LE Dİ LER Dİ LEY YA RE Y LEN EY LE MEY LEN SU YA NI GÜ LE Dİ LER Dİ LEY YA RE Y LEN EY LE MEY LEN BU NE NI KÜ YÜ Y MİŞ Dİ LEY YA RE Y LEN EY LE MEY LEN SE VE NI A YIR Dİ LER Dİ LEY YA RE Y LEN EY LE MEY LEN". The lyrics are written in a simple, folk-like style. The score is a single system with seven staves. The first staff is a treble clef with a key signature of one flat and a 2/4 time signature. The melody is written in a simple, folk-like style. The lyrics are written in Turkish and are placed below the notes. The lyrics are: "BOS TA NI BİL LE Dİ LER Dİ LEY YA RE Y LEN EY LE MEY LEN SU YA NI GÜ LE Dİ LER Dİ LEY YA RE Y LEN EY LE MEY LEN BU NE NI KÜ YÜ Y MİŞ Dİ LEY YA RE Y LEN EY LE MEY LEN SE VE NI A YIR Dİ LER Dİ LEY YA RE Y LEN EY LE MEY LEN".

No: 35

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kımden Alındığı
Tahsin Oymak

Derleyen
Derya Deveci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = $\frac{1}{2}$ = 112

GİDEN TREN DURUR MU

Saz.....

Gİ DEN Tİ REN DU — RAR MU BO — Y AY TEL LİM AY TEL LİM BO — Y ÖZ KÖY LİM BOY MEH TEP LİM Saz...

Saz.....

SE LAM YA RI BU — LAR MU BO — Y AY TEL LİM AY TEL LİM BO — Y ÖZ KÖY LİM BOY MEH TEP LİM Saz...

Saz.....

Tİ RE NİN TAH TA — LA RI BO — Y AY TEL LİM AY TEL LİM BO — Y ÖZ KÖY LİM BOY MEH TEP LİM Saz...

Saz.....

SA YA RIM HAR TA — LA RI BO — Y AY TEL LİM AY TEL LİM BO — Y ÖZ KÖY LİM BOY MEH TEP LİM

No: 36

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
Tahsin Oymak

Derleyen
Derya Devedci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Devedci

M = $\frac{1}{2}$ = 112

ÇİHDİM YAYLALARA

The musical score consists of seven systems of staves. Each system includes a vocal line with lyrics in Turkish and a piano accompaniment line. The lyrics are: "ÇİHDİM YAYLALARA ÇİHDİM YAYLALARA ÇİHDİM YAYLALARA ÇİHDİM YAYLALARA ÇİHDİM YAYLALARA ÇİHDİM YAYLALARA ÇİHDİM YAYLALARA". The score is written in a 4/4 time signature and features a mix of eighth and sixteenth notes, with some rests and slurs. The piano part consists of a rhythmic accompaniment of eighth notes. The lyrics are written below the vocal lines, with some words underlined. The score is marked with "Ses....." at the beginning of each vocal line, indicating the start of a phrase. The piano part is marked with "P" at the beginning of each system. The score ends with a double bar line and repeat dots.

No: 37

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
Tahsin Oymak

Derleyen
Derya Deved
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deved

M = $\frac{12}{8}$ = 92

YÜKSÜK ATTIM ÇAYIRA

YÜK SÜ KA-TIM ÇAYIRA AY Sİ NE— Sİ NE Sİ NE YÜK SÜ KA-TIM ÇAYIRA GEL GA YA— DAL DA Sİ NA

ÇAYI RI—N Qİ QE Ğİ NE AY Sİ NE— Sİ NE Sİ NE ÇAYI RI—N Qİ QE Ğİ NE GEL GA YA— DAL DA Sİ NA

GİL LA RI—N ÖBY ÇE Ğİ NE AY Sİ NE— Sİ NE Sİ NE GİL LA RI—N ÖBY ÇE Ğİ NE GEL GA YA— DAL DA Sİ NA

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
Tomarlı Köyü
Gençleri

M = $\frac{24}{8}$

YAŞ ODUNLAR YANMIYOR

Derleyen
Serhat T.V.
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

(A) GRUBU

YA ŞO DUN LA-R R YAN MI YOR A NA-M YA TAN LA RI YAN MI YOR YA ŞO DUN LA-R YAN MI YOR A NA-M YA TAN LA RI YAN MI YOR

(B) GRUBU

YAN MI YOR

(C)

(B)

YA ŞO DUN LA-R R YAN MI YOR A NA-M YA TAN LA RI YAN MI YOR YA ŞO DUN LA-R YAN MI YOR A NA-M YA TAN LA RI YAN MI YOR

(C)

YAN MI YOR

(A)

(C)

YA ŞO DUN LA-R R YAN MI YOR A NA-M YA TAN LA RI YAN MI YOR YA ŞO DUN LA-R YAN MI YOR A NA-M YA TAN LA RI YAN MI YOR

(A)

YAN MI YOR

(B)

(A)

Bİ BE NİM DE- Zİ GÖN LÜ MA NA-M GÜZ BE TE DA YAN MI YOR Bİ BE NİM DE- Zİ GÖN LÜ MA NA-M GÜZ BE TE DA YAN MI YOR

(B)

YAN MI YOR

(C)

(B)

Bİ BE NİM DE- Zİ GÖN LÜ MA NA-M GÜZ BE TE DA YAN MI YOR Bİ BE NİM DE- Zİ GÖN LÜ MA NA-M GÜZ BE TE DA YAN MI YOR

(C)

YAN MI YOR

(A)

(C)

Bİ BE NİM DE- Zİ GÖN LÜ MA NA-M GÜZ BE TE DA YAN MI YOR Bİ BE NİM DE- Zİ GÖN LÜ MA NA-M GÜZ BE TE DA YAN MI YOR

(A)

YAN MI YOR

(B)

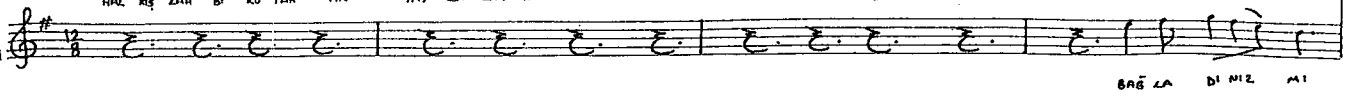
No: 39

Yöresi
Kars/İğdir
Kimden Alındığı
Halkışlah Köyü
Kadınları

M = = 100

Derleyen
Derya Devedci
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Devedci

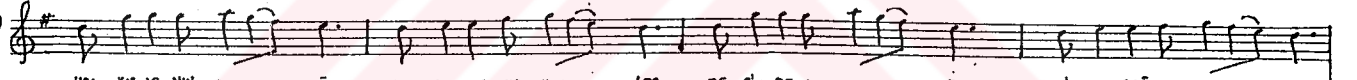
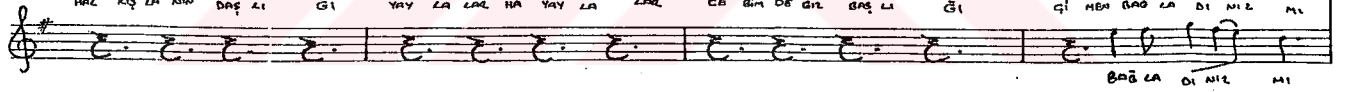
HALKIŞLAH BİR OTAHDIR

(A) GRUBU
HAL KIŞ LAH Bİ RO TAH TIR YAY LA LAR HA YAY LA LAR GÜ LÜ GU CAH GU CAH TIR Çİ MEN BAĞ LA Dİ NİZ Mİ
(B)
BAĞ LA Dİ NİZ Mİ

(A)
BAĞ LA Dİ NİZ Mİ
(B)
HAL KIŞ LAH Bİ RO TAH TIR YAY LA LAR HA YAY LA LAR GÜ LÜ GU CAH GU CAH TIR Çİ MEN BAĞ LA Dİ NİZ Mİ

(A)
HAL KIŞ LA ĞA GİZ VE REN YAY LA LAR HA YAY LA LAR ÇEN ME TE VA RA CAK TIR Çİ MEN BAĞ LA Dİ NİZ Mİ
(B)
BAĞ LA Dİ NİZ Mİ

(A)
BAĞ LA Dİ NİZ Mİ
(B)
HAL KIŞ LA ĞA GİZ VE REN YAY LA LAR HA YAY LA LAR ÇEN ME TE VA RA CAK TIR Çİ MEN BAĞ LA Dİ NİZ Mİ

(A)
HAL KIŞ LA NIN BAĞ LI Ğİ YAY LA LAR HA YAY LA LAR ÇE ĞİM DE ĞİZ BAĞ LI Ğİ Çİ MEN BAĞ LA Dİ NİZ Mİ
(B)
BAĞ LA Dİ NİZ Mİ

(A)
BAĞ LA Dİ NİZ Mİ
(B)
HAL KIŞ LA NIN BAĞ LI Ğİ YAY LA LAR HA YAY LA LAR ÇE ĞİM DE ĞİZ BAĞ LI Ğİ Çİ MEN BAĞ LA Dİ NİZ Mİ

(A)
GİZ CA RI NIN BAĞ LI Ğİ YAY LA LAR HA YAY LA LAR YÜ ZEN TA RI AL TIN Öİ Çİ MEN BAĞ LA Dİ NİZ Mİ
(B)
BAĞ LA Dİ NİZ Mİ

(A)
BAĞ LA Dİ NİZ Mİ
(B)
GİZ CA RI NIN BAĞ LI Ğİ YAY LA LAR HA YAY LA LAR YÜ ZEN TA RI AL TIN Öİ Çİ MEN BAĞ LA Dİ NİZ Mİ

No: 40 / 1

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
Musa Erdağı
Dağistan Koçlu

Derleyen
Serhat T.V.
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = $\frac{5}{16}$ = 60

YALLI HAVASI (AĞIRLAMA)

The musical score is written in 5/16 time and consists of 12 systems. Each system contains a treble clef staff with a melody line and a bass clef staff with an accompaniment line. The melody is primarily composed of eighth and sixteenth notes, often with rests. The accompaniment consists of rhythmic patterns of eighth and sixteenth notes. The score is marked with various dynamics and articulation marks. A large red watermark is present in the center of the page.

No: 40/2

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
Musa Erdağı
Dağıstan Koçlu

M = $\text{♩} = 112$

Derleyen
Serhat T.V.
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

YALLI HAVASI (YELLI) İKİNCİ BÖLÜM

The musical score is written on ten systems of two staves each. The top staff of each system is in treble clef with a 3/8 time signature. The bottom staff is in bass clef with a 4/8 time signature. The music consists of a series of eighth and sixteenth notes, often grouped in beams. There are several bar lines throughout the piece. A large, faint watermark is visible in the background of the page.

No: 41

Yöresi
Kars/Arpaçay
Kimden Alındığı
Musa Erdağı
Dağıstan Koçlu

Derleyen
Serhat T.V.
Notaya Alan
Süleyman Şenel
Derya Deveci

M = $\text{♩} = 112$

YALLI HAVASI (AĞIRLAMA)

The musical score is written in 4/8 time and consists of 12 systems. Each system contains a treble clef staff with a melody line and a bass clef staff with an accompaniment line. The melody is characterized by a series of eighth and sixteenth notes, often grouped with slurs. The accompaniment consists of a steady eighth-note pattern. The piece concludes with a double bar line at the end of the 12th system.

ÖZGEÇMİŞ

14.04.1972 yılında Kars'ta doğdu. İlk ve orta öğretimini aynı ilde tamamladı. 1990 yılı, İ.T.Ü. Türk Musikisi Devlet Konservatuarının açmış olduğu sınavı kazanarak, Türk Halk Oyunları Bölümün'de üniversite eğitimine başladı. 5 yıllık bir eğitim aldıktan sonra 1995 yılında İ.T.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Türk Halk Oyunları Alanı'nda yüksek lisans'a başladı ve eğitimini tamamladı. Halen çeşitli devlet ve özel okullarda branşı olan derslere girmektedir.

